

SVEUČILIŠTE U ZADRU

Odjel za informacijske znanosti
SAMOANALIZA

Siječanj, 2014.

Naziv dokumenta: ***Samoanaliza Odjela za informacijske znanosti za razdoblje od akademske godine 2008./2009. do 2012./2013.***

KLASA: 602-04/14-08/01

URBROJ: 2198-1-79-33/14-04

KLASA: 602-04/14-08/01

URBROJ: 2198-1-79-33/14-03

Zadar, 14. siječnja 2014.

Stručno vijeće Odjela za informacijske znanosti na 6. sjednici održanoj 14. siječnja 2014. godine donosi

ODLUKU

o usvajanju Samoanalize Odjela za informacijske znanosti za razdoblje od akademske godine 2008./2009. do 2012./2013.

U skladu s Uputama za sastavljanje samonanalize visokih učilišta u sastavu sveučilišta – pročišćeni tekst Agencije za znanost i visoko obrazovanje (Klasa: 003-08/13-020007, Urbroj: 355-01-13-5, od 13. rujna 2013.). U postupku reakreditacije Sveučilišta u Zadru u akademskoj godini 2013./2014. članovi Odjela za informacijske znanosti izradili su tekst Samoanalize. Samoanaliza je jednoglasno usvojena na 6. sjednici Stručnog vijeća Odjela za informacijske znanosti.

Izv. prof. dr. sc. Ivanka Stričević
pročelnica Odjela

Ivanka Stričević

Opći podatci

Naziv vrednovanoga visokog učilišta:	Odjel za informacijske znanosti*
Naziv sveučilišta u čijem se sastavu nalazi vrednovano visoko učilište:	Sveučilište u Zadru
Godina osnutka:	2004.
Adresa:	Ul. dr. Franje Tuđmana 24i, 23 000 Zadar, Hrvatska
Telefon:	+385 (0)23 345 053
Faks:	+385 (0)23 345 055
Mrežna adresa:	http://ozk.unizd.hr
E-pošta:	knjiznicarstvo@unizd.hr
Zvanje, ime i prezime čelnika visokog učilišta:	izv. prof. dr. sc. Ivanka Stričević, pročelnica
Naziv banke i broj računa preko kojeg visoko učilište posluje:	Societe Generale – Splitska banka d. d. Poslovnica Poluotok ND06 Žiro račun: HR53233000311100163243 Swift: SOGEHR22

*Odjel za informacijske znanosti sastavnica je Sveučilišta u Zadru i nema svoj račun. U osnovnim podacima navedeni su podatci računa Sveučilišta u Zadru.

Zaposlenici Odjela za informacijske znanosti (30. studenoga 2013.)

Znanstveno-nastavno i suradničko osoblje

1. prof. dr. sc. Aparac-Jelušić, Tatjana, trajno zvanje
2. Burić-Ćenan, Katica, asist. (50% radnog vremena)
3. doc. dr. sc. Ćirić, Josip
4. doc. dr. sc. Dragija Ivanović, Martina (zamjena za vrijeme porodiljnog dopusta: Lidija Ban, asist.)
5. Duić, Mirko, zn. novak
6. izv. prof. dr. sc. Gandolfo, Alessandro (20% radnog vremena)
7. dr. sc. Gavranović, Drahomira, viši asist. (u izboru)
8. prof. dr. sc. Jelušić, Srećko
9. Juric, Mate, zn. novak
10. doc. dr. sc. Pehar, Franjo
11. doc. dr. sc. Stojanovski, Jadranka (80% radnog vremena)
12. izv. prof. dr. sc. Stričević, Ivanka
13. doc. dr. sc. Tomašević, Nives
14. dr. sc. Tomić, Marijana, viši asist. (u postupku izbora za docenta)
15. prof. dr. sc. Willer, Mirna

Tajništvo

16. Vidaković, Andrijana, dipl. oec. (zamjena za vrijeme porodiljnog dopusta: Ana Čičak, mag. prim. educ.)

Ova samoanaliza rezultat je zajedničkog rada djelatnika Odjela.

Upotreba gramatičkog roda u tekstu ne predstavlja rodnu oznaku te ne odražava preferiranje jednog spola u odnosu na drugi. Svi izrazi napisani u muškom rodu jednako se odnose i na ženski rod.

Sadržaj

Popis tablica i slika	10
1. Upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete	11
a) Razvoj Odjela za informacijske znanosti i bitni događaji u posljednjih 10 godina	11
b) Dijagram interne organizacijske strukture – sastav, funkcije i uključenost dionika	14
c) Struktura čelništva Odjela za informacijske znanosti – uloga i način izbora	16
d) Elementi integracije Odjela za informacijske znanosti kao sastavnice Sveučilišta u Zadru	16
e) Temeljne vrijednosti i načini nadgledanja etičnog ponašanja u aktivnostima povezanim s istraživanjem, nastavom i odnosom prema studentima	17
f) Misija i vizija u skladu sa Strategijom Sveučilišta u Zadru – ostvarivanje preko programa Odjela za informacijske znanosti	18
g) Posebnost Odjela za informacijske znanosti u odnosu na slične institucije u Republici Hrvatskoj	18
h) Preklapanja djelatnosti Odjela za informacijske znanosti s ostalim sastavnicama Sveučilišta u Zadru	19
i) Dokumenti za osiguravanje kvalitete znanstvenog i nastavnog rada na Odjelu za informacijske znanosti	20
j) Tijela osiguravanja kvalitete i njihov rad u proteklom petogodišnjem razdoblju	20
k) Strateški ciljevi čelništva Odjela i moguće poteškoće prilikom njihova ostvarivanja	22
l) Mišljenje o glavnim prednostima i manama programskih, kadrovskih i materijalnih potencijala Odjela za informacijske znanosti	23
m) Komentari preporuka i poboljšanja s prethodno provedenih vanjskih vrednovanja	24
n) Inozemna visoka učilišta usporediva s Odjelom za informacijske znanosti	25
o) Reakcije na donošenje ili sudjelovanje u donošenju odluka od javnog interesa	25
p) Zadovoljstvo postojećim stanjem i prijedlozi poboljšanja	26
2. Studijski programi	31
a) Dijagram konfiguracije svih studijskih programa po vertikali i funkcionalni razlozi za takvu konfiguraciju	31
b) Podudaranja studijskih programa sa sličnim studijskim programima na nekoj drugoj sastavnici Sveučilišta	32
c) Razine studija na Odjelu za informacijske znanosti	32
I. Preddiplomski studij Informacijske znanost – knjižničarstvo	32
i. Kriteriji za predlaganje upisnih kvota, procjena njihove svrhovitost sa stajališta društvenih potreba i broja nezaposlenih, te kvaliteta programa i motivacija studenata	32
ii. Analiza prolaznosti na prvoj godini studija u odnosu na kriterije za upis; osvrt na vrstu srednje škole i prosječne ocjene tijekom srednjoškolskog obrazovanja	33
iii. Način određivanja ishoda učenja u planiranju studijskih programa (primjer povezivanje obveznih kolegija i kompetencija koje se stječu)	34
iv. Ciljevi određivanja kompetencija i procjena njihovih ostvarenja	36
v. Način dodjele ECTS-a i postupci za usklađivanje dodijeljenih ECTS bodova s realnom procjenom količine studentskog opterećenja	37
vi. Procjena kompetencija stručnjaka koji završe ovaj studij u usporedbi sa srodnim studijima na renomiranim sveučilištima u Europi i svijetu, te slijeđenje preporuka europskih ili međunarodnih strukovnih udruženja	37
vii. Postupak praćenja i unapređivanja studijskih programa i njihovo prilagođavanje novim istraživanjima	37
II. Diplomski studij knjižničarstva	38

i.	Kriteriji za predlaganje upisnih kvota, procjena njihove svrhovitost sa stajališta društvenih potreba i broja nezaposlenih, te kvaliteta programa i motivacija studenata _____	38
ii.	Analiza broja diplomiranih studenata u odnosu na njihove prosječne ocjene _____	38
iii.	Način određivanja ishoda učenja u planiranju studijskih programa (primjer povezivanje obveznih kolegija i kompetencija koje se stječu) _____	40
iv.	Ciljevi određivanja kompetencija i procjena njihovih ostvarenja _____	41
v.	Način dodjele ECTS-a i postupci za usklađivanje dodijeljenih ECTS bodova s realnom procjenom količine studentskog opterećenja _____	41
vi.	Procjena kompetencija stručnjaka koji završe ovaj studij u usporedbi sa srodnim studijima na renomiranim sveučilištima u Europi i svijetu, te slijeđenje preporuka europskih ili međunarodnih strukovnih udruženja _____	42
vii.	Postupak praćenja i unapređivanja studijskih programa i njihovo prilagođavanje novim istraživanjima _____	42
III.	Poslijediplomski doktorski studij Informacijske znanosti _____	43
i.	Kriteriji za predlaganje upisnih kvota i procjena njihove svrhovitosti sa stajališta društvenih potreba i broja nezaposlenih; mogućnost za pružanje kvalitetne nastave _____	43
ii.	Analiza broja studenata koji su doktorirali, u odnosu na njihove prosječne ocjene _____	43
iii.	Način određivanja ishoda učenja u planiranju studijskih programa (primjer povezivanja obveznih kolegija i kompetencija koje se stječu) _____	44
iv.	Ciljevi određivanja kompetencija i procjena njihovih ostvarenja _____	45
v.	Način dodjele ECTS-a i postupci za usklađivanje dodijeljenih ECTS bodova s realnom procjenom količine studentskog opterećenja _____	45
vi.	Procjena kompetencija stručnjaka koji završe ovaj studij u usporedbi sa srodnim studijima na renomiranim sveučilištima u Europi i svijetu, te slijeđenje preporuka europskih ili međunarodnih strukovnih udruženja _____	45
vii.	Postupak praćenja i unapređivanja studijskih programa i njihovo prilagođavanje novim istraživanjima _____	45
d)	Provjera redovitosti pohađanja nastave _____	46
e)	Nastavne metode, provedba praktične i terenske nastave _____	46
f)	Opis i ocjena izvođenja dijelova nastave u radilištima izvan Odjela i sustav evidentiranja provedbe stručne prakse _____	47
g)	Dostupnost i kvaliteta mrežnih sadržaja studijskih programa _____	49
h)	Programska koncepcija, prijedlozi i planovi za izmjenu studijskih programa u skoroj budućnosti _____	49
i)	Programi cjeloživotnog obrazovanja _____	50
j)	Sustav za priznavanje stečenih kompetencija (neformalno i informalno obrazovanje), te sustav za priznavanje stranih visokoškolskih kvalifikacija (akademsko priznavanje) _____	50
k)	Formalni mehanizmi za odobrenje, provjere i praćenje programa i kvalifikacija _____	50
l)	Postupak samoakreditacije studijskih programa _____	51
m)	Zadovoljstvo postojećim stanjem i prijedlog mogućih poboljšanja _____	51
3.	Studenti _____	59
a)	Mišljenje o kvaliteti i strukturi prijavljenih i upisanih studenata; homogenost i dostatnost znanja _____	59
b)	Podaci o prolaznosti na studiju s osvrtom na upisnu kvotu, motiviranost studenata i organizaciju nastave _____	60
c)	Način obavještanja budućih studenata o studiju na Odjelu _____	63
d)	Razlozi kojima se Odjel vodi prilikom provjere ishoda učenja studenata; osiguravanje nepristranosti i objektivnosti na ispitima _____	64
e)	Mišljenje studenata o odnosima studenata i nastavnika izražena putem ankete ili na druge načine _____	66

f)	Mišljenje nastavnika o problemu smještaja i prehrane studenata i organizaciji izvannastavnih aktivnosti za studente; zadovoljstvo stanjem i prijedlog rješenja _____	68
g)	Mjere za motivaciju studenata; nagrade i priznanja _____	68
h)	Podrška studentima u vidu mentorstva, savjetovanja u karijeri, pomoći pri učenju, pomoći studentima s posebnim potrebama i međunarodnim studentima _____	69
i)	Propisi o zaštiti studentskih prava i procedure za rješavanje žalbi _____	71
j)	Praćenje i komunikacija sa završenim studentima (<i>alumni</i>) _____	71
k)	Zadovoljstvo postojećim stanjem i prijedlog mogućih poboljšanja _____	72
4.	<i>Nastavnici</i> _____	75
a)	Osvrt na strukturu nastavnika i suradnika u Tablici 4.1.; dobre i loše strane u omjerima broja stalno zaposlenih na Odjelu i vanjskih suradnika; kadrovska politici _____	75
b)	Prikaz i komentar omjera nastavnika i studenta i njegov trend u posljednjih pet godina _____	75
c)	Nastavno opterećenje nastavnika i vanjskih suradnika (prema podacima u Tablici 4.2.) _____	76
d)	Formalni postupci za praćenje vanjskog angažmana nastavnika _____	76
e)	Veličina studentskih grupa za predavanja, seminare, vježbe i druge oblike nastave; prosudba o učinkovitosti nastavnog rada u tim grupama; mišljenje studenata _____	77
f)	Pokazatelji po kojima Odjel procjenjuje kompetentnost nastavnika i vanjskih suradnika koji izvode nastavu na studijskim programima; usporedivost pokazatelja u domaćim i međunarodnim okvirima; mišljenje studenata izražena u anketama i njihovi učinci _____	77
g)	Oblici stručne podrške nastavnicima i vanjskim suradnicima u području osposobljavanja i usavršavanja nastavničkih kompetencija; način usavršavanja nastavnika i vanjskih suradnika na drugim domaćim i inozemnim visokim učilištima; ocjena opsega i postignuća tog procesa; usporedba Odjela s drugim visokim učilištima _____	78
h)	Posebne mjere koje je Odjel uveo u svrhu motiviranja nastavnika za veće zalaganje i učenje (nagrade, priznanja i ostalo) i učinak tih mjera _____	78
i)	Opis i ocjena vrste i kvalitete nastavnih materijala koje pripremaju nastavnici Odjela; odabrani udžbenici objavljeni u posljednjih 5 godina; mišljenje o pokrivenosti nastavnog programa stručnom literaturom _____	79
j)	Zadovoljstvo postojećim stanjem i prijedlozi mogućih poboljšanja _____	79
5.	<i>Znanstvena i stručna djelatnost</i> _____	87
a)	Opis strateškog programa znanstvenih istraživanja za razdoblje od najmanje pet godina u području informacijskih i komunikacijskih znanosti _____	87
b)	Deset istaknutih međunarodnih znanstvenih časopisa u kojima objavljuju radove nastavnici s Odjela s komentarima _____	87
c)	Deset najvažnijih znanstvenih članaka za Odjel i objašnjenje; citiranost radova prema svjetskim citatnim bazama podataka (WOS, SCOPUS, Google Scholar); usporedba opsega znanstvenih postignuća Odjela s drugim srodnim domaćim i inozemnim visokim učilištima _____	88
d)	Najvažnije publikacija (knjige i zbornici radova) _____	89
e)	Kriteriji znanstvene produktivnosti koje moraju zadovoljiti mentori doktorskih disertacija u odjelnom doktorskom studiju; usporedba s kriterijima na srodnim visokim učilištima u zemlji i inozemstvu _____	90
f)	Komentar odjelne politika za znanstveni razvoj mladih znanstvenika _____	90
g)	Osvrt na broj znanstvenih radova proizašlih iz međunarodne suradnje nastavnika i suradnika; usporedba rezultata s praksom srodnih visokih učilišta _____	90
h)	Mišljenje doktoranada o dostupnosti mentora doktorskih disertacija, odnosno o vremenu koje im se posvećuje za upućivanje u metode znanstvenog istraživanja _____	90
i)	Opis sadržaja i karakter najznačajnijih znanstveno-istraživačkih projekata Odjela aktivnih u posljednjih 5 godina; mišljenje o kvaliteti rada i rezultatima _____	91
j)	Načina kroz koje znanstvena istraživanja pridonose: nastavi; intelektualnom i tehnološkom transferu u društvo i gospodarstvo; drugim aktivnostima Odjela i Sveučilišta _____	96

k)	Časopis Odjela i njegove važnosti	97
l)	Opis sadržaja i karakter stručnih projekata Odjela aktivnih u posljednjih pet godina; mišljenje o kvaliteti rada i rezultatima	98
m)	Utjecaj rezultata stručnih i razvojnih projekata Odjela i usluga na razvoj domaće privrede, uslužnog sektora i državne uprave	99
n)	Način uspostave sustavne politike praćenja opsega i kvalitete znanstvenog rada na Odjelu (elementi i način djelotvorne primjene)	100
o)	Politika poticanja i nagrađivanja objavljivanja u visoko rangiranim znanstvenim časopisima (ili istaknutim izdavačkim kućama za knjige); podrška objavljivanju u prestižnim časopisima; sustav informiranja o pozivima za predavanje članaka i dr.	100
p)	Briga o etici u istraživanju i načini provođenja europskih i svjetskih standarda u zapošljavanju najboljega znanstvenog kadra	100
q)	Zadovoljstvo postojećim stanjem i prijedlozi mogućih poboljšanja	101
6.	<i>Mobilnost i međunarodna suradnja</i>	109
a)	Načini podupiranja unutarnje mobilnosti studenata; mogućnost prelaska studenata koji su završili druge srodne studijske programe	109
b)	Opis ciljeva međunarodne suradnje; oblici suradnje; procjena opsega i uspješnosti postojeće međunarodne suradnje	109
c)	Međunarodna udruženja srodnih institucija u koja Odjel uključen; opis načina aktivnog pridonosa zajedničkim ciljevima.	112
d)	Opis oblika uključenosti Odjela u međuinstitucionalne suradnje kroz program Erasmus i ostale europske projekte, bilateralne ugovore, zajedničke programe i sl.	112
e)	Primjena međunarodnog iskustva nastavnika i suradnika s Odjela stečeno duljim boravcima na uglednim sveučilištima ili institutima u svijetu	113
f)	Ocjena suradnje u razmjeni nastavnika i suradnika s drugim visokim učilištima iz inozemstva; mišljenja i komentari studenata o gostujućim nastavnicima	113
g)	Načini podupiranja izvođenja kolegija na engleskom ili nekom drugom svjetskom jeziku s ciljem privlačenja studenata iz inozemstva	114
h)	Međunarodna suradnja studenata Odjela sa stručnog stajališta i sa stajališta udruživanja u svrhu promoviranja studentskih prava	114
i)	Mogućnosti studenata Odjela da jedan dio svog studija provedu u inozemstvu; oblike institucijske potpore	115
j)	Opis boravka stranih studenata na Odjelu (trajanje i sadržaj).	115
k)	Mjere zadovoljstva postojećim stanjem i prijedlozi mogućih poboljšanja	115
7.	<i>Resursi: stručne službe, prostor, oprema i financije</i>	117
a)	Broj administrativnog, tehničkog i pomoćnog osoblja u odnosu prema broju zaposlenih nastavnika i suradnika, broju studenata, prostoru za nastavni proces, tehničke i druge opreme za održavanje i financijskih mogućnosti Odjela	117
b)	Kvalifikacijska struktura nenastavnog osoblja i mogućnosti njihova stručnog usavršavanja	117
c)	Stanje i zadovoljstvo postojećim prostorom predavaonica i laboratorija/praktikuma za nastavu	118
d)	Stanje i funkcionalnost računalne opreme koja se koristi u nastavi	118
e)	Interna politika nabave i načina uporabe računalne opreme	119
f)	Nastavnički kabineti, njihova brojnost i funkcionalnost	119
g)	Veličina i opremljenost prostora koji se koristi samo za znanstveno-istraživački ili umjetnički rad te procjena iskorištenosti prostora	119
h)	Knjižnica: prostor, radno vrijeme, broj knjiga i časopisa (domaćih i inozemnih) u knjižnici te iznos sredstava koja se svake godine troše za nove knjige i časopise	120
i)	Stupanj informatizacije knjižnice te dostupne računalne baze podataka i način njihova korištenja	120
j)	Uredski prostori za rad stručnih službi	121

k)	Omjer proračunskih (nastavnih, znanstvenih i umjetničkih) i tržišnih prihoda visokog učilišta te stupanj autonomnosti i fleksibilnosti koje visoko učilište ima u financijskom poslovanju	121
l)	Struktura izvora tržišnih prihoda (naplata školarine od studenata, istraživački projekti, usluge, ostale djelatnosti) visokog učilišta	122
m)	Način upravljanja prihodom od tržišnih usluga s ciljem unapređenje kvalitete djelatnosti (<i>overheads</i>)	122
n)	Postotna struktura trošenja tržišnih prihoda i procjena u kojoj mjeri smanjenje ili nedostatak tih sredstava može utjecati na funkcionalnost visokog učilišta i realizaciju njegove osnovne djelatnosti	123
o)	Prioritet u slučaju povećanoga proračunskog financiranja visokog učilišta	123
p)	Zadovoljstvo postojećim stanjem i prijedlozi mogućih poboljšanja	123
Prilozi		131

Popis tablica i slika

Slika 1: Dijagram interne organizacijske strukture	14
Tablica 1.1. Interno osiguravanje kvalitete	28
Slika 2: Dijagram konfiguracije svih studijskih programa po vertikali	31
Tablica 2.1.a. Struktura upisanih studenata i zanimanje za preddiplomski studij u tekućoj i posljednje dvije godine*	52
Tablica 2.1.b. Struktura upisanih studenata i zanimanje za diplomski studij u tekućoj i posljednje dvije godine*	52
Tablica 2.1.c. Struktura upisanih studenata i zanimanje za poslijediplomski trogodišnji studij u tekućoj i posljednje dvije godine*	52
Tablica 2.2.a. Prolaznost na preddiplomskom studijskom programu	54
Tablica 2.2.b. Prolaznost na redovnom diplomskom studijskom programu	54
Tablica 2.2.c. Prolaznost na izvanrednom diplomskom studijskom programu	55
Tablica 2.2.d. Prolaznost na poslijediplomskom doktorskom studijskom programu	55
Tablica 2.3. Provjera ishoda učenja	56
Tablica 2.4. Broj znanstvenih radova u znanstvenim časopisima koje objavljuju doktorandi prilikom izrade doktorske disertacije	56
Tablica 2.6. Mrežne stranice	57
Tablica 3.1. Struktura studenata	73
Tablica 3.2. Studentski standard	73
Tablica 3.3. Zapošljavanje studenata koji su završili studij	73
Tablica 4.2. Opterećenje nastavnika i vanjskih suradnika	81
Tablica 4.3. Popis nastavnika	82
Tablica 4.4. Dinamika zapošljavanja nastavnika u posljednjih 5 godina	84
Tablica 4.5. Nastavni materijali korišteni u prethodnoj akademskoj godini*	85
Tablica 5.1. Mentori	102
Tablica 5.2. Izvori financiranja znanstvenih projekata	103
Tablica 5.3. Izvori financiranja stručnih projekata	104
Tablica 5.4. Popis znanstvenih i razvojnih projekata	105
Tablica 5.5. Bibliografija (u posljednjih 5 godina)	106
Tablica 6.1. Mobilnost nastavnika i suradnika u posljednje tri godine	116
Tablica 6.2. Mobilnost studenata u posljednje tri godine	116
Tablica 7.1. Zgrade visokog učilišta	124
Tablica 7.2. Predavaonice Odjela za informacijske znanosti	124
Tablica 7.3. Laboratoriji/praktikumi koje u nastavi koristi Odjel	124
Tablica 7.4. Nastavne baze (radilišta) za praktičnu nastavu	124
Tablica 7.5. Opremljenost računalnih učionica	125
Tablica 7.6. Nastavnički kabineti	125
Tablica 7.7. Prostor koji se koristi samo za znanstveno-istraživački rad *	125
Tablica 7.8. Prostor koji se koristi samo za stručni rad *	126
Tablica 7.9. Kapitalna oprema *	126
Tablica 7.10. Opremljenost knjižnice ****	126
Tablica 7.11. Financijska evaluacija*	127

1. Upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete

a) Razvoj Odjela za informacijske znanosti i bitni događaji u posljednjih 10 godina

Kao bitni događaji koji su obilježili djelovanje Odjela za informacijske znanosti (u nastavku: Odjel) u proteklih deset godina, u organizacijskom i programskom smislu, mogu se izdvojiti sljedeći:

- godine 2004. Odjel je osnovan kao sastavnica integriranog Sveučilišta u Zadru (Odluka Senata od 20. studenoga 2003. godine) te pod nazivom Odjel za knjižničarstvo izvodi predbolonjski studijski program u polju informacijskih znanosti, grana knjižničarstvo; pročelnik Odjela je prof. dr. sc. Srećko Jelušić, a zamjenik pročelnika Franjo Pehar
- godine 2005. u primjenu ulaze novi preddiplomski i diplomski studijski programi *Informacijske znanosti – knjižničarstvo* (prema bolonjskom programu)
- godine 2005. nastava se počinje izvoditi kao hibridna – u primjenu ulazi informacijski sustav za učenje na daljinu Moodle (E-učionica)
- godine 2006. uvodi se *Izvanredni diplomski studij - knjižničarstvo*
- godine 2007. imenuje se v. d. pročelnika prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić i v. d. zamjenika pročelnika doc. dr. sc. Ivanka Stričević (obje 2008. godine ulaze u prvi redovni mandat)
- godine 2008. u primjenu ulazi poslijediplomski doktorski studij *Društvo znanja i prijenos informacija* (polje informacijskih znanosti)
- godine 2008. počinje se izvoditi združeni redovni sveučilišni diplomski studij *Pisana baština u digitalnom okruženju*
- godine 2009. zbiva se bitna promjena u administrativnom funkcioniranju Odjela – poslovi studentske referade počinju se obavljati u tajništvu te istodobno Odjel dobiva radno mjesto tajnice na puno radno vrijeme (do tada pola radnog vremena)
- tijekom godine 2009. i 2010. zbog raznih okolnosti (promjena u strukturi radnog vremena, porodiljni dopust i dr.) na Odjelu se mijenjaju tri tajnice (rade na određeno vrijeme ili kao zamjena)
- godine 2011. dotadašnji naziv Odjel za knjižničarstvo mijenja se u Odjel za informacijske znanosti, što je opravdano programskim usmjerenjem prema širem polju informacijskih znanosti
- godine 2011. uspostavlja se mailing lista zaposlenika Odjela (LIS – lis-zadar@googlegroups.com), što komunikaciju među djelatnicima čini bitno kvalitetnijom i učinkovitijom
- godine 2012. mijenja se vodstvo Odjela – izv. prof. dr. sc. Ivanka Stričević postaje pročelnica, a doc. dr. sc. Franjo Pehar zamjenik pročelnice
- godine 2013. u proceduru su upućeni revidirani programi sveučilišnog jednopredmetnog *Preddiplomskog studija informacijskih znanosti* i sveučilišnog jednopredmetnog *Diplomskog studija informacijskih znanosti*
- tijekom svih deset godina zbivaju se iznimno dinamične i pozitivne kadrovske promjene (dolaze novi nastavnici i suradnici, a postojeći suradnici prema planu doktoriraju i idu u izbore u viša zvanja (što je razvidno iz Tablice 4.3.), no postoji diskontinuitet u zapošljavanju mladog (suradničkog) kadra.

Obrazloženje

Odjel za informacijske znanosti, kao jedna od sastavnica integriranog Sveučilišta u Zadru, osnovan je kao Odjel za knjižničarstvo odlukom Senata Sveučilišta u Zadru 20. studenog 2003. godine, a 28. listopada 2011. mijenja naziv u Odjel za informacijske znanosti. U akademskim godinama 2002./2003. i 2003./2004. Odjel je izvodio dislocirani studij knjižničarstva za izvanredne studente Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku. Akademске godine 2004./2005. Odjel samostalno izvodi predbolonjski studij knjižničarstva za jednu generaciju studenata, a zatim nakon akreditacije preddiplomskog i diplomskog studija u polju informacijskih i komunikacijskih znanosti, grana knjižničarstvo, akademske godine 2005./2006. počinje izvoditi trogodišnji jednopredmetni sveučilišni preddiplomski i dvogodišnji jednopredmetni sveučilišni diplomski studij Informacijske znanosti – knjižničarstvo (dopisnice izdane 9. lipnja 2005. godine). Ti studiji otvorili su mogućnost akademskog obrazovanja knjižničara na prostorima šireg dalmatinskog područja, priobalja i zaobalja, gdje takvih studija prije nije bilo, a visokoobrazovani knjižničari trajno su potrebni, posebice s obzirom na potrebu očuvanja bogate pisane kulturne baštine, organiziranja zbirke i osiguravanja pristupa toj baštini znanstvenicima, studentima i javnosti. Studijski programi iz 2005. godine dostupni su na internetskoj stranici Odjela (<http://ozk.unizd.hr/>), a u njima su naznačene promjene koje su se, prema odlukama Senata, provodile tijekom proteklih godina.

Zbog potreba tržišta rada, u skladu sa Zakonom o knjižnicama iz 1997. godine kao i sa zakonom određenim rokom za stjecanje akademskog zvanja u knjižničarskoj profesiji, Odjel od akademske godine 2006./2007. izvodi Izvanredni diplomski studij knjižničarstva, jednogodišnji studij za knjižničare s prethodno postignutom visokom stručnom spremom raznih usmjerenja, a zatim od akademske godine 2009./2010. i dvogodišnji Izvanredni diplomski studij knjižničarstva, koji po prvi puta u Hrvatskoj omogućava zaposlenima u knjižnicama, koji su prethodno stekli višu stručnu spremu (završen dvogodišnji studij), da nastave studij i steknu diplomu magistra knjižničarstva. Od akademske godine 2011./2012. izvanredni studij izvodi se isključivo kao dvogodišnji, a prethodne razine studija s kojih dolaze studenti pojedinačno se vrednuju pri upisu na studij.

Temeljem međunarodnog ugovora između Sveučilišta u Zadru, Instituta informacijskih znanosti u Mariboru (IZUM) te sveučilišta u Ljubljani, Prištini i Skoplju, potpisanog 19. lipnja 2007. godine, Odjel akademske godine 2007./2008. upisuje jednu generaciju studenata iz regije (BiH, Crna Gora, Kosovo i Makedonija) na jednogodišnji Izvanredni diplomski studij knjižničarstva (tzv. RIS – Regionalni izvanredni sveučilišni diplomski studij). Studij je financirao IZUM. Odjel je bio nositelj studija u koji su bili uključeni pojedini nastavnici s Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku i Oddeleka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo s Filozofskog fakulteta u Ljubljani, a nastava se izvodila u Zadru, Ljubljani, Sarajevu, Prištini, Podgorici i Ohridu. Diplome je izdalo Sveučilište u Zadru. Nositelj studija druge generacije studenata iz regije (akademske godine 2008./2009.) bio je Filozofski fakultet u Ljubljani, a Odjel je sudjelovao u izvođenju studija.

Kako Odjel djeluje u okruženju koje je iznimno bogato pisanom kulturnom baštinom, koju je potrebno očuvati za buduće naraštaje te učiniti dostupnom znanstvenicima i široj javnosti, za dvije generacije redovnih studenata (akademske godine 2008./2009. i 2010./2011.), a temeljem dopisnice izdane 5. svibnja 2008., s Filozofskim fakultetom u Osijeku kao nositeljem izvodi se združeni diplomski studij Pisana baština u digitalnom okruženju. Taj projekt financirala je nacionalna zaklada za znanost (vidi poglavlje 2-a).

Nakon dvogodišnjeg intenzivnog rada na osmišljavanju suvremenih studijskih programa preddiplomskog i diplomskog studija Informacijskih znanosti, koji će studentima šire otvoriti

prohodnost, u smislu usmjeravanja na različite grane u području informacijskih i komunikacijskih znanosti, te im time povećati mogućnosti zapošljavanja i učiniti ih konkurentnima s obzirom na potrebe informacijskih i baštinskih ustanova i mreža, krajem rujna 2013. godine Odjel upućuje u proceduru revidirane programe preddiplomskog i diplomskog studija Informacijske znanosti, a prema odluci donesenoj na sjednici Stručnog vijeća 17. rujna 2013. (Prilog 1-1; Prilog 1-2). Njihovo se izvođenje planira od akademske godine 2014./2015.

Akademske godine 2008./2009. Odjel pokreće i upisuje prvu generaciju studenata na poslijediplomski doktorski studij *Društvo znanja i prijenos informacija*. Taj studij izvodi se u suradnji sa Sveučilištem J. J. Strossmayera u Osijeku, Sveučilištem Rutgers, Sveučilištem u Kaliforniji (UCLA u Los Angelesu) i Sveučilištem u Ljubljani, a u izvođenju studija sudjeluju i nastavnici s drugih odjela Sveučilišta u Zadru i s drugih sveučilišta u Hrvatskoj kao i pozvani predavači s inozemnih sveučilišta s kojima Odjel surađuje: City University u Londonu (Velika Britanija), Sveučilište Loughborough (Velika Britanija), Sveučilište Oxford Brooks (Velika Britanija), Kraljevska škola za knjižničnu i informacijsku znanost u Kopenhagenu (Danska), Sveučilište Borås (Švedska) te Sveučilišta Missouri i Columbia (SAD). Studij je akreditiran 19. prosinca 2008., a Ministarstvo ga je potvrdilo 5. siječnja 2009. godine- Do 2013. godine upisane su tri generacije studenata dokorskog studija. (više o studijskim programima vidi u poglavlju 2). Nakon deset godina postojanja i razvoja Odjel svojim programima osigurava cjelovitu obrazovnu vertikalu pa se može reći da je njegov razvoj više nego dinamičan (vidi poglavlje 2-a). To je posebice vidljivo u kadrovskom razvoju, koji je ključna referentna točka za mnoge odjelne aktivnosti (u smislu razvoja vlastitih kadrova i minimalnog oslanjanja na vanjske suradnike). Danas vanjski suradnici ponajprije angažiraju za suradnička mjesta po kriteriju da osiguravaju dobru komunikaciju s praksom. Odjel ima samo jednog višeg predavača u vanjskoj suradnji jer smatramo kako je za kadrovsku sliku bitna ekipiranost znanstveno-nastavnog kadra stalno zaposlenog na Odjelu. U budućem razvoju Odjela težište valja staviti na zapošljavanje mladih suradnika, u čemu Odjel ovisi o nacionalnoj politici osiguravanja novih radnih mjesta.

Odjel je tijekom godina postupno proširivao prostorne kapacitete na Novom kampusu (Ul. dr. F. Tuđmana 24i), gdje je i smješten. Od početne jedne vlastite učionice, dvaju ureda te prostorija koje su se povremeno koristile (primjerice računalna učionica 39 i učionica 123), danas Odjel raspolaže s ukupno dvjema učionicama (učionica 119 i 123), jednom vlastitom računalnom učionicom (41) te s pet uredskih prostorija. Prostor radilišta u kojima se izvodi dio nastave prošireni su postupno i u skladu sa sporazumima s institucijama u Zadru, a u kojima se izvodi dio vježbi te studentska praksa.

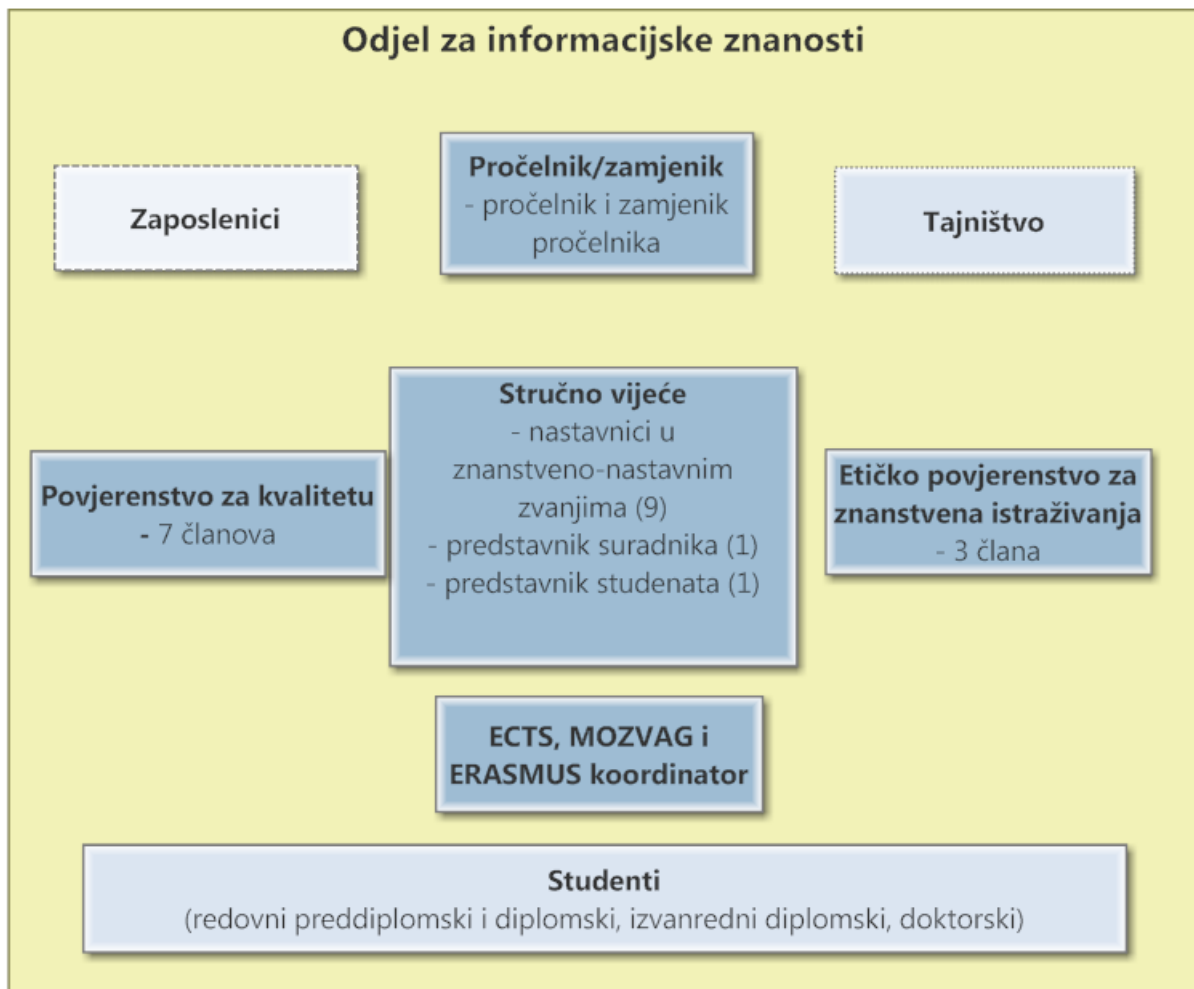
U svakodnevnom radu Odjela vrlo bitno ulogu ima sustav za učenje na daljinu Moodle (E-učionica) jer osigurava primjenu suvremenih nastavnih metoda i pomagala, ali i zato jer je svojevrsna arhiva u kojoj su od 2005. godine zabilježene sve nastavne i s nastavom povezane administrativne aktivnosti Odjela. O E-učionici bit će govora u svim poglavljima koja slijede, a u skladu s pojedinim vidovima njezina korištenja.

Kvaliteti komunikacije među nastavnicima bitno je pridonijela uspostava mailing liste (lis@googlegroups.com) koja omogućava trenutnu komunikaciju sa svim zaposlenicima Odjela, razmjenu informacija među nastavnicima i rasprave. Od uspostave liste u prosincu 2011. godine do sredine studenoga 2013. godine pokrenute su ukupno 774 teme, a razmijenjeno je ukupno 1165 poruka. Taj sustav prati suvremene komunikacijske trendove i omogućava stalan međusobni kontakt nastavnika, njihovu istodobnu obaviještenost o svim bitnim odjelnim pitanjima i uključenost u njihovo rješavanje.

U svom radu Odjel se ravna prema normativnim dokumentima koji uređuju rad Sveučilišta (<http://www.unizd.hr/Onama/Propisiidokumenti/tabid/59/language/hr-HR/Default.aspx>),

prema Strategiji Sveučilišta u Zadru 2011. – 2017., dopuni Strategije Sveučilišta u Zadru 2011. – 2017., Strategiji razvitka znanosti Sveučilišta u Zadru 2009. – 2014. i Politici kvalitete Sveučilišta u Zadru iz 2012. godine te prema dokumentima koji su, u skladu s navedenim, izrađeni i usvojeni na Odjelu, a što uključuje normativne dokumente (http://ozk.unizd.hr/?category_name=opci-dokumenti) i dokumente kvalitete (http://ozk.unizd.hr/?category_name=kvaliteta-kvaliteta).

b) Dijagram interne organizacijske strukture – sastav, funkcije i uključenost dionika

Slika 1: Dijagram interne organizacijske strukture

Ustroj Odjela uređen je Pravilnikom o radu sveučilišnog Odjela za informacijske znanosti – pročišćeni tekst od 15. svibnja 2012. godine (http://ozk.unizd.hr/wp-content/uploads/2012/05/Pravilnik_o_rad_u_OIZ_5-2012.pdf), koji je usklađen sa Statutom Sveučilišta u Zadru – pročišćeni tekst od 1. ožujka 2013. godine (http://www.unizd.hr/Portals/0/doc/STATUT_20130315.pdf). Pravilnik Odjela, uz opće odredbe, regulira rad Stručnog vijeća, način kako pročelnik i zamjenik pročelnika zastupaju i predstavljaju Odjel, regulira djelatnosti i ustrojstvo Odjela, djelovanje nastavnika, suradnika i znanstvenika, izvedbu studijskih programa, javnost rada te određuje opće akte Odjela. Poslovi i odgovornosti pročelnika i zamjenika pročelnika te način njihova izbora regulirani su Pravilnikom o radu sveučilišnog Odjela za informacijske znanosti. Prema Statutu Sveučilišta pročelnika bira Stručno vijeće nakon pribavljenog mišljenja rektora o programu rada kandidata

za pročelnika. Stručno vijeće Odjela glavno je tijelo cijelog sustava jer raspravlja o svim pitanjima vezanim za Odjel i donosi odluke. Prema Pravilniku čine ga svi nastavnici u znanstveno-nastavnim zvanjima, jedan predstavnik nastavnika u nastavnim zvanjima (koje Odjel nema od 2012. godine), jedan predstavnik suradnika i istraživača te jedan predstavnik studenata. Poslovníkom o radu Stručnog vijeća Odjela za informacijske znanosti uređen je način rada Stručnog vijeća, način donošenja odluka na sjednicama, postupak imenovanja članova i predstavnika skupina te prava i dužnosti članova Stručnog vijeća (http://ozk.unizd.hr/wp-content/uploads/2013/10/Poslovník_strucnog_vijeca_OIZ.pdf). Stručno vijeće bira predstavnike u stručnim tijelima, radnim grupama i povjerenstvima. Na Odjelu djeluju dva povjerenstva: Povjerenstvo za kvalitetu i Etičko povjerenstvo za znanstvena istraživanja. Povjerenstvo za kvalitetu Odjela dio je Sustava za osiguravanje kvalitete Sveučilišta (http://www.unizd.hr/Portals/0/kvaliteta/OrgQA_5.pdf), a na Odjelu djeluje prema Pravilniku o sustavu osiguravanja kvalitete na Odjelu za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru (http://ozk.unizd.hr/wp-content/uploads/2013/10/Pravilnik-kvaliteta_OIZ-s-oba-povjerenstva.pdf), Izmjenama Pravilnika o sustavu osiguravanja kvalitete na Odjelu za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru (<http://ozk.unizd.hr/wp-content/uploads/2013/10/Izmjene-Pravilnika-nakon-ukinuca-Povjerenstva-za-unutarnju-prosudbu.pdf>) i Poslovníku Povjerenstva za kvalitetu Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru (<http://ozk.unizd.hr/wp-content/uploads/2012/04/Poslovník-Povjerenstva-za-kvalitetu-OIZ.pdf>). Glavni je dokument Odjela, kojim je reguliran sustav osiguravanja kvalitete na Odjelu, Priručnik za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete studiranja na Odjelu za informacijske znanosti (<http://ozk.unizd.hr/wp-content/uploads/2012/04/Prirucnik-za-kvalitetu-OIZ-finalno.pdf>). On, uz Priručnik kvalitete na Sveučilištu u Zadru (http://www.unizd.hr/Portals/0/kvaliteta/Prirucnik_kvalitete.pdf), daje sadržajne osnove za rad Povjerenstva. Odjel se u osiguravanju kvalitete rukovodi i Razvojn timer planom Odjela 2011. – 2015. u kojem su definirani poslanje i vizija Odjela te istaknuti i opisani postupci i aktivnosti potrebni za kvalitetan razvoj Odjela (<http://ozk.unizd.hr/?p=1154>). Povjerenstvo za kvalitetu sastavljeno je od četiriju članova iz redova znanstveno-nastavnog osoblja, dviju predstavnica vanjskih dionika te predstavnika studenata. Etičko povjerenstvo za znanstvena istraživanja radi prema Poslovníku o radu Etičkog povjerenstva za znanstvena istraživanja (<http://ozk.unizd.hr/wp-content/uploads/2013/10/Poslovník-etičkog-povjerenstva-za-znanstvena-istraživanja.pdf>). Rad odjelnog ECTS koordinatora reguliran je sveučilišnim Pravilnikom o studijima i studiranju (http://www.unizd.hr/Portals/0/doc/pravilnik_o_studijama_i_studiranju_20121109.pdf). Odjelni ECTS koordinator ujedno je i ERASMUS koordinator, te osoba odgovorna za unos i ažuriranje podataka u MOZVAG-u. Zaposlenici Odjela ne čine formalno tijelo. Međutim, radi bolje obaviještenosti i aktivnog sudjelovanja u svim pitanjima o kojima Stručno vijeće donosi odluke, na sjednicama Stručnog vijeća često su prisutni svi zaposlenici, a u raspravama sudjeluju bez prava glasa. Tajništvo obavlja sve administrativne i stručne poslove Odjela, vodi odjelnu pismohranu, poslove obuhvaćene sustavom ISVU, upise studenata u prvu i više godine studija, izdaje sve potvrđnice studentima, priprema promociju prvostupnika, priprema dokumentaciju za promociju magistara, objavljuje obavijesti na oglasnoj ploči, mrežnom mjestu, E-učionici i odjelnom profilu na Facebooku, vodi zapisnike i procesuirana na njima temeljene odluke Stručnog vijeća te povremeno i prema potrebi sudjeluje u organizaciji raznih odjelnih događanja.

Studentski predstavnici uključeni su u rad Stručnog vijeća i Povjerenstva za osiguravanje kvalitete Odjela s ciljem promicanja i zaštite interesa svojih kolega, brige o kvaliteti i unaprjeđivanju studijskog/nastavnog procesa te ostvarivanja studentskih prava.

Predstavnici vanjskih dionika u pravilu dolaze iz ustanova (studentskih radilišta) s kojima Odjel ima potpisan ugovor o obavljanju obvezne studentske prakse, a praksa se provodi prema Pravilniku o stručnoj praksi studenata preddiplomskog i diplomskog studija

([http://ozk.unizd.hr/wp-](http://ozk.unizd.hr/wp-content/uploads/2013/10/pravilnik_o_praksi_finalno_17_4_2013_v2.pdf)

[content/uploads/2013/10/pravilnik_o_praksi_finalno_17_4_2013_v2.pdf](http://ozk.unizd.hr/wp-content/uploads/2013/10/pravilnik_o_praksi_finalno_17_4_2013_v2.pdf)). Predstavnici vanjskih dionika u pravilu dolaze iz ustanova u kojima se po završetku (pred)diplomskog studija zapošljava značajan broj naših studenata. Izravnim uključivanjem vanjskih dionika u rad odjelnih tijela osiguravaju se preduvjeti za stalnu komunikaciju i prijenos informacija između Odjela kao nositelja nastavnog procesa i predstavnika poslodavaca. Mišljenje vanjskih dionika u značajnoj je mjeri utjecalo na preoblikovanje postojećih studijskih programa te na pripremu revidiranih studijskih programa koji su u procesu vrednovanja.

c) Struktura čelništva Odjela za informacijske znanosti – uloga i način izbora

Prema Pravilniku o radu sveučilišnog Odjela za informacijske znanosti, a u skladu sa Statutom Sveučilišta u Zadru, Stručno vijeće bira i razrješuje pročelnika i zamjenika pročelnika Odjela. Istim dokumentima određeni su i njihov djelokrug rada kao i odgovornosti. Pročelnik se kandidira za izbor, a zamjenika pročelnika predlaže pročelnik. Biraju se tajnim glasovanjem i natpolovičnom većinom glasova svih članova Stručnog vijeća na mandat od dvije godine. Ista osoba može biti izabrana najviše dva puta uzastopce. Ovlasti, odgovornosti i poslovi pročelnika navedeni su u člancima 11. – 16. Pravilnika, a one zamjenika pročelnika u člancima 17. – 23. Potrebno je istaknuti da pročelnik, u suradnji sa zamjenikom, organizira rad i upravlja radom Odjela i odgovoran je za njegov znanstveni, nastavni, stručni, istraživački i financijski rad. Ujedno pročelnik priprema i saziva sjednice Stručnog vijeća, ustrojava rad i poslovanje, predlaže plan i program razvoja te provodi odluke Stručnog vijeća.

d) Elementi integracije Odjela za informacijske znanosti kao sastavnice Sveučilišta u Zadru

Odjel za informacijske znanosti sastavnica je Sveučilišta u Zadru. Stoga su svi dokumenti prema kojima Odjel radi usklađeni s odgovarajućim nadređenim dokumentima Sveučilišta. Odjel samostalno planira, razvija i izvodi studijske programe kao i znanstveno-istraživačke aktivnosti, ali u skladu sa strateškim dokumentima Sveučilišta. Elementi integracije razvidniji su na administrativnoj negoli na znanstveno-istraživačkoj i nastavnoj razini. Administrativna integriranost ogleda se ponajbolje u činjenici da su osim odjelnog tajništva sve ostale nenastavne službe organizirane na sveučilišnoj razini kroz urede i službe (<http://www.unizd.hr/Onama/Ustrojstvo/tabid/63/language/hr-HR/Default.aspx>). Međutim, s obzirom da Odjel izvodi jednopredmetne studije, veliki dio poslova studentske referade obavlja se u tajništvu, a za očekivati je da se na integriranom sveučilištu svi poslovi koji su vezani uz studentsku referadu obavljaju na jednom mjestu.

U znanstveno-nastavnom kontekstu elementi integracije, iako postoje, slabije su vidljivi. Konkretni primjeri integracije vezane uz nastavu ponajprije su centri u kojima se izvodi dio nastave sviju sastavnica Sveučilišta (Centar za strane jezike i Centar za tjelovježbu i sport) te

sustav izbornih predmeta na razini Sveučilišta (koji dodatno treba osuvremeniti s obzirom na potrebu biranja predmeta kroz jedinstveni informacijski sustav). U smislu integracijskih procesa na Sveučilištu svakako bi trebalo razvijati međudjelnu suradnju u zajedničkom osmišljavanju i izvođenju studijskih programa i znanstvenih istraživanja u okviru sastavnica koje djeluju u istom znanstvenom području, ali i među sastavnicama koje djeluju u različitim područjima i disciplinama (primjerice tješnja suradnja sastavnica u polju društvenih i humanističkih znanosti).

U području nastavnih aktivnosti važno je istaknuti stav Odjela da svaka od integriranih sastavnica treba pridonijeti suradnji i elementima integracije onim svojim aktivnostima u kojima je stručna. Tako Odjel otvara svoje predmete nudi kao izborne svim studentima Sveučilišta. Osim navedenog, od akademske godine 2012./2013. na Odjelu se za sve studente izvodi i predmet Vršnjačka potpora studentima s invaliditetom (nositelj predmeta suradnik je u Tempus projektu koji se bavi studentima s invaliditetom). Od akademske godine 2011./2012. Odjel izvodi predmet Informacijska pismenost za sve studente Sveučilišta (osim za studente Odjela za informacijske znanosti) radi razvoja nužno potrebnih kompetencija studenata u akademskom okruženju. Jedan djelatnik Odjela pomaže drugim nastavnicima na Sveučilištu koji žele u nastavi primijeniti sustav za učenje na daljinu Moodle. U doktorske ljetne škole, koje se organiziraju u okviru poslijediplomskog studija Društvo znanja i prijenos informacija, Odjel uključuje nastavnike s drugih sastavnica. Jedna nastavnica s Odjela sudjeluje u izvođenju programa Kvalitetno učenje koji kao program za stjecanje nastavničkih kompetencija nastavnika na Sveučilištu provodi Centar Stjepan Matičević. Nastavnici s Odjela aktivno se uključuju u rad sveučilišnih tijela i radnih skupina u kojima mogu pridonijeti svojim znanjem i iskustvom. Sve te aktivnosti znak su osviještenosti nastavnika Odjela o potrebi suradnje unutar integriranog Sveučilišta.

e) Temeljne vrijednosti i načini nadgledanja etičnog ponašanja u aktivnostima povezanim s istraživanjem, nastavom i odnosom prema studentima

Pitanja etičnog ponašanja rješavaju dva dokumenta na sveučilišnoj razini: Etički kodeks nastavnika, suradnika, znanstvenika i istraživača

(http://www.unizd.hr/Portals/0/doc/eticki_kodeks.pdf) te Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata/ica

(http://www.unizd.hr/Portals/0/doc/PRAVILNIK_O_STEGOVNOJ_ODGOVORNOSTI_STUDENATA.pdf).

Na Odjelu za informacijske znanosti studenti se s navedenim dokumentima upoznaju na početku akademske godine na uvodnom susretu pročelnika, zamjenika pročelnika i nastavnika sa studentima prve godine preddiplomskog studija. Praksa je na Odjelu da se tema akademskog i etičnog ponašanja povremeno uvrštava u stručne kolokvije Odjela u koje se uključuju studenti. Primjerice 31. siječnja 2013. godine održan je stručni kolokvij Sveučilište i etički kodeksi (<http://ozk.unizd.hr/?p=4774>). Kolokvij je vodio nastavnik koji na Odjelu predaje predmet Informacijska etika, u okviru kojeg se detaljnije raspravljaju različita etička pitanja. Svrha je takvih kolokvija upoznati studente ne samo s dokumentima nego i razjasniti mehanizme koji studentima stoje na raspolaganju u slučaju kada smatraju da se krše pojedina etička načela i prava. Studente se upućuje na procedure koje trebaju poštivati kada žele upozoriti na moguća neetična ponašanja nastavnika (žalba pročelniku, Stručnom vijeću (izravno ili preko studentskog predstavnika), Studentskom savjetovalištu, Uredu studentskog pravobranitelja, Uredu rektora

(prorektoru za studije i studentska pitanja). Također ih se upućuje na ukazivanje na moguća neetična ponašanja putem anonimnih studentskih anketa.

Kao jedno od stručnih tijela Odjel ima i Etičko povjerenstvo za znanstvena istraživanja koje prema Poslovniku prati primjenu etičkih načela u znanstvenoj djelatnosti Odjela i daje mišljenje o pridržavanju etičkih načela u istraživanjima koja vode ili su u njih uključeni djelatnici Odjela kao i mišljenje o etičkom pristupu istraživanjima koja se tek trebaju provoditi, a na temelju projektnog prijedloga.

f) Misija i vizija u skladu sa Strategijom Sveučilišta u Zadru – ostvarivanje preko programa Odjela za informacijske znanosti

U dokumentu Razvojni plan Odjela za informacijske znanosti 2011. – 2015. (<http://ozk.unizd.hr/?p=1154>) Odjel je istaknuo svoje poslanje i viziju prema kojima djeluje i razvija se. Isti su navedeni u općim podacima o Odjelu (http://ozk.unizd.hr/?category_name=poslanje-i-vizija). Poslanje i vizija Odjela te plan razvoja u skladu su sa Strategijom Sveučilišta u Zadru 2011. – 2017. (i njezinom Dopunom), posebice u onom dijelu Sveučilišne strategije koji govori o izvrsnosti, povezanosti s potrebama koje proizlaze iz intelektualnog i kulturnog nasljeđa i potencijala regije u kojoj Sveučilište i Odjel djeluju, o dobro osmišljenim ishodima učenja te o mobilnosti i suradnji s europskim institucijama. Sveučilišna Strategija kao jedan od strateških ciljeva navodi kvalitetno obrazovanje na svim trima razinama studiranja (preddiplomskoj, diplomskoj i doktorskoj) temeljeno na fleksibilnom i otvorenom stvaranju profila i prilagođeno europskom prostoru visokog obrazovanja, potrebama gospodarstva i društva u cjelini. Taj cilj izravno korespondira s vizijom Odjela za informacijske znanosti koji svoj razvoj vidi u stvaranju središta izvrsnosti prepoznatljivog u nacionalnom i europskom prostoru visokoškolskog obrazovanja. Nadalje, glavne točke konvergencije poslanja i vizije Odjela i Strategije Sveučilišta u Zadru vidljive su u razvoju međunarodne suradnje i mobilnosti studenata i nastavnika, razvoju suradničkih znanstvenih projekata s ustanovama u polju i području, stvaranju regionalnog identiteta, konkurentnosti u obrazovnom i istraživačkom prostoru, multidisciplinarnosti, razvoju suvremenog kurikuluma temeljnog na ishodima učenja koji studentima osiguravaju zapošljivost, ali i daljnji razvoj u akademskoj zajednici, primjeni učenja na daljinu i e-učenja, znanstvenoj produkciji, popularizaciji znanosti i društveno korisnom radu u zajednici kroz stručne projekte i aktivnosti u kojima sudjeluju studenti, jačanju sveučilišnog knjižnično-informacijskog sustava i doprinosu kulturi informacijske pismenosti na Sveučilištu.

Svi dokumenti kvalitete na kojima se temelji rad Odjela (navedeni u 1-b) oslanjaju se na sveučilišne dokumente koji reguliraju osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete. Oni su bili okvir za oblikovanje odjelnih dokumenata kvalitete, ali odjelni dokumenti uključuju i posebnosti rada Odjela, što je posebice vidljivo u Priručniku za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete studiranja na Odjelu za informacijske znanosti u kojem Odjel svoje aktivnosti temelji na svom poslanju i razvija prema istaknutoj viziji.

g) Posebnost Odjela za informacijske znanosti u odnosu na slične institucije u Republici Hrvatskoj

Odjel za informacijske znanosti treće je učilište u Hrvatskoj na kojem se izvode programi u polju informacijskih i komunikacijskih znanosti i gdje se obrazuju knjižničari. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Odsjeku za informacijske i komunikacijske znanosti, izvode se

preddiplomski i diplomski studiji koji pokrivaju više grana u polju, a na Filozofskom fakultetu u Osijeku na Odsjeku za informacijske znanosti izvodi se studij Informatologije gdje se također stječu kompetencije za knjižničarsku profesiju. Ključna razlika Odjela u odnosu na navedene odsjeke samostalnost je u razvoju koju Odjel kao sastavnica integriranog sveučilišta ima, a odsjeci pri fakultetima nemaju. To pridonosi razvojnoj dinamici i provođenju odluka temeljenih na vlastitim razvojnim politikama i u skladu s vlastitom vizijom. Na razvoj preddiplomskog i diplomskog programa Odjela bitno je utjecala činjenica da on djeluje u okruženju iznimno bogate pisane kulturne baštine i u regiji u kojoj nije postojao sličan studijski program. Iako su ključne kompetencije knjižničara regulirane na nacionalnoj razini Pravilnikom o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u knjižničarskoj struci (http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_03_28_584.html), u programima je moguće dodatno graditi profil široko obrazovanih stručnjaka kompetentnih za djelovanje u informacijskom okruženju. Činjenica da Odjel djeluje kao sastavnica integriranog sveučilišta omogućava otvorenost prema drugim područjima, posebice području humanističkih znanosti koje na Sveučilištu u Zadru ima dugu tradiciju, a važno je u obrazovanju knjižničara i drugih informacijskih stručnjaka. Odjel na tome gradi svoje partnerske odnose s drugim sastavnicama Sveučilišta. Međutim, ono što Odjel čini posebnim jest intenzivna suradnja s drugim visokoškolskim ustanovama u Europi i svijetu, u kojoj Odjel postiže značajne rezultate. Odjel je jedno od dvaju gore navedenih učilišta koje je razvilo obrazovnu vertikalu od preddiplomskog do poslijediplomskog studija i koje izvodi doktorski studij u polju informacijskih i komunikacijskih znanosti. U poslijediplomski studij uključeni su eminentni stručnjaci i znanstvenici iz Europe i SAD-a koji se uključuju i u rad sa studentima na preddiplomskoj i diplomskoj razini kao gostujući predavači, povremeno ili tijekom cijelog semestra. To zasigurno pridonosi kvaliteti nastave i osposobljavanju studenata za djelovanje u globalnom informacijskom okruženju. Upravo zahvaljujući dobroj suradnji s međunarodno priznatim stručnjacima bilo je moguće postojeći program iz 2005. godine revidirati na način kako je to učinjeno – otvaranjem preddiplomskog programa prema stjecanju takvih kompetencija koje će studentima omogućiti širu zapošljivost ili nastavak studiranja, a diplomskog programa prema drugim granama u informacijskim i komunikacijskim znanostima (nakladništvu i arhivistici). Jedino na Odjelu nudi se doktorski studij iz nakladništva. Budući da program uvijek nose raspoloživi kadrovi, važno je naglasiti jaku kadrovsku strukturu Odjela na kojem djeluju nastavnici koji su u Hrvatskoj i u svijetu poznati po svojoj stručnosti. Posebnost je Odjela razvijena kultura timskog rada i suradnje unutar samog Odjela, što olakšava ostvarivanje zadanih ciljeva te stvaranje poticajnog okružja i dobre radne atmosfere.

h) Preklapanja djelatnosti Odjela za informacijske znanosti s ostalim sastavnicama Sveučilišta u Zadru

Djelatnosti Odjela poklapaju se s djelatnostima ostalih odjela na Sveučilištu koji izvode sveučilišne studije jer su osnovne djelatnosti odjela nastava i znanstveno-istraživački rad. Na razinama studijskih programa Odjel se od drugih odjela razlikuje po obrazovanoj vertikali – samo dva odjela u području društvenih znanosti izvode poslijediplomske doktorske studije koji se međusobno razlikuju. U polju informacijskih i komunikacijskih znanosti djeluje i Odjel za turizam i komunikacijske znanosti, a o mogućem preklapanju studijskih programa raspravlja se u poglavlju 2-b.

i) Dokumenti za osiguravanje kvalitete znanstvenog i nastavnog rada na Odjelu za informacijske znanosti

Dokumenti koji se odnose na osiguravanje kvalitete znanstveno-nastavnog rada temelje se na sveučilišnim dokumentima dostupnim na mrežnom mjestu Sveučilišta, točnije na stranicama Ureda za kvalitetu

(http://www.unizd.hr/Onama/Ustrojstvo/Uredzaosiguranjekvalitete/Dokumenti/tabid/392_1/language/hr-HR/Default.aspx), a Odjelni dokumenti koji reguliraju sustav osiguravanja, unaprjeđivanja i praćenja kvalitete nalaze se na mrežnom mjestu Odjela (<http://ozk.unizd.hr/?p=2655>). Budući da je Odjel sastavnica integriranog Sveučilišta, komunikacija sa Sveučilištem vezana uz kvalitetu provodi se preko Ureda za kvalitetu koji sastavnici dostavlja potrebne upute, provodi informativne sastanke i, u skladu s unaprjeđivanjem kvalitete na Sveučilištu, traži od Odjela odgovarajuća periodična izvješća koja se priređuju na zahtjev i dostupna su u Uredu. Svi su djelatnici Odjela upoznati s Europskim standardima za osiguravanje kvalitete na visokim učilištima (ESG), Politikom kvalitete i Priručnikom kvalitete Sveučilišta u Zadru. S tim dokumentima upoznati su i studentski predstavnici u Stručnom vijeću i Povjerenstvu za kvalitetu. S obzirom da je politika praćenja i razvijanja sustava kvalitete i osiguravanja kvalitete u svim djelatnostima, nastavnoj, znanstvenoj i administrativnoj, relativna novina u hrvatskom visokoškolskom sustavu, bilo je potrebno znatno vrijeme za promjenu diskursa i tradicionalno naslijeđenih procedura. Može se reći da se u početku rad na osiguravanju kvalitete, s obzirom na veliki broj dokumenata s kojima su se djelatnici susretali, smatrao formom bez sadržaja koja nepotrebno birokratizira znanstveno-nastavni rad i troši dragocjeno vrijeme znanstveno-nastavnom i suradničkom osoblju. Naime, i prije uspostave odjelnog sustava osiguravanja kvalitete (SOK), Odjel je brinuo o kvaliteti rada, kontinuirano se osvrtao na ostvarenje postavljenih ciljeva i dogovarao buduće aktivnosti. Međutim, procedure nisu bile usustavljene na način da se svi pokazatelji, a time i mjere koje treba poduzeti, usklađuju s Europskim smjernicama. Problem može biti i u tomu što se koncept osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete prema europskim smjernicama uvodio bez odgovarajuće edukacije dionika u sustavu pa često nije bilo jasno čemu pojedini dokument ili procedura služe. Tek s pojačanim radom na uspostavi sustava za kvalitetu na sveučilišnoj razini i radom na Priručniku za kvalitetu Odjela počela se razvijati svijest da SOK nije dodatni posao birokratskog tipa, nego pitanje jasno postavljenih ciljeva, aktivnosti, procedura za njihovu provedbu i vrednovanja vlastitog rada. Ova je samoanaliza prvi cjeloviti dokument i rezultat prve sveobuhvatne samoanalize na razini sastavnice, a koja je provedena u skladu s europskim smjernicama i pratećim dokumentima. U njoj sudjeluju svi djelatnici Odjela pa očekujemo da će ona dati egzaktne i relevantne pokazatelje o stupnju osiguravanja i provedbe kvalitete na Odjelu i pridonijeti razvijanju kulture kvalitete Odjela i Sveučilišta u cjelini. Sam rad na samoanalizi pokazao je na kojim područjima treba pojačano raditi, ali je proizveo i niz sukoba mišljenja za koje smatramo da su pozitivni jer pridonose kritičkom akademskom diskursu koji je primjeren ustanovi u kojoj radimo i koji zahtjeva uvažavanje individualnih posebnosti i različitosti mišljenja zaposlenika Odjela.

j) Tijela osiguravanja kvalitete i njihov rad u proteklom petogodišnjem razdoblju

Godine 2011. Odjel je osnovao Povjerenstvo za kvalitetu i Povjerenstvo za unutarnju prosudbu kvalitete jer je tadašnji Pravilnik o sustavu osiguravanja kvalitete Sveučilišta u Zadru

podrazumijevao da jedno tijelo treba brinuti o kvaliteti, a drugo tijelo provoditi prosudbu. Međutim, u praksi je to na razini sastavnice bilo neizvedivo zbog malog broja zaposlenika Odjela – to bi značilo da gotovo polovica zaposlenih razvija kvalitetu, a druga polovica prosuđuje rezultate. Bilo je jasno da je znatno učinkovitije da svi djelatnici rade na sustavu unaprjeđivanja svih vidova znanstveno-nastavnog, stručnog i administrativnog rada, a da Povjerenstvo za kvalitetu, kao savjetodavno tijelo Stručnog vijeća, radi na poticanju i širenju kulture kvalitete, sudjeluje u definiranju standarda i kvalitete rada svih segmenata rada Odjela, izrađuje dokumente i prikuplja informacije o kvaliteti rada na Odjelu te vrši unutarnju prosudbu osiguravanja kvalitete. Stoga je, u skladu s promjenom Pravilnika o sustavu osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete Sveučilišta u Zadru iz prosinca 2012. godine (nakon audita), 18. prosinca iste godine Stručno vijeće Odjela donijelo odluku o prestanku rada Povjerenstva za unutarnju prosudbu kvalitete Odjela te je 1. ožujka 2013. godine donijelo odluku o prestanku važenja Poslovnika o radu Povjerenstva za unutarnju prosudbu kvalitete i Izmjene Pravilnika o sustavu osiguravanja kvalitete Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru. Budući da su oba prethodna povjerenstva bila sastavljena od pet članova (koji su uključivali tri djelatnika Odjela, jednog predstavnika vanjskih dionika i jednog predstavnika studenata), kod ukidanja Povjerenstva za unutarnju prosudbu vodilo se računa o tome da se pojača zastupljenost vanjskih dionika jer je iskustvo pokazalo da je njihovo sudjelovanje u radu povjerenstava bilo korisno za rad na kvaliteti. Novoimenovano Povjerenstvo od 18. prosinca 2012. godine broji sedam članova od kojih su četiri predstavnici Odjela u znanstveno-nastavnim zvanjima, dva su predstavnici vanjskih dionika te je jedan predstavnik studenata. Kao što je navedeno u točki 1-i u početku uvođenja sustava za osiguravanje kvalitete smatralo se da on zahtjeva puno administrativnog rada pa se može reći da je sustavni rad na kvaliteti, isključujući sve radnje na uspostavi sustava koje su uistinu bile administrativne naravi, bio u primijeni tek od srpnja 2011. godine kada su djelatnici Odjela izradili Priručnik za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete studiranja na Odjelu za informacijske znanosti. Istodobno se radilo na Planu razvoja Odjela za informacijske znanosti 2011. – 2015. kojim su definirani poslanje i vizija Odjela. Valja napomenuti da su se od 2012. godine, nakon provedenog audita na Sveučilištu, bitno povećale aktivnosti koje su vezane uz kvalitetu rada na svim područjima (točke 1. – 7. ESG-a), što je rezultiralo povećanim brojem zahtjeva, dopisa, uputa (ponekad kontradiktornih), a to je, uz redovni rad, zaokupilo velik dio vremena nastavnika i pridonijelo mišljenju da sustav kvalitete zapravo proizvodi administriranje. Sve to dogodilo se u vrijeme promjene čelništva sastavnice, što je samo po sebi zahtjevan proces koji je trebao s jedne strane osigurati stabilnost i kontinuitet rada, a s druge odgovoriti nizu zahtjeva za učestalim i brzim promjenama i prilagodbama u okviru Sveučilišta. Vjerujemo da će izgrađenost sustava za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete na Odjelu pridonijeti boljoj percepciji koncepta osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete i jasno ga povezati sa sadržajem koji je primarni posao u visokoškolskoj ustanovi.

Rad Povjerenstva za kvalitetu trebao bi biti intenzivniji jer se ono sastaje dva do tri puta godišnje, posebice s obzirom na dosadašnja iskustva koja potvrđuju da kvalitetan doprinos radu Povjerenstva i kvaliteti daju vanjski dionici. Budući da Odjel nema veliki broj zaposlenika, a međusobna komunikacija je na vrlo visokoj razini (vidi točku 1-a – LIS mailing lista), teme vezane uz kvalitetu nastavnog, znanstvenog i administrativnog rada raspravljaju se kontinuirano. Osim toga, na sjednicama Stručnog vijeća najčešće sudjeluju svi zaposlenici pa je logično da se o radu Odjela raspravlja s različitih gledišta i s uključenim svim dionicima. Plan je Odjela da se sjednice Povjerenstva za kvalitetu intenziviraju kroz najmanje dva sastanka po semestru, a po potrebi i češće. U izradu ove samoanalize bili su uključeni vanjski dionici i

studenti (predstavници po godinama studija jer studentska zastupnica u Povjerenstvu tijekom ovog semestra studira na drugom sveučilištu u okviru programa mobilnosti CEEPUS).

k) Strateški ciljevi čelništva Odjela i moguće poteškoće prilikom njihova ostvarivanja

Strateški ciljevi čelništva Odjela vidljivi su iz prijedloga programa rada i razvoja koji budući pročelnici daju prilikom kandidature. Iz tih ciljeva vidljiv je kontinuitet razvoja koji se odvija planski pa se aktivnosti produbljuju i proširuju temeljem prethodno postignutog.

Sadašnja pročelnica i zamjenik pročelnice preuzeli su vođenje Odjela 1. listopada 2012. godine. U prijedlogu programa za mandatno razdoblje 2012. – 2014. pošlo se od iznimnih postignuća koja je Odjel ostvario u dotadašnjih osam godina rada – uspostava nastave na preddiplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj razini, razvoj znanstveno-istraživačke djelatnosti kroz projekte, rad na javnoj vidljivosti Odjela, organizacija niza domaćih i međunarodnih konferencija i skupova te suradnja s brojnim ustanovama i organizacijama na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Na tragu daljnjeg razvoja navedenih segmenata postavljeni su sljedeći ciljevi:

- kontinuirani razvoj sustava za osiguravanje kvalitete na Odjelu
- daljnji razvoj kvalitetnih studijskih programa u smislu otvaranja novim studijskim usmjerenjima koji se, prije no što budu prihvaćeni revidirani programi, očituje u uvođenju predmeta iz nakladništva i arhivistike u postojeći program
- pojačan rad na uvođenju suvremenih strategija nastavnog rada kroz problemski zasnovanu nastavu
- uključivanje studenata u nastavne, odjelne i izvannastavne aktivnosti (vodeći računa o njihovim interesima i kompetencijama)
- daljnji razvoj sustava mentorstva
- održavanje komunikacije s bivšim studentima (Alumni klub)
- praćenje potreba tržišta rada (s obzirom na redoviti i izvanredni studij)
- daljnji razvoj poslijediplomskog doktorskog studija i njegova afirmacija u zemlji i svijetu te održavanje doktorskih ljetnih škola
- uključivanje mladih suradnika u istraživanja i objavljivanje radova uz mentorsko sudjelovanje znanstveno-nastavnog osoblja
- osmišljavanje i rad na novim znanstvenim projektima
- proširivanje partnerskih kapaciteta
- okupljanje međunarodnih stručnjaka i suradnika na tradicionalnoj međunarodnoj konferenciji LIDA (Libraries in the Digital Age); uključivanje studenata, posebice doktoranada
- osiguravanje uvjeta za sudjelovanje djelatnika na znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu
- zapošljavanje novih kadrova u dvama smjerovima: profil znanstveno-nastavnog osoblja koji će omogućiti razvoj studija s obzirom na grane u polju informacijskih i komunikacijskih znanosti te zapošljavanje mladih stručnjaka u suradničkim zvanjima (postojeća dinamika izbora u više suradnike i docente dovela do situacije da je broj znanstveno-nastavnih kadrova trostruko veći od suradničkih pa treba osigurati mladi kadar i pravodobno ga osposobiti za znanstveno-istraživački i nastavni rad)

- reagiranje na javne rasprave o dokumentima koji reguliraju visoko obrazovanje, znanost i profesiju za koju se studenti obrazuju
- suradnja s drugim sastavnicama Sveučilišta i službama (Sveučilišna knjižnica, nakladnička djelatnost, primjena informacijsko-komunikacijskih tehnologija - IKT, suradnički projekt i dr.) u okviru kompetencija osoblja Odjela
- suradnja s ustanovama u Zadru i okolici (u okviru stručnosti Odjela) te osiguravanje radilišta za studente
- suradnja sa srodnim ustanovama i udruženjima u Hrvatskoj
- međunarodna suradnja s dosadašnjim partnerima (EUCLID, iSchools, ASIS&T European Chapter); identificiranje i formaliziranje suradnje s novima, posebice u okviru ERASMUS-a;
- suradnja s profesionalnim udrugama u lokalnoj zajednici, na nacionalnoj i međunarodnoj razini; uključivanje nastavnika i studenata u tu suradnju
- osiguravanje prostornih uvjeta za rad znanstveno-nastavnog i suradničkog osoblja te tajništva
- rad na javnoj vidljivosti kroz tradicionalne kanale i uz korištenje suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija
- daljnje podržavanje akademske atmosfere i timskog rada na Odjelu.

Poteškoće u ostvarivanju ciljeva mogu se sagledavati na više razina. Među najznačajnijima su one koje proizlaze iz opće situacije u području visokog školstva i znanosti. Nezapošljavanje mladog kadra pritom je dugoročno gledano jedna od najvećih prepreka strateškom promišljanju i sustavnom razvoju Odjela i studija jer se može dogoditi smjena generacija koja će nepovoljno utjecati na daljnji razvoj i sustavno kontinuirano razvijanje studijskih programa prema potrebama tržišta rada. Politika je Odjela da se ne oslanja na vanjsku suradnju osim u situacijama kada to pridonosi kvaliteti rada, primjerice kada suradnici dolaze iz partnerskih ustanova (radilišta) i svojim angažmanom u nastavi osiguravaju kvalitetnu primjenu i provjeru stečenih znanja i vještina studenata u praksi. Također, politika je Odjela da se mladi suradnici mentoriraju i vode prema znanstveno-nastavnim zvanjima, a ne nastavnim, jer je znanstveno-istraživački rad bitan za razvoj polja i grana prema kojima se Odjel razvija. U postojećoj situaciji opterećenosti nastavom, a s obzirom na nezapošljavanje novih kadrova, premalo vremena ostaje za ozbiljan znanstveno-istraživački rad i za izradu nastavnih materijala (udžbenika, priručnika), kojih je u propulzivnom polju informacijskih i komunikacijskih znanosti općenito premalo na hrvatskom jeziku. Opća financijska situacija održava se i na rad Odjela koji nije spreman komercijalizirati svoju djelatnost da bi mogao podmirivati troškove poslovanja. Uvjeti izbora u znanstveno-nastavna zvanja zahtijevaju financijska ulaganja u sudjelovanje na znanstvenim skupovima te vrijeme za znanstveno-istraživački rad i objavljivanje, a upravo nestalna i nepredvidiva financijska situacija otežava planiranje dok politika nezapošljavanja dovodi postojeće kapacitete osoblja do granica održivosti. Budući da mandatno razdoblje još nije završeno, vjerujemo da će većinu navedenih ciljeva biti moguće ostvariti, posebice one koji ovise o djelatnicima Odjela, dok je ostvarivanje drugih neizvjesno.

1) Mišljenje o glavnim prednostima i manama programskih, kadrovskih i materijalnih potencijala Odjela za informacijske znanosti

Glavne su prednosti Odjela za informacijske znanosti te što djeluje u propulzivnom području koje se pod utjecajem suvremenih informacijskih i komunikacijskih tehnologija snažno razvija, a to osigurava potrebu za obrazovanjem kadrova koji mogu odgovoriti na izazove novog

informativnog okruženja. U skladu s tim promišljaju se i studijski programi, a konkretan rezultat tih promišljanja revidirani su programi preddiplomskog i diplomskog studija koji su upućeni u proceduru te sustavna analiza doktorskog programa koji se upravo osuvremenjuje uvođenjem strukturnih promjena.

U kadrovskom smislu glavna je prednost Odjela sustavna briga za odgoj mladih perspektivnih kadrova, osposobljenih za znanstveni i nastavni rad, što je vidljivo iz analize kadrovskih potencijala i sustavnog napredovanja u zvanjima (poglavlje 4) te iz znanstvene produktivnosti i stručnog rada Odjela u zajednici (poglavlje 5). To ne bi bilo moguće bez istodobnog angažiranja ljudi u višim znanstvenim zvanjima koji su tijekom godina dolazili iz prakse i sa sobom donosili vrhunske rezultate svoga rada, prepoznate u domaćoj i međunarodnoj zajednici. Međutim, kao što je vidljivo iz poglavlja 1-k, ukoliko se nastavi trend nezapošljavanja mladih suradnika, moguća je stagnacija daljnjeg rasta i razvoja.

Zahvaljujući odgovarajućoj kadrovskoj strukturi (broju odgovarajućih znanstveno-nastavnih zvanja u polju informacijskih i komunikacijskih znanosti na Odjelu te odgovarajućem broju redovitih profesora u području društvenih znanosti na Sveučilištu), Stručno vijeće je 11. ožujka 2013. godine podnijelo zahtjev za utvrđivanje matičnosti Sveučilišta u Zadru za dobivanje ovlaštenja za provođenje dijela postupka izbora u znanstveno zvanje za znanstveno područje društvenih znanosti, polje informacijskih i komunikacijskih znanosti. I to govori o zavidnoj kadrovskoj strukturi Odjela.

Stručnost Odjela u području organizacije informacija i na njoj temeljnih informacijskih sustava i usluga prepoznata je u okviru Sveučilišta. No da bi postigla određene i očekivane učinke potrebno je jačati informacijsku infrastrukturu – kako za nastavu tako i za znanstveno-istraživački rad. S obzirom na brze promjene nositelja i prijenosnika informacija bez kontinuiranog i stabilnog ulaganja u infrastrukturu Odjel ne može odgovoriti na potrebe koje proizlaze iz njegova djelovanja ili iz potreba Sveučilišta kojemu predstoji razvoj i izgradnja središnjeg knjižnično-informativnog sustava (npr. izgradnja i održavanje institucijskog repozitorija). Odjel ulaže znatna vlastita financijska sredstva u materijalnu osnovu nastave što zasigurno utječe na sve manje mogućnosti ulaganja u razvoj znanstvenih karijera zaposlenika Odjela. Kada se analiziraju materijalni potencijali Odjela, to nije moguće učiniti izdvojeno od okruženja integriranog Sveučilišta. Primjerice, očigledno je nedovoljno ulaganje u literaturu potrebnu za nastavni i znanstveno-istraživački rad, a postoje i resursi, osim baza podataka, u koje treba ulagati na sveučilišnoj razini jer ih koriste razne sastavnice (npr. mrežno dostupna referentna građa).

Djelatnici Odjela svjesni su da svoj rad trebaju promišljati u skladu s tržišnim konceptima, no nisu spremni žrtvovati akademske kriterije u korist izvođenja studijskih programa kojima je isključivi prioritet financijska isplativost. Svjesni smo da je potrebno okrenuti se financijski potkrijepljenim znanstveno-istraživačkim projektima izvan sredstava osiguranih na državnoj razini. No to ponovno zahtjeva stabilnu kadrovsku politiku, dugoročne parametre i uvjete rada u kojima je moguće dugoročno planiranje.

m) Komentari preporuka i poboljšanja s prethodno provedenih vanjskih vrednovanja

Sveučilište je 2012. godine bilo u postupku vanjske neovisne periodične prosudbe sustava osiguravanja kvalitete, a Odjel je bio jedna od sastavnica koju je Povjerenstvo posjetilo u okviru audita. Preporuke donesene nakon audita prosljeđene su svim zaposlenicima Odjela u listopadu 2012. godine. Na nekoliko sjednica Stručnog vijeća raspravljalo se o pojedinim elementima koji

se tiču preporuka Povjerenstva za vanjsku prosudbu, ovisno o točki dnevnog reda. Konkretna poboljšanja koja su u rad uvedena pod utjecajem preporuka iz Izvješća su sljedeća:

- kod finalizacije revidiranih programa preddiplomskog i diplomskog studija provedena je analiza te usklađivanje i komparacija ishoda učenja na razini programa i na razini svakog pojedinog predmeta
- veća pozornost posvećena je evaluaciji nastavnog procesa i rada nastavnika – studentske ankete (vidi poglavlje 3-e)
- revidiran i proširen popis predmeta koji se stranim studentima nude na engleskom jeziku
- pojačane su aktivnosti oko studentske i nastavničke mobilnosti
- uspostava Alumni kluba Odjela za informacijske znanosti
- u tri navrata Odjel je koordinacijskim sastancima SOK-a predstavljao primjere dobre prakse (Alumni klub, sustav mentorstva, korištenje sustava za analizu publikacijske aktivnosti i citiranosti znanstveno-nastavnog osoblja Sveučilišta).

n) Inozemna visoka učilišta usporediva s Odjelom za informacijske znanosti

Budući da organizacijska struktura visokoškolskih ustanova nije najvećim dijelom usporediva na međunarodnoj razini, smatramo da usporedivost treba analizirati na razini studijskih programa, posebice stoga što upravo usporedivosti programa, a ne strukture učilišta, omogućuju mobilnost. Usporedivost studijskih programa sa sveučilištima u Europi i svijetu, na kojima se izvode programi u polju informacijskih i komunikacijskih znanosti, predstavljena je u poglavljima 2-c-I/II/III.

Važno je naglasiti da je bivša pročelnica (u dva redovna mandata i jednom v. d.), koja je vodila timove koji su razvijali bolonjske programe, a kasnije i doktorski program, a za čiji je razvoj i implementaciju najizravnije odgovorna kao voditeljica dokorskog studija, 2010. godine nagrađena nagradom Nastavnik godine. Nagradu joj je dodijelio ASIS&T – Association for Information Science and Technology sa sjedištem u SAD-u. To dodatno govori o njezinoj izvršnoj stručnosti vezanoj uz različite nastavne programe i izvođenje visokoškolske nastave, stručnosti koja je prepoznata i u inozemstvu, te o njezinu poznavanju inozemnih praksi, sa svim njihovim dobrim i problematičnim stranama, a što je utjecalo na razvoj Odjela i njegovih studijskih programa.

o) Reakcije na donošenje ili sudjelovanje u donošenju odluka od javnog interesa

Odjel se redovito uključuje u javne rasprave na nacionalnoj, lokalnoj i institucijskoj razini o temama koje se tiču znanstveno-nastavnog rada u hrvatskom visokoškolskom prostoru, odnosno profesije za koju obrazujemo kadrove, a djelatnici Odjela izravno sudjeluju u formalnim i neformalnim skupinama koje rade na strateškim i normativnim dokumentima. Postupci koje pritom primjenjujemo uključuju razmjenu informacija o donošenju odluka od javnog interesa (putem LIS mailing liste), rasprave na sjednicama Stručnog vijeća ili sastancima zaposlenika Odjela te upućivanje primjedbi i prijedloga donositeljima odluka. Dokumenti o kojima smo se tijekom posljednjih godina očitovali ili pružali im (javnu) podršku uključuju: Zakon o sveučilištu, Zakon o znanosti i Zakon o visokom obrazovanju (ožujak 2011.); Pravilnik o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u knjižničarskoj struci (2010.); Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (travanj 2012.); Nacrt

prijedloga Zakona o izmjenama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (rujan 2013.); Nacrt prijedloga Pravilnika o mjerilima i načinu korištenja vlastitih prihoda i donacija javnih visokih učilišta i javnih visokih instituta (rujan 2013.); Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (listopad 2013.); podrška Hrvatskoj deklaraciji o otvorenom pristupu (listopad 2012.).

Odjel je još od lipnja 2010. godine aktivno zahtijevao da se izvrše izmjene u Pravilniku o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u knjižničarskoj struci (tada je prvi put uputio primjedbe Ministarstvu kulture). U 2012. godini bivši studenti Odjela, nezadovoljni odredbama koje su omogućile ulazak u struku i zapošljavanje osobama bez odgovarajuće visoke stručne spreme, pridružili su se internetskoj peticiji (<http://ozk.unizd.hr/?p=3612>) koju je podržalo više od tisuću knjižničara u Hrvatskoj. Odjel se ponovno aktivira i daje primjedbe vezane uz isti problem 2013. godine uključivanjem u savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o Nacrtu prijedloga Pravilnika (<http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=9238>), a zahvaljujući činjenici da je bivša pročelnica Odjela imenovana predsjednicom Hrvatskog knjižničkog vijeća pri Ministarstvu kulture u listopadu 2013. godine odlučeno je da se Pravilnik mijenja u skladu s predloženim primjedbama.

Djelatnici Odjela izravno sudjeluju u radnim skupinama na nacionalnoj razini koje donose prijedloge dokumenata od javnog interesa (Hrvatsko knjižnično vijeće, projekt Digitalizacije kulturne baštine, radna skupina za izradu Strategije digitalizacije kulturne baštine 2020., peticija za osnivanje službenog tijela RH sa zadaćom poticanja čitanja i dr.).

p) Zadovoljstvo postojećim stanjem i prijedlozi poboljšanja

S obzirom na okolnosti u kojima se dogodio snažan kvalitativni i kvantitativni rast Odjela, od njegova osnutka prije deset godina do danas, možemo biti zadovoljni kvalitetom znanstveno-nastavnog rada i ugledom koji je Odjel stekao među sadašnjim i bivšim studentima te u znanstvenoj i stručnoj javnosti. Pritom se pod okolnostima misli na unutarne čimbenike koji su bili moguće zapreke rasta i razvoja, npr. minimalni broj zaposlenika u početku djelovanja Odjela te nedostatni prostorni i infrastrukturni uvjeti, problem nedovoljno pripremljenog prijenosa studentske referade u odjelno tajništvo koje je s pročelnicom dijelilo sobu od 6 m², problem triju zamjena u tajništvu koji je poremetio ustaljene procedure i način vođenja odjelne administracije. Posebno smo zadovoljni razinom koju smo postigli u primjeni suvremenih nastavnih pomagala i alata za računalno potpomognuto izvođenje nastave. Od akademske godine 2005./2006. svi predmeti na svim razinama studija izvode se kao hibridna nastava koja podrazumijeva istodobno izvođenje nastave u prostorima učilišta i nastavne aktivnosti koje se odvijaju u E-učionici (Moodle). Zadovoljni smo s nizom inovativnih rješenja uvedenih u nastavni i izvannastavni rad sa studentima (koje uključujemo u znanstvene i stručne aktivnosti na nacionalnoj i međunarodnoj razini) te komunikacijom nastavnika i studenata putem suvremenih informacijskih i komunikacijskih tehnologija. Posebice smo zadovoljni kadrovskom strukturom osoblja te njegovim kompetencijama za izvođenje nastavnog, znanstvenog i stručnog rada.

Prostora za poboljšanje u svim segmentima rada ima, posebice s obzirom na unaprjeđivanje procedura vezanih uz administrativni i nastavni rad. Većina nužnih poboljšanja u radu vezana je uz vanjske čimbenike na nacionalnoj razini među kojima treba istaknuti potrebu za sustavnim ulaganjima u znanstveno-istraživački rad temeljenima na dugoročnom planiranju i razvojnim politikama te uspostavljen i primijenjen održivi sustav razvoja radnih mjesta. Na sveučilišnoj razini moguća poboljšanja vidimo u izradi multifunkcionalnog jedinstvenog informacijskog sustava i njemu odgovarajuće podrške, u jačanju integracijskih procesa u zajedničkim osnovama

(znanstveno-istraživački rad, komplementarni studijski programi te horizontalna i vertikalna prohodnost studenata) te u sustavnom ulaganju u nastavnu i znanstveno-istraživačku infrastrukturu.

Tablica 1.1. Interno osiguravanje kvalitete

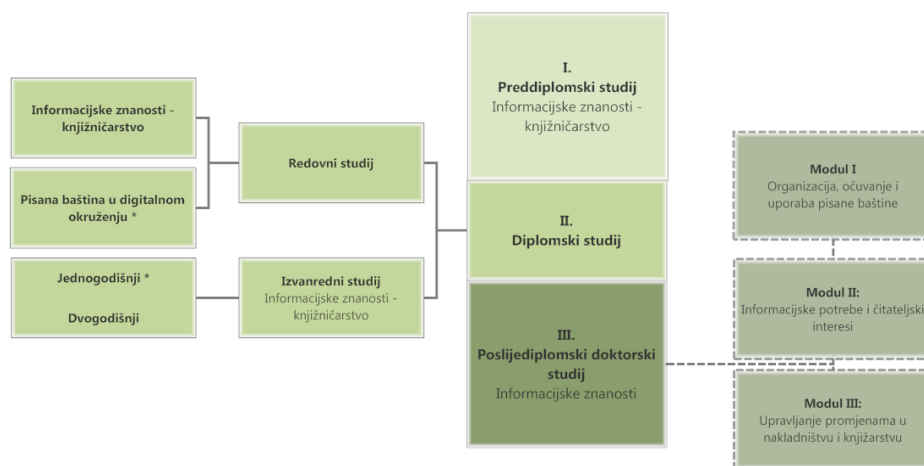
Vrsta aktivnosti	Nositelj aktivnosti (naziv tijela ili imena osoba)	Učestalost aktivnosti (broj sastanaka ili akcija godišnje)	Broj izvješća proizašlih iz pojedine aktivnosti u posljednjih 5 godina	Praktični rezultati aktivnosti (opisno u samoanalizi)
Tematske sjednice o kvaliteti nastave **	Pročelnik i Stručno vijeće Odjela	1+2	5+10	- ažurirani programi - doneseni revidirani programi - Pravilnik o studentskoj praksi - potpisani ili produženi ugovori sa studentskim radilištima - ugovori o međunarodnoj suradnji - inovativne strategije u radu sa studentima - uspostavljen odjelni sustav za osiguravanje kvalitete (doneseni svi prateći dokumenti)
Rad odbora (povjerenstva) za praćenje kvalitete nastave	Povjerenstvo za kvalitetu kao tijelo Stručnog vijeća Odjela	2	6	- opisano u Samoanalizi
Studentska anketa (provođenje, obrada, obavještavanje studenata, očitovanja nastavnika)	- Ured za kvalitetu Sveučilišta u Zadru - odjelno tajništvo - Stručno vijeće Odjela - pročelnik	2	10	- poboljšanje nastavnog procesa u skladu s rezultatima studentske ankete i raspravama na Stručnom vijeću (opisano u Samoanalizi)
SWOT analiza na razini visokog učilišta	- Stručno vijeće Odjela - Povjerenstvo za kvalitetu Odjela	1 u 3 godine	1	- dokument Razvojni plan Odjela za informacijske znanosti 2011. – 2015.
Praćenje pokazatelja kvalitete na visokom učilištu*	- Senat Sveučilišta - Povjerenstvo za unaprjeđivanje kvalitete Sveučilišta - Povjerenstvo za unutarnju prosudbu sustava osiguravanja kvalitete Sveučilišta - Stručno vijeće Odjela - Povjerenstvo za kvalitetu Odjela	- na odjeloj razini x 2	2	- promjene u nastavnom, znanstvenom, stručnom i administrativnom radu
Ostali oblici vrednovanja	- Stručno vijeće, Stručno vijeće za društveno područje, Senat	- povremeno	- 14 izbora u više zvanje - 4 studijska programa u postupku vrednovanja	- izbor u viša zvanja - izdane dopusnice za dva studijska programa (dva u postupku)

*Pravilnik o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta (Narodne novine, broj 24/10) i Pravilnik o uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti, uvjetima za reakreditaciju znanstvenih organizacija i sadržaju dopusnice (NN 83/2010)

** Jednom godišnje, ovisno o financijskim sredstvima, Odjel organizira dvodnevne cjelodnevne sastanke na kojima se analizira rad u prethodnoj i priprema plan rada za sljedeću akademsku godinu. Kvaliteta nastave redovito je točka na proširenim sjednicama Stručnog vijeća kojima prisustvuju svi djelatnici (dva puta u semestru).

2. Studijski programi

a) Dijagram konfiguracije svih studijskih programa po vertikali i funkcionalni razlozi za takvu konfiguraciju

Slika 2: Dijagram konfiguracije svih studijskih programa po vertikali

* Izvanredni jednogodišnji studij izvodio se u sljedećim akademskim godinama: 2006./2007., 2007./2008., 2008./2009. i 2009./2010.

* Redovni diplomski studij Pisana baština u digitalnom okruženju izvodio se u akademskim godinama 2008./2009. i 2010./2011.

Programi se nalaze na sljedećim adresama:

- plan i program studija u polju informacijskih znanosti, Studij knjižničarstva, modificirano (pročišćeni tekst – svibanj 2013.), <http://ozk.unizd.hr/?p=5178>
- preddiplomski sveučilišni studij Informacijske znanosti – knjižničarstvo, izvod (pročišćeni tekst – svibanj 2013.), <http://ozk.unizd.hr/?p=5484>
- program redovnog diplomskog studija Informacijske znanosti – knjižničarstvo, izvod, <http://ozk.unizd.hr/?p=5490>
- program redovnog diplomskog studija Pisana baština u digitalnom okruženju, http://ozk.unizd.hr/?category_name=pisana_bastina
- izvanredni diplomski studij Informacijske znanosti – knjižničarstvo, http://ozk.unizd.hr/?category_name=jednogodisnji_studij (jednogodišnji) i, http://ozk.unizd.hr/?category_name=dvogodisnji_program (dvogodišnji) (vidjeti Izvod iz programa, svibanj 2013.)
- doktorski studij Društvo znanja i prijenos informacija, http://ozk.unizd.hr/?category_name=doktorski_studij

Funkcionalni razlozi za navedenu konfiguraciju programa, sa stajališta ostvarivanja optimalnih obrazovnih učinaka

Obrazovni programi koje nudi Odjel postavljeni su tako da studenti nakon završenog preddiplomskog studija mogu pronaći zaposlenje u informacijskim ustanovama (knjižnice, arhivi, muzeji, dokumentacijski centri, centri za pohranu i čuvanje dokumentacije i sl.) ili mogu nastaviti studij na diplomskoj razini (u polju informacijskih i komunikacijskih znanosti ili na drugim studijima koji omogućuju prihvata prvostupnika s drugih studijskih programa). Združeni program

Pisana baština u digitalnom okruženju osmišljen je tijekom rada na projektu združenih studija koji je financirala Nacionalna zaklada za znanost (tada NZZ, danas HRZZ). Program je nastojao osigurati studentima obrazovne sadržaje koji su bili nedovoljno zastupljeni u postojećem programu, a procedura akreditacije bila je ubrzana s obzirom na projektni zadatak i njegove ishode. Zbog organizacijskih problema izazvanih nedorečenom legislativom i zbog toga što nadležna tijela nisu poznavala način funkcioniranja združenih studija u hrvatskoj praksi, studij se prestao izvoditi nakon dvije generacije. Doktorski studij logično se nadovezuje na diplomski i nudi sadržaje vezane uz znanstvene projekte koje vode nastavnici s Odjela te nastavnici s partnerskih ustanova. Studij je otvoren studentima koji dolaze iz polja informacijskih i komunikacijskih znanosti kao i studentima iz drugih disciplina te onim studentima koji su magistrirali na studijima iz informacijskih i komunikacijskih znanosti.

b) Podudaranja studijskih programa sa sličnim studijskim programima na nekoj drugoj sastavnici Sveučilišta

Unutar polja informacijskih i komunikacijskih znanosti na Sveučilištu u Zadru djeluje Odjel za turizam i komunikacijske znanosti

(<http://www.unizd.hr/Default.aspx?alias=www.unizd.hr/tikz&>) sa svojim programima preddiplomskog studija Kultura i turizam i diplomskim studijima Ekologija u kulturi i turizmu, Kulturna baština i turizam, Novinarstvo i odnosi s javnošću te Poduzetništvo u kulturi i turizmu (<http://www.unizd.hr/tikz/Studijskiprogrami/tabid/2530/Default.aspx>). Od navedenih programa možemo izdvojiti samo diplomski studij Kulturna baština i turizam koji svojim predmetima Povijest antičkih arhiva i Arhivistika djelomično pokriva arhivistiku, a koja je u prijedlogu revidiranog programa Odjela za informacijske znanosti koji je u postupku vrednovanja. Pristup predmetu na dvama odjelima nije isti – Odjel za turizam i komunikacijske znanosti proučava arhivistiku s aspekta komunikacijskih znanosti i s naglaskom na korisničke i marketinške usluge arhiva dok se Odjel za informacijske znanosti opredijelio za sustavni pristup toj grani unutar polja informacijskih znanosti. To uključuje pregled povijesnih i razvojnih konceptualnih temelja, profesionalnih ustanova, ključnih praksi te suvremenih problema i pitanja arhivističke profesije, razumijevanje arhivističkog pogleda na društvo, zadaće arhivista i pitanja vrijednosti kao kulturnog koncepta u odnosu na rad arhivista i arhiva, upoznavanje s teorijskim promišljanjima i praktičnim rješenjima suvremene organizacije informacija u arhivističkoj zajednici vezanim uz opis arhivskog gradiva u tradicionalnim, filmskim i muzejskim arhivima i rukopisnim repozitorijima te pitanja javnog pristupa sustavima za arhivistički opis i pristup arhivskom gradivu.

c) Razine studija na Odjelu za informacijske znanosti

I. Preddiplomski studij Informacijske znanost – knjižničarstvo

i. Kriteriji za predlaganje upisnih kvota, procjena njihove svrhovitost sa stajališta društvenih potreba i broja nezaposlenih, te kvaliteta programa i motivacija studenata

Kriteriji kojima se Odjel rukovodio dvojaki su – s jedne strane radilo se o praćenju potreba za profilima informacijskih stručnjaka koji su, osobito u Dalmaciji i njezinu zaleđu, nedostajali na tržištu rada, a s druge strane o izvedbenim mogućnostima na Odjelu. Kako se povećavao broj zaposlenih djelatnika i broj onih koji su izabrani u znanstveno-nastavna zvanja, kvote su se prilagođavale prije svega u odnosu na potencijalni broj studenata na diplomskoj razini jer je bilo

za očekivati, s obzirom na neprilagođenost tržišta rada prvostupnicima, da će veći broj studenata, unatoč lošijim prosjecima, nastaviti studij. Upisne kvote varirale su u proteklih devet godina, a stabilizirale su se na broji 30 – 35 upisanih studenata jer to osigurava učinkovito izvođenje svih oblika nastave te održivost studija s obzirom na prolaznost studenata. Podatci o zapošljavanju nalaze se u poglavlju 3-b.

ii. Analiza prolaznosti na prvoj godini studija u odnosu na kriterije za upis; osvrt na vrstu srednje škole i prosječne ocjene tijekom srednjoškolskog obrazovanja

Analiza podataka u Tablici 2.1. koja govori o strukturi upisanih studenata pokazuje blagi trend povećanja broja studenata koji su završili gimnaziju, a zatim blagi pad (od 9 preko 14 do 13 studenata) te razmjerno tome pad odnosno povećanje broja studenata koji su završili strukovnu školu (od 22 preko 16 do 19 studenata), tj. udio studenata sa završenom strukovnom školom (71%, 53% i 59%) u prosjeku je veći od udjela onih sa završenom gimnazijom (29%, 47% i 41%). U odnosu na prosjek ocjena vidi se lagana, ali stalna tendencija njegova porasta, jednako kod studenata koji su završili gimnaziju (3,52, 3,63 i 3,77) kao i kod onih iz strukovnih škola (3,62, 3,70 i 3,73).

Motiviranost studenata za upis na studij, ako se mjeri udjelom upisanih studenata koji su iskazali da im je to prvi izbor u ukupnom broju prijavljenih, raste od 14% na 16% i potom pada na 11%. Omjer upisanih studenata u odnosu na prijavljene studente neznatno pada – za akademsku godinu 2011./2012. je 7, za 2012./2013. je 6, a za akademsku godinu 2013./2014. je 6 studenata na jedno upisno mjesto. Svjesni smo da izračunavanje postotaka na tako malom uzorku nema statističku opravdanost, no postotci omogućavaju lakše praćenje omjera, a time i trenda po godinama.

U akademskoj godini 2011./2012. prvu godinu preddiplomskog studija knjižničarstva upisao je 31 student od 218 prijavljenih, s time da je od svih prijavljenih za njih 30 to bio prvi izbor, a za njih 8 drugi. Upisna kvota za tu godinu bila je $30 + 5 = 35$ studenata (osnovna kvota i 5 inozemnih studenata). Njih 9 završilo je gimnaziju s prosječnom ocjenom 3,52, a njih 22 strukovnu školu s prosječnom ocjenom 3,62. Od tih studenata njih 23 ostvarilo je više od 2/3 mogućih ECTS bodova (74%), dok ih je 9 izgubilo pravo studiranja (29%). U akademskoj godini 2012./2013. prvu godinu preddiplomskog studija knjižničarstva upisalo je 30 studenata od 183 prijavljenih, s time da je od svih prijavljenih za njih 29 to bio prvi izbor, a za njih 10 drugi. Upisna kvota za tu godinu bila je ista, tj. $30 + 5 = 35$ studenata. Njih 14 završilo je gimnaziju s prosječnom ocjenom 3,63, a njih 16 strukovnu školu s prosječnom ocjenom 3,70. Od tih studenata njih 22 ostvarilo je više od 2/3 mogućih ECTS bodova (73%), dok ni jedan student nije izgubio pravo studiranja. U akademskoj godini 2013./2014. prvu godinu preddiplomskog studija knjižničarstva upisalo je 32 studenta od 188 prijavljenih, s time da je od tih prijavljenih za njih 21 to bio prvi izbor, a za njih 12 drugi. Upisna kvota za tu godinu bila je $30 + 5 + 5 = 40$ studenata (na osnovnu kvotu i 5 inozemnih studenata dodana je kvota za 5 studenata starijih od 25 godina). Njih 13 završilo je gimnaziju s prosječnom ocjenom 3,77, a njih 19 strukovnu školu s prosječnom ocjenom 3,73.

Prolaznost na studijskom programu (Tablica 2.2.):

O prolaznosti na studijskim programima raspravlja se i u poglavlju 3-b. Detaljna analiza prolaznosti od 2005. do 2011. godine ukazuje da udio završenih studenata značajno varira – između 71% (2005./2006.) i 37% (2010./2011.), a s prosječnom prolaznosti od 60% u razdoblju između tih godina (52%, 61%, 55% i 63%). Prosječan udio studenata koji su završili preddiplomski studij u tom razdoblju je 50%. Ako se uzme u obzir početno i završno promatrano razdoblje, uočava se sukladno variranje udjela studenata koji su izgubili pravo studiranja – od 29% (2005./2006.) do 24% (2010./2011.), s prosjekom od 42% (48%, 39%, 45% i 37%).

Prosječan udio studenata koji su izgubili pravo studiranja u promatranom razdoblju je 35%. Od tih je studenata više od 2/3 mogućih ECTS bodova ostvarilo ukupno 24 studenta koji nisu diplomirali ili su izgubili pravo studiranja, dok je njih 23 u akademskoj godini 2011./2012. steklo više 2/3 bodova.

Akademске godine 2005./2006. upisano je 42 studenta od kojih je studij završilo njih 30 (71%), a 12 (29%) ih je izgubilo pravo studiranja. Međutim, 34 studenta (81%) ostvarila su više od 2/3 mogućih ECTS bodova, a što znači da je 4 studenta koji su izgubili pravo studiranja ostvarilo taj omjer ECTS bodova. Akademске godine 2006./2007. upisano je 25 studenta od kojih je studij završilo njih 13 (52%), a 12 (48%) ih je izgubilo pravo studiranja. Dva studenta koja nisu završila studij ostvarila su više od 2/3 mogućih ECTS bodova. Akademске godine 2007./2008. upisan je 41 student od kojih je studij završilo njih 25 (61%), a 16 (39%) ih je izgubilo pravo studiranja. Kako je broj studenata koji su završili i onih koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova isti, znači da studenti koji su izgubili pravo studiranja nisu ostvarili taj omjer ECTS bodova. Akademске godine 2008./2009. upisano je 38 studenata od kojih je studij završilo njih 21 (55%), a 17 (45%) ih je izgubilo pravo studiranja. Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 ECTS bodova veći je od broja završenih studenata samo za jedan, što znači da je to student koji je izgubio pravo studiranja. Akademске godine 2009./2010. upisano je 52 studenta od kojih je diplomiralo njih 33 (63%), a 19 (37%) ih je izgubilo pravo studiranja. Broj je studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova, a nisu završili studij, jedan, kao i prethodne godine. Akademске godine 2010./2011. upisan je 51 student od kojih je studij završilo njih 19 (37%), a 12 (24%) ih je izgubilo pravo studiranja. Međutim, 35 studenata (69%) ostvarilo je više od 2/3 mogućih ECTS bodova, što znači da je njih 16 koji nisu završili studij ili su izgubili pravo studiranja, a ostvarili su taj omjer ECTS bodova. Akademске godine 2011./2012. upisan je 31 student, od kojih ni jedan nije završio, a njih 9 izgubilo je pravo studiranja (29%). Ukupno 23 studenta (74%) ostvarilo je više od 2/3 mogućih ECTS bodova. Treba imati u vidu da je u generacijama od 2010./2011. do 2012./2013. među studentima koji nisu završili studij veliki broj onih kojima još studij traje ili su apsolventi.

Relativno nizak broj završenih studenata i visok broj onih koji su izgubili pravo studiranja zabrinjava. Međutim, kako je značajan broj studenata u kategoriji onih koji su ostvarili više od 2/3 ECTS bodova, možemo očekivati da će određeni broj nastaviti i završiti studij po posebnim uvjetima. Treba uzeti u obzir da su u kategoriji onih koji su izgubili pravo studiranja i studenti koji su odustali od studija, a s obzirom da su iskazani u broju upisanih studenata, oni umanjuju prolaznost na studijskom programu iako među njima ima i onih koji su upisali studij vjerojatno samo zbog socijalnih i drugih studentskih prava.

iii. Način određivanja ishoda učenja u planiranju studijskih programa (primjer povezivanje obveznih kolegija i kompetencija koje se stječu)

Akreditirani program iz 2005. godine nije sadržavao ishode učenja, nego ciljeve predmeta te opće i posebne izlazne kompetencije. Tek su od akademske godine 2011./2012. za program definirani ishodi učenja koji omogućuju ispunjavanje cilja predmeta. Pri planiranju studijskog programa najprije su bili određeni ciljevi predmeta i posebne izlazne kompetencije koje će studenti steći po završetku studiranja. Vodilo se računa o razini studija, usklađenošću s nacionalnim i međunarodnim studijima i zahtjevima struke. Nakon toga određeni su predmeti koji će pridonijeti uspješnom ostvarivanju definiranih općih izlaznih kompetencija. Kompetencije kojima predmet pridonosi definirane su ciljem predmeta.

Kompetencije koje će studenti imati završetkom studiranja definirane su u skladu s općim

preporukama Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, preporukama ALA-e (Američko knjižničarsko društvo), preporukama britanskog Instituta za knjižnične i informacijske profesionalce (CILIP) i preporukama Europske udruge knjižnica pri EU (EBLIDA). Također, pri određivanju kompetencija i uz njih vezanih ishoda učenja vodilo se računa o razinama preddiplomskih i diplomskih studija (vezano uz Dublinske deskriptore). Od potrebnih 180 ECTS bodova barem 120 ECTS bodova treba biti iz temeljnih predmeta struke, a prema Pravilniku o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u knjižničarskoj struci (http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_03_28_584.html) koji određuje kriterije ulaska u knjižničarsku struku. Kompetencije, odnosno znanja i vještine uz pripadajuću samostalnost i odgovornost, koje će student moći primijeniti i/ili koje će imati, zapisane su tako da su konkretne i mjerljive, opisane su korištenjem preciznih i aktivnih glagola, uz pripadajuće uvjete izvršenja aktivnosti. Realnost i mjerljivost izlaznih kompetencija testirana je određivanjem načina njihove provjere. Ishodi učenja i primjeri načina provjere postignutih ciljeva sastavni su dio silabusa – time se studente usmjerava i vodi tijekom učenja.

Kao primjer povezivanja obveznih kolegija i kompetencija koje se stječu navodimo predmet Organizacija informacija I. Jedna od kompetencija koje student stječe završetkom programa je „razumjeti teorijske misli i demonstrirati stečena znanja i vještine u području selekcije, organizacije, pretraživanja i dohvata informacija te oblikovanja informacijskih sustava i pomagala“. Ta je kompetencija u silabusu operacionalizirana na razini ishoda učenja. Cilj obveznog temeljnog predmeta struke Organizacija informacija I. je „produbiti znanja o bibliografskim jezicima te predstaviti pristupe i tumačenja bibliografskih ciljeva, zadaća i načela“. Od studenata se očekuje da nakon odslušanih predavanja mogu „definirati i razlikovati temeljne pojmove: svrha i načela organizacije informacija, informacija i njena ostvarenja, bibliografski nadzor, abecedni autorsko/naslovni katalog i odnos prema drugim vrstama popisa i kataloga u knjižnici, bibliografija i deskriptivna katalogizacija, bibliografski entiteti, pojam djela i autorstva (individualnog i korporativnog); opisati i navesti osnove povijesnog razvoja kataložne teorije i odabranih kataložnih pravilnika vezano uz temeljna pitanja teorije katalogizacije; analizirati i definirati pojam jedinice građe s obzirom na njezin sadržaj i vrstu nositelja informacije; te ovladati osnovnim metodama analize dokumenata“. Taj primjer pokazuje povezanost ishoda učenja na razini predmeta i kompetencija koje studenti stječu tijekom studija.

Tablica 2.3. Provjera ishoda učenja

Kod određivanja ishoda učenja uzima se u obzir cilj predmeta i izlazne kompetencije koje se od studenta očekuju. U tom smislu ishodi učenja uvijek operacionaliziraju potrebne izlazne kompetencije.

Preddiplomski, diplomski i poslijediplomski doktorski studij prate bolonjski sustav te je prema njemu svaki predmet osmišljen tako da mu aktivnosti obuhvaćaju ukupno 200 bodova koji se dijele na pojedine elemente koji se ocjenjuju. Svaki kolegij ima propisana tjedna čitanja literature (ovisno o opterećenju, odnosno o ECTS bodovima propisanim kolegijem) te pojedini kolegiji imaju tjedne zadaće koje se pohranjuju u sustav za učenje na daljinu, dakle u E-učionicu. Putem tog sustava nastavnici studentima šalju povratne informacije i boduju predane zadaće. Također, određeni broj predmeta uključuje seminarski rad, kolokvije i praktične radove, a čest je slučaj da studenti koji ne uspiju savladati pojedine kolokvije u ispitnom roku moraju pristupiti ispitu. Kolokviji i zadaće najčešće supstoje kao oblik provjere ishoda učenja na preddiplomskoj i diplomskoj razini, dok se to u Tablici 2.3. isključuje, odnosno, zadaća je alternativa kolokviju i nije predviđena rubrika u kojoj ta dva oblika supstoje, kao što je to čest slučaj na predmetima preddiplomske i diplomske razine studija knjižničarstva. Upravo iz tih razloga kategorije navedene u Tablici 2.3. ne odražavaju stanje nastavnog procesa na Odjelu za informacijske

znanosti i načine provjere ishoda učenja na pojedinim predmetima. Izračunati postotci donose opći pregled stanja, a specifični primjeri navedeni su dalje u tekstu. Na preddiplomskom studiju knjižničarstva ukupno se izvodi 39 kolegija (obveznih i izbornih), s time da se izborni kolegiji mijenjaju ovisno o odabiru studenata. Na preddiplomskom studiju knjižničarstva ukupno 12,8% svih predmeta ima završni pismeni ispit. Od toga ukupno dva kolegija imaju po još jedan element kojim se provjeravaju ishodi učenja, a to su seminarski rad i rješavanje zadataka tijekom cijelog semestra. Završni usmeni ispit ima ukupno 10,5% predmeta. Ni jedan predmet nema uključenu provjeru znanja pismenim i usmenim završnim ispitom, tj. provjera se znanja najčešće provodi kolokvijima/zadaćama i završnim ispitom (48,7% predmeta). Samo kolokvij/zadaće na preddiplomskom studiju ima 7,5% svih predmeta. Seminarski rad ima 33,3% predmeta. Potrebno je naglasiti da ukupno 12,8% predmeta ima seminarski rad i završni ispit, ali taj postotak bio bi veći kada bi se u taj oblik provjere znanja uključio postotak onih predmeta koji, među ostalim, imaju i seminarski rad kao oblik provjere ishoda učenja. Praktičan rad ima 23,1% predmeta i taj oblik provjere ishoda učenja odnosi se na obvezne kolegije nazvane Praktičan rad. Praktičan rad odnosi se na praktičnu nastavu u informacijskim ustanovama te na predmete kojima je svrha ovladavanje praktičnim znanjima na računalima te savladavanje stručnih poslova poput katalogizacije i klasifikacije.

Na preddiplomskom studiju među druge oblike nastave, a koji obuhvaćaju 38,5% predmeta, uključeno je, među ostalim, i rješavanje zadataka tijekom semestra, pisanje uvodnih testova na temu pročitanih članaka i tekstova za nastavu uz obavezno sudjelovanje u raspravama, pisanje zadaća uz svaku nastavnu jedinicu te jedan slušni test (glazbeni primjeri). Osim predmeta Praktičan rad, potrebno je izdvojiti i predmete Završni ispit i Završni rad. U Završnom ispitu oblik provjere ishoda učenja usmeni je završni ispit, a na predmetu Završni rad oblik provjere ishoda učenja usmena je obrana završnog rada na kraju preddiplomskog studija. Općenito, možemo zaključiti da smo zadovoljni praćenjem ishoda učenja na svakom pojedinom predmetu jer su nastavnici prilagodili način ispitivanja pojedinom kolegiju. Detaljan popis predmeta s oblicima provjere znanja na predmetima preddiplomskog studija nalaze se u Prilogu 2-1 – Provjera ishoda učenja – detaljno.

iv. Ciljevi određivanja kompetencija i procjena njihovih ostvarenja

Pri određivanju ciljeva programa primarni cilj kojem se težilo bio je taj da studenti tijekom studija steknu kompetencije potrebne za uspješan rad u struci kao i za nastavak studiranja na diplomskom studiju. Također, vodila se briga o tome da se jasnim definiranjem ciljeva i kompetencija svim dionicima da razumljiv prikaz obrazovnih postignuća. Studentima se na taj način omogućuje da već prilikom upisa studija imaju informaciju o zahtjevima buduće struke te im se olakšava proces svladavanja studijskog programa, kao i horizontalna i vertikalna prohodnost. Nakon završetka studija studenti mogu procijeniti u kojoj mjeri je uspješnost usvajanja predviđenih ciljeva programa i odgovarajućih kompetencija povezana s potrebama radnog mjesta, a što je važna informacija nositelju studija. Uvidom u Dopunsku ispravu o studiranju (popis obveznih i izbornih predmeta te njihova težina izražena u ECTS-ima, uspješnost studenta u pojedinim predmetima te u cjelini) poslodavac dobiva dodatne podatke o studentu i to mu olakšava odabir budućih zaposlenika.

Ostvarenje ishoda učenja provjerava se raznim oblicima provjere pri čemu je u silabusu svakog predmeta navedena struktura bodovanja i način oblikovanja konačne ocjene.

v. Način dodjele ECTS-a i postupci za usklađivanje dodijeljenih ECTS bodova s realnom procjenom količine studentskog opterećenja

Prilikom prvotne dodjele ECTS bodova pojedinom predmetu nositelji kolegija procijenili su ukupno radno opterećenje studenta potrebno za svladavanje pojedinog predmeta. Radno opterećenje predviđa razne aktivnosti, npr. pohađanje nastave, pripremu za predavanje, izradu domaće zadaće, istraživanje, praktični rad, pisanje seminarskog rada, izradu projekta, pripremu kolokvija i ispita itd. U izračunu se u obzir uzima vrijednost ECTS-a. Pri tom se uzima u obzir da 1 ECTS znači 25 do 30 sati radnog opterećenja, a da je za 10 stranica čitanja literature potreban 1 sat. Tablica s ECTS bodovima dodijeljenim svakoj aktivnosti sastavni je dio silabusa svakog predmeta objavljenog u izvedbenom planu (dostupnog studentima na sustavu za e-učenje Moodle). Time se studentima omogućuje ocjena usklađenosti nastavnikove procjene s vremenom u stvarno uloženi svaku pojedinu aktivnost. Opterećenje koje prati određeni broj ECTS-a vidljivo je u silabusu (Prilog 2-2 – Primjer izvedbenog plana na preddiplomskom studiju). Povratna informacija studenata o njihovoj percepciji opterećenja u okviru pojedinog predmeta u samom početku izvođenja studija dobivala se u neposrednom kontaktu nastavnika sa studentima, a od akademske godine 2011./2012. studentska procjena opterećenja sastavni je dio evaluacije kvalitete nastavnog procesa i rada nastavnika (anketa na razini Sveučilišta). Temeljem mišljenja studenata i analize nositelja kolegija izvršene su korekcije ECTS bodova na pojedinim predmetima. Detaljnija revizija izrađena je tijekom akademske godine 2012./2013. kad je Odjel pripremao i prosljedio u postupak revidirane programe preddiplomskog i poslijediplomskog studija.

vi. Procjena kompetencija stručnjaka koji završe ovaj studij u usporedbi sa srodnim studijima na renomiranim sveučilištima u Europi i svijetu, te slijeđenje preporuka europskih ili međunarodnih strukovnih udruženja

Prema saznanjima iz razgovora s bivšim studentima koji su nastavili studij ili se zaposlili u stranim zemljama stupanj njihova znanja i stečene vještine prepoznate su pri nastavku studija kao i prilikom zapošljavanja. Kako su jezgri sadržaji struke zastupljeni u programu slijedom preporuka strukovnih udruga, držimo da su stečene kompetencije na svim razinama kompatibilne s onima u drugim, razvijenim sredinama. U poglavlju 2-I-iii navedena su udruženja čije su preporuke uzete u obzir pri osmišljavanju programa i određivanju kompetencija.

vii. Postupak praćenja i unapređivanja studijskih programa i njihovo prilagođavanje novim istraživanjima

Studijske smo programe redovito promišljali u odnosu na komentare naših studenata, poslodavaca i ustanova u kojima se odvija studentska praksa te u odnosu na zapažanja nastavnika. Prijedloge studenata koje smo prikupili na osnovi komentara iz anketa ili razgovora sa studentima pojedinih godina nastojali smo uvažiti uvođenjem novih izbornih predmeta (npr. Svjetska književnost, Uvod u filozofiju, Elektroničko nakladništvo), osuvremenjivanjem sadržaja postojećih predmeta i općenito izmjenama u nastavnom planu i programu (u okviru dopuštenog postotka). Kako su te izmjene nakon pet godina provođenja bolonjskih programa počele prelaziti dopuštenu granicu, odlučeno je da se pristupi temeljitoj reviziji postojećeg programa (2010. godine). Rezultat toga je izrađeni revidirani program preddiplomskog i diplomskog studija koji je u akademskoj godini 2012./2013. poslan u proceduru vrednovanja.

II. Diplomski studij knjižničarstva

i. Kriteriji za predlaganje upisnih kvota, procjena njihove svrhovitost sa stajališta društvenih potreba i broja nezaposlenih, te kvaliteta programa i motivacija studenata

Upisne kvote na diplomskom studiju, u početku njegova izvođenja akademske godine 2008./2009. godine, bile su uvedene kada su već postojale spoznaje o prolaznosti i prosječnom uspjehu studenata na preddiplomskom studiju. Pri određivanju kvota vodili smo se procijenjenom potrebom tržišta rada, mogućnošću da se uspješnim studentima omogući nastavak studija, brojem studenata koji odgovara oblicima izvođenja nastave te održivosti studija. Na diplomski se studij u pravilu upisuju prvostupnici knjižničarstva iako je stav Odjela da je studij otvoren i drugim studentima koji su završili preddiplomski studij, posebice onima sa Sveučilišta u Zadru. U slučaju upisa studenta s drugog preddiplomskog studija nastavnici dodatno rade s njim kako bi stekao potrebna znanja za nastavak studija. Na studij se prijavljuju studenti koji zadovoljavaju kriterij (najmanji prosjek ocjena 3.5), a u slučaju nižeg prosjeka Stručno vijeće donosi odluku o upisu uzimajući u obzir raspoloživa mjesta, ali i, prije svega, sveukupna postignuća i napredovanje studenta praćeno tijekom preddiplomskog studija, posebice s obzirom na jezgrene predmete struke.

ii. Analiza broja diplomiranih studenata u odnosu na njihove prosječne ocjene

Diplomski studij Informacijske znanosti – knjižničarstvo izvodi se od akademske godine 2008./2009. kad prva generacija studenata završava preddiplomski studij prema bolonjskom procesu. Diplomski studij Pisana baština u digitalnom okruženju pokrenut je kao združeni studij s Odsjekom za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku i u taj su studij studenti upisivali dvije akademske godine, 2008./2009. i 2010./2011. Akademske godine 2010./2011. izvodio se samo diplomski studij Pisana baština u digitalnom okruženju (Tablica 2.2.).

Izvanredni diplomski studij izvodio se prema istom programu u sljedećim oblicima:

- u akademskim godinama 2006./2007., 2008./2009., 2009./2010. i 2011./2012. studenti su se upisivali na izvanredni jednogodišnji sveučilišni diplomski studij Informacijske znanosti – knjižničarstvo
- u akademskoj godini 2007./2008. pokrenut je regionalni izvanredni jednogodišnji sveučilišni diplomski studij Informacijske znanosti – knjižničarstvo u suradnji s Institutom za informacijsku znanost iz Maribora i Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Ljubljani, Slovenija
- u akademskim godinama 2009./2010., 2012./2013. i 2013./2014. studenti su se upisivali na izvanredni dvogodišnji sveučilišni diplomski studij Informacijske znanosti – knjižničarstvo.

Diplomski studij (redovni):

Analiza strukture upisanih studenata i zanimanja za studij na prvoj godini diplomskog studija Informacijske znanosti – knjižničarstvo za akademske godine 2011./2012. – 2013./2014. (Tablica 2.1.) pokazuje da je manji broj studenata zainteresiranih za studij nego što je upisna kvota te da su svi prijavljeni studenti i upisani. Svi su studenti sa Sveučilišta u Zadru. Upisna kvota je $20 + 10 = 30$ (redovna kvota $20 + 5$ stranih studenata + 5 starijih od 25 godina) u svim trima godinama, a upisano je 15, 16 odnosno 18 studenata što ukazuje na povećanje zanimanja za studij (od 50% preko 53% do 60%). Prosječna ocjena tih studenata varira, od 3,89 za prvu promatranu godinu preko 3,28 do 4,16 za zadnju promatranu godinu.

Udio diplomiranih u broju upisanih studenta na diplomskom studiju Informacijske znanosti – knjižničarstvo akademske godine 2008./2009. i 2009./2010. je 79% odnosno 78% (Tablica 2.2.). Prosjek ocjena tih studenata je 3,83 odnosno 3,98. Broj studenata koji je izgubio pravo studiranja

je 4 od 19 (44%) odnosno 2 od 9 (22%), dok je samo po jedan od tih studenata ostvario više od 2/3 mogućih ECTS bodova. Dva studenta koja su izgubila pravo studiranja (od ukupno njih 8) i dalje studira po posebnim uvjetima. Broj upisanih studenata akademske godine 2011./2012. i 2012./2013. koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova je 13 od 17 (76%) odnosno 16 od 18 (89%), s prosječnom ocjenom 3,28 odnosno 4,16.

Udio diplomiranih u broju studenata upisanih na združenom studiju Pisana baština u digitalnom okruženju akademske godina 2008./2009. i 2010./2011. isti je u objema godinama, tj. 67%. Prosjek ocjena tih studenata neznatno je viši u odnosu na studente upisane na studij Informacijske znanosti – knjižničarstvo, tj. 4,13 odnosno 3,89. Broj studenata koji je izgubio pravo studiranja je 1 od 3 odnosno 1 od 15, međutim svi ti studenti ostvarili su više od 2/3 mogućih ECTS bodova.

Broj diplomiranih studenata studija Informacijske znanosti – knjižničarstvo značajno je veći od onih koji su upisali združeni studij Pisana baština u digitalnom okruženju. Prosjek ocjena diplomiranih studenata obaju studija te onih koji još studiraju može se smatrati zadovoljavajućim jer se kreće u okviru ocjene vrlo dobar (4), premda je prosjek studenata koji su upisali studij Pisana baština u digitalnom okruženju neznatno viši. Prosječan broj studenata koji je izgubio pravo studiranja u obama studijima varira, ali smatramo da nije zabrinjavajući te je svakako manji od onoga na preddiplomskom studiju.

Izvanredni diplomski studij:

Analiza strukture upisanih studenata i zanimanja za studij na prvoj godini izvanrednog diplomskog studija Informacijske znanosti – knjižničarstvo za akademsku godinu 2011./2012. (jednogodišnji) i 2012./2013. (dvogodišnji) (Tablica 2.1.) pokazuje da je neznatno veći broj studenata zainteresiranih za studij nego što je upisna kvota (32 od 30 i 42 od 40), ali ih je manji broj od prijavljenih i upisano (28/30 odnosno 30/40). Razlog tomu svakako je razredbeni ispit koji neki od prijavljenih nisu položili. Nije poznat točan broj studenata koji dolaze s drugih visokih učilišta, ali je iskustveno taj broj značajno veći od onih koji dolaze sa Sveučilišta u Zadru.

Udio diplomiranih u odnosu na upisane studente na jednogodišnjem studiju Informacijske znanosti – knjižničarstvo akademskih godina 2006./2007., 2008./2009., 2009./2010. i 2011./2012. značajno varira ovisno o godini studija (redom po godinama je 77%, 88%, 83%, 40% i 67%). Međutim, samo su dva studenta do sada izgubila pravo studiranja. Naime, prema ugovoru koji studenti potpisuju definirano je pravo studiranja u okviru kojeg mogu zatražiti mirovanje te naknadno aktiviranje svoga studentskog statusa pa se broj aktivnih studenata ne može pratiti kao kod redovitih studenata. Prosječna ocjena studija izračunata je samo za akademsku godinu 2011./2012., a to je 3,80 (tek se od te godine unose podatci u sustav ISVU). Broj studenata koji su akademske godine 2011./2012. ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova je 23, što znači da je broj studenata koju se zadovoljili taj omjer ECTS bodova za 3 veći od broja studenata koju su diplomirali.

Udio diplomiranih u broju studenata upisanih na dvogodišnjem studiju Informacijske znanosti – knjižničarstvo akademske godine 2009./2010. je 16%, s time da studenti koji su studij upisali akademske godine 2012./2013. i 2013./2014. još uvijek studiraju. Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova za akademsku godinu 2012./2013., za koju postoje podatci u ISVU, je 8, što čini 27% upisanih.

Udio diplomiranih u broju studenata upisanih na regionalnom jednogodišnjem diplomskom studiju Informacijske znanosti – knjižničarstvo akademske godine 2007./2008. je 88%. Razlog tako velikom postotku diplomiranih studenata leži u činjenici da je taj studij posebno financiran sredstvima Republike Slovenije, a da je Odjel pozvan da na osnovi svojih programa izvodi studij za prvu generaciju studenata (51) i sudjeluje u izvedbi programa ljubljanskih kolega za drugu

generaciju studenata.

Relativno velik postotak diplomiranih studenata na prvim godinama izvanrednog studija rezultat je potreba knjižnica za školovanim osobljem, odnosno rezultat je zakonske odredbe prema kojoj su knjižnice bile dužne uputiti na studij zaposlenike koji u trenutku zapošljavanja nisu imali knjižničarske akademske kvalifikacije.

iii. Način određivanja ishoda učenja u planiranju studijskih programa (primjer povezivanje obveznih kolegija i kompetencija koje se stječu)

Kao i u slučaju preddiplomskog studija, akreditirani program iz 2005. godine nije sadržavao ishode učenja nego ciljeve predmeta te opće i posebne izlazne kompetencije. Tek su od akademske godine 2011./2012. za program definirani ishodi učenja koji omogućuju ispunjavanje cilja predmeta.

Isto vrijedi i za kompetencije koje će studenti imati završetkom studiranja, a koje su definirane u skladu s općim preporukama Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, preporukama ALA-e (Američko knjižničarsko društvo), britanskog Instituta za knjižnične i informacijske profesionalce (CILIP) i preporukama Europske udruge knjižnica pri EU (EBLIDA). Također, pri određivanju kompetencija i uz njih vezanih ishoda učenja vodilo se računa o razinama preddiplomskih i diplomskih studija (vezano uz Dublinske deskriptore). Od 180 ECTS bodova potrebnih na preddiplomskoj razini barem 30 (prema prijedlogu izmjena Pravilnika koje su u proceduri 60) ECTS bodova treba biti iz temeljnih predmeta struke, odnosno od 120 ECTS bodova barem 60 ECTS bodova treba biti iz temeljnih predmeta struke (prema Pravilniku o uvjetima i načinu stjecanja zvanja u knjižničarskoj struci koji određuje kriterije za ulazak u struku).

Jedna od kompetencija koje student stječe završetkom programa je „tumačiti teorijska polazišta i primijeniti vještine pri selekciji, organizaciji, pretraživanju i dohvat u informacija te oblikovanju i razvijanju informacijskih sustava i pomagala“, koja je u silabusu operacionalizirana na razini ishoda učenja. Cilj obveznog temeljnog predmeta struke Teorija i praksa organizacije informacija vertikalno je usklađen s ciljevima predmeta koji se na preddiplomskom studiju bave bibliografskom organizacijom informacija posebno i organizacijom informacija općenito. Taj je cilj „produbiti znanja o teoriji i najnovijim modelima organizacije bibliografskih i autoriziranih podataka, poglavito obrađujući teorijska pitanja i uspoređujući pristupe u praksi pri izradi i uporabi bibliografskih jezika“. Od studenata se očekuje da će nakon položenog predmeta steći sljedeće opće i specifične kompetencije: „poznavati i tumačiti teorijska promišljanja i praktična rješenja suvremene organizacije informacija, poznavati i tumačiti prirodu i načela bibliografskih jezika, opisati i tumačiti koncepte i modele bibliografskih i autoriziranih podataka, poznavati i interpretirati opća načela kataložnih pravilnika temeljenih na modelima bibliografskih i autoriziranih podataka, tumačiti bibliografske standarde na primjerima serijskih publikacija i druge neomeđene mrežne građe, te ovladati vještinama strojnočitljive obrade za navedene vrste građe“.

Tablica 2.3. Provjera ishoda učenja

Svaki predmet na diplomskom studiju pripremljen je u skladu s preporukama bolonjskog sustava te na svakom predmetu aktivnosti obuhvaćaju ukupno 200 bodova (kao i na preddiplomskom studiju). Svaki kolegij ima propisana tjedna čitanja literature (ovisno o opterećenju, odnosno ECTS bodovima propisanim pojedini predmetom) te svaki pojedini predmet ima tjedne zadaće koje se pohranjuju u sustav za učenje na daljinu Moodle (putem kojeg nastavnici šalju povratne informacije i boduju predane zadaće).

Na diplomskom studiju knjižničarstva ukupno se izvodi 18 kolegija (obveznih i izbornih), s time da se izborni kolegiji mijenjaju ovisno o odabiru studenata. Struktura načina polaganja ispita varira od predmeta do predmeta (kao što je to slučaj i na preddiplomskom studiju). Kako navedene kategorije samo djelomično odražavaju strukturu pojedinih predmeta na diplomskom studiju, posebnosti su navedene niže u tekstu. Završni pismeni ispit na diplomskog studiju knjižničarstva ima 11,1% predmeta, dok 5,5% predmeta provjerava ishode učenja putem završnog usmenog ispita. Ispiti navedeni u Tablici 2.3. polažu se kombinacijom pismenog i usmenog završnog ispita (ni jedan predmet na diplomskom studiju knjižničarstva ne polaže se kombinacijom praktičnog rada i završnog ispita). U svega 5,5% predmeta znanje se provjerava samo kolokvijem/zadaćama. Kolokvijem/zadaćama i završnim ispitom postignuća se provjeravaju u 33,3% predmeta. Seminarским radom i završnim ispitom ishode učenja provjerava se u 16,7% predmeta, a praktičnim radom u 44,4% predmeta. Kako je navedeno i u provjeri ishoda učenja u predmetima na preddiplomskom studiju, u diplomskom studiju u nekoliko predmeta ishodi učenja se provjeravaju kombinacijom elemenata koji nisu navedeni u predloženoj Tablici 2.3. Ostali oblici koji se javljaju u predmetima diplomskog studija, a tiču se provjere znanja jesu uvodni testovi na temu pročitanoга, seminarske rasprave, izrada nacрта istraživanja te izrada zadataka. Drugi oblici provjere znanja obuhvaćaju 8,33% predmeta. Detaljan popis predmeta s oblicima provjere znanja na predmetima diplomskog studija nalaze se u Prilogu 2-1 – Provjera ishoda učenja – detaljno.

iv. Ciljevi određivanja kompetencija i procjena njihovih ostvarenja

Pri određivanju ciljeva programa primarni cilj kojem se težilo bio je da studenti tijekom studija steknu kompetencije potrebne za uspješan rad u struci kao i za eventualni nastavak studiranja na poslijediplomskom studiju. Također, vodila se briga o tome da se jasnim definiranjem ciljeva i kompetencija svim dionicima da razumljiv prikaz obrazovnih postignuća. Studentima se tako omogućuje da već prilikom upisa studija imaju informaciju o zahtjevima buduće struke, olakšava im se proces svladavanja studijskog programa te im se olakšava horizontalna i vertikalna prohodnost. Nakon završetka studija studenti mogu procijeniti koliko je uspješnost usvajanja predviđenih ciljeva programa i odgovarajućih kompetencija povezana s potrebama radnog mjesta, što je važna informacija nositelju studija. Uvidom u Dopunsku ispravu o studiranju (popis obveznih i izbornih predmeta i opis njihove težine izražen u ECTS-ima, uspješnost studenta u pojedinim predmetima te u cjelini) poslodavac dobiva dodatne podatke o studentu što mu olakšava odabir budućih zaposlenika.

v. Način dodjele ECTS-a i postupci za usklađivanje dodijeljenih ECTS bodova s realnom procjenom količine studentskog opterećenja

Prilikom prvotne dodjele ECTS bodova pojedinom predmetu nositelji kolegija procijenili su ukupno radno opterećenje studenta potrebno za svladavanje pojedinog predmeta. To radno opterećenje obuhvaća predviđene aktivnosti, npr. pohađanje nastave, pripremu za predavanje, izradu domaće zadaće, istraživanje, praktični rad, pisanje seminarskog rada, izradu projekta, pripremu kolokvija i ispita itd. U izračunu se uzima u obzir vrijednost ECTS-a. Pri tom se uzima u obzir da 1 ECTS znači 25 do 30 sati radnog opterećenja, a da je za 10 stranica čitanja literature potreban 1 sat. Tablica s ECTS bodovima dodijeljenim svakoj aktivnosti sastavni je dio silabusa svakog predmeta objavljenog u izvedbenom planu (dostupnog studentima na sustavu za e-učenje Moodle). Time se studentima omogućuje ocjena usklađenosti nastavnikove procjene s vremenom stvarno uloženim u svaku pojedinu aktivnost (Prilog 2-3 – Primjer Izvedbenog plana diplomskog

studija).

Povratna informacija studenata u samom se početku izvođenja studija dobivala u neposrednom kontaktu s nastavnicima, a od akademske godine 2011./2012. studentska procjena opterećenja sastavni je dio evaluacije kvalitete nastavnog procesa i rada nastavnika (anketa na razini Sveučilišta). Temeljem mišljenja studenata i analize nositelja kolegija izvršene su korekcije ECTS bodova na pojedinim predmetima. Detaljnija revizija izrađena je tijekom akademske godine 2012./2013. kad je Odjel pripremao i prosljedio u postupak revidirane programe preddiplomskog i diplomskog studija.

vi. Procjena kompetencija stručnjaka koji završe ovaj studij u usporedbi sa srodnim studijima na renomiranim sveučilištima u Europi i svijetu, te slijeđenje preporuka europskih ili međunarodnih strukovnih udruženja

Stajalište je Odjela da se kompetencije stručnjaka koji završe ovaj studij bitno ne razlikuju od kompetencija studenata srodnih studija na renomiranim sveučilištima u Europi i svijetu, iako određene razlike u pristupu postoje. Primjerice, u skladu s izvedbenim mogućnostima Odjela nudi se manji broj smjerova, ponuda tehnološki usmjerenih predmeta ovisna je o raspoloživim stručnjacima kojih u Zadru nema dovoljno i sl.

Sa sveučilištima u Vilniusu i Boråsu Odjel za informacijske znanosti usko surađuje (razmjena nastavnika i studenata u okviru programa ERASMUS) jer su programi velikim dijelom kompatibilni, posebice u odnosu na baštinske discipline u polju informacijskih znanosti.

Usporedivost programa i izlaznih kompetencija studenata moguća je sa sljedećim sveučilištima u EU:

- University College Dublin, School of Information & Library Studies,
<http://www.ucd.ie/sils/programmes/>
- Vilnius University, Faculty of Communication,
<http://www.kf.vu.lt/en/structure/view/?id=726>
- University of Borås, Swedish School of Library and Information Science,
<http://www.hb.se/>

vii. Postupak praćenja i unapređivanja studijskih programa i njihovo prilagođavanje novim istraživanjima

Na diplomskom studiju promjene su uglavnom provedene u odnosu na aktiviranje izbornih predmeta dolaskom nastavnika koji su za izvođenje tih predmeta imali odgovarajuće kompetencije te premještanjem dvaju izbornih predmeta u skupinu obveznih. Uslijed potrebe za razvojem studijskih programa unutar znanstvenog polja informacijskih znanosti uvedeni su novi predmeti iz područja nakladništva i kulturalnih studija. Time smo nastojali osuvremeniti programe i slijediti interese studenata. Takve su promjene rezultat niza rasprava nastavnika koji kontinuirano istražuju i prate promjene i nove spoznaje u informacijskim znanostima kao i studijske programe za obrazovanje informacijskih stručnjaka u drugim zemljama.

Važno je napomenuti da su moduli na doktorskom studiju usmjereni prema znanstveno-istraživačkim projektima na kojima je Odjel proteklih godina radio. Program poslijediplomskog studija predviđa mogućnost biranja izbornih predmeta s diplomskog studija, a prema savjetu mentora. Time je omogućeno da i diplomski studij korespondira sa znanstveno-istraživačkim aktivnostima Odjela koje proizlaze iz projekata i dokorskog studija.

III. Poslijediplomski doktorski studij

i. Kriteriji za predlaganje upisnih kvota i procjena njihove svrhovitosti sa stajališta društvenih potreba i broja nezaposlenih; mogućnost za pružanje kvalitetne nastave

Doktorski studij pokrenut je na Sveučilištu u Zadru na osnovi praćenja potreba za znanstveno-istraživačkim kadrom, tj. doktorima znanosti u polju informacijskih i komunikacijskih znanosti u Hrvatskoj i regiji. Studiji na Sveučilištu u Zagrebu i Sveučilištu u Ljubljani povezani su sa znanstvenim projektima, a beogradski i sarajevski studiji usmjereni su poglavito prema povijesnim temama knjižničarstva. Zbog toga naš studij, koji je ponudio istraživanja informacijskih fenomena u promjenjivim društvenim okolnostima, privlači ne samo studente iz Hrvatske, nego i sa zapadnog Balkana, iz Italije i Austrije. Uz redovne studente, znanstvene novake i asistente Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru i Odsjeka za informacijske znanosti u Osijeku, na studij se prijavljuju pristupnici različitih profila koji smatraju da ih studij može pripremiti za složene upravljačke i razvojne poslove u informacijskim ustanovama i za znanstveno-istraživački rad. Kvote su postavljene realno u odnosu na mentorske mogućnosti znanstveno-nastavnog osoblja (postavljen je uvjet da se ne može istodobno mentorirati više od tri studenta).

Temeljni kriteriji za odabir kandidata stečena su znanja i vještine tijekom diplomskoga studija (traži se najmanji prosjek ocjena 4,0 iz predmeta relevantnih za studij), izvrsno poznavanje engleskog jezika te pasivno znanje barem još jednog stranog jezika, komunikacijske vještine i vještine za rad u mrežnom okruženju.

Kandidati se javljaju na natječaj za upis na poslijediplomski studij te se biraju u skladu sa sljedećim kriterijima:

- a) uravnotežena zastupljenost kandidata s obzirom na stečene diplome (cilj: raznovrsnost polja i grana)
- b) uvid u popis odslušanih izbornih kolegija, što se iščitava iz dodatka diplomi (cilj: saznanje o interesima kandidata)
- c) prethodni objavljeni stručni ili znanstveni radovi te prethodna aktivnost kandidata na stručnim i znanstvenim skupovima (cilj: sastavljanje rang liste)
- d) potreba za polaganjem diferencijalnih ispita i njihovo određivanje (cilj: uputiti kandidate da prouče one teme koje nisu svladali tijekom diplomskoga studija)

Za upis na doktorski studij zahtijeva se završen diplomski studij iz informacijskih znanosti (minimalno 300 bodova) ili završen diplomski studij iz drugih društvenih ili humanističkih znanosti (minimalno 300 bodova), uz uvjet da kandidat ima objavljene radove teme kojih su vezane uz informacijske fenomene, te prosjek ocjena 4,0 i viši. Od studenata sa završenim diplomskim studijem iz drugih područja ili polja, a koji se zanimaju za interdisciplinarne studije informacijskih problema, zahtijeva se polaganje diferencijalnog ispita kojim se provjerava njihovo poznavanje socio-kulturnih odrednica informacijskoga društva te stupanj vještina za rad u mrežnome okruženju. Osnovni i posebni uvjeti navode se u Pravilniku o poslijediplomskom studijima i radu Vijeća poslijediplomskih studija Sveučilišta u Zadru (<http://www.unizd.hr/Portals/0/pdf/PRAVILNIK.pdf>).

ii. Analiza broja studenata koji su doktorirali, u odnosu na njihove prosječne ocjene

Kako se radi o visokomotiviranim studentima koji su prethodno prošli akademsku izobrazbu na diplomskoj razini, ne uočavamo probleme s kvalitetom studiranja. Studenti se ozbiljno pripremaju, motivirani su za pisanje kvalitetnih seminarskih radova i aktivno sudjelovanje na

ljetnim školama jer im se time otvara prostor za objavljivanje radova u časopisima i zbornicima (primjerice, studenti objavljuju radove u časopisu *Libellarium* i zbornicima s ljetnih škola). Prosjeci ocjena iz obveznih predmeta u prvom semestru nešto su niži zbog neujednačene razine predznanja iz metodologije znanstvenoistraživačkog rada, poglavito kad se radi o studentima koji na svojim prethodnim studijima nisu temeljito prošli obuku iz kvantitativnih i kvalitativnih istraživačkih metoda. Ocjene iz predmeta na modulima u načelu su bolje jer tu studenti produbljuju znanja vezana uz teme svojih disertacija pa je i zanimanje studenata izraženije.

iii. Način određivanja ishoda učenja u planiranju studijskih programa (primjer povezivanja obveznih kolegija i kompetencija koje se stežu)

Teško je komentirati ovaj zahtjev jer se na doktorskom studiju radi o dvama temeljnim predmetima teorijske i metodološke naravi na osnovi kojih studenti ovladavaju znanjima o složenim teorijskim konceptima i savladavaju one metodološke vještine koje im nedostaju, a predmeti u sklopu modula prate zanimanja studenata te nastoje prenositi rezultate znanstvenih istraživanja u tijeku. Osnovni ishodi postavljeni su tako da se od studenata očekuje da će:

- na osnovi razumijevanja interpretirati teorijske koncepte u širokom području društvenih, a poglavito informacijskih znanosti
- postavljati i tumačiti probleme u području informacijskih znanosti
- tumačiti taksonomije i ontologije vezane uz organizaciju informacija
- interpretirati i primijeniti etičke norme u znanstvenom radu i znanstvenom komuniciranju u informacijskoj dobi
- na temelju razumijevanja opisati kognitivne i društvene procese pri potraživanju, pretraživanju i uporabi informacija (informacijsko ponašanje, proučavanje čitanja, povijesti i sociologije knjige i čitanja i dr.)
- prepoznati i na temelju razumijevanja interpretirati promjene u nakladništvu te interpretirati znanstvene paradigme nakladništva
- prepoznati, tumačiti i moći sustavno djelovati u odnosu na organizaciju, očuvanje i uporabu pisane baštine (problematika digitalizacije pisane baštine, studije zavičajnosti, multi- i interkulturalnosti i dr.)
- znalački i samostalno koristiti metodologiju znanstvenih istraživanja, poglavito vezano uz vlastita istraživanja slijedom odobrene teme doktorske disertacije.

Na poslijediplomskom doktorskom studiju informacijskih znanosti ukupno se izvodi 12 kolegija (obveznih i izbornih), s time da se izborni kolegiji mijenjaju ovisno o odabiru studenata pa u pojedinoj akademskoj godini broj izbornih kolegija može biti i znatno veći.

Na poslijediplomskom doktorskom studiju informacijskih znanosti najčešći oblik provjere znanja pisanje je seminarskog rada (66,7% predmeta). Završnim usmenim ispitom ishodi učenja provjeravaju se u 33,3% predmeta. Završnim pismenim ispitom znanje se provjerava u 16,7% predmeta. Seminarskim radom i završnim ispitom te praktičnim radom znanje se provjerava u 8,33% predmeta na studiju. S obzirom na razinu studija (poslijediplomski doktorski studij) ishodi učenja se ne provjeravaju nekim načinima koji su uobičajeni na nižim razinama (pismeni i usmeni završni ispit, praktičan rad i završni ispit, samo kolokvij/zadaće, kolokvij/zadaća i završni ispit). Također, ta razina studija među drugim oblicima provjera ishoda učenja u 8,33% predmeta podrazumijeva objavljivanje stručnih i znanstvenih članaka, što nije zabilježeno na nižim razinama studija.

Detaljan popis predmeta s oblicima provjere znanja na predmetima diplomskog studija nalazi se u Prilogu 2-1 – Provjera ishoda učenja – detaljno.

iv. Ciljevi određivanja kompetencija i procjena njihovih ostvarenja

Kompetencije su određene u akreditiranom programu i one su postavljene su odnosu na cilj programa. Iz kompetencija su izvedeni ishodi učenja u modulima odnosno pojedinačnim predmetima, a procjena ostvarenja vrši se na temelju ostvarenih ishoda (poglavlje 2-III-iii).

v. Način dodjele ECTS-a i postupci za usklađivanje dodijeljenih ECTS bodova s realnom procjenom količine studentskog opterećenja

Obvezni predmeti i predmeti na pojedinom modulu nose po 10 ECTS-a jer se očekuje da će se studenti temeljito pripremati za rasprave, uključujući i za rasprave s inozemnim predavačima na engleskom jeziku, da će samostalno priređivati seminarske radove, pripremati izlaganja na ljetnim školama, koje su dio obrazovnog procesa, i sudjelovati u doktorskim forumima. Rad s mentorom na izradi sinopsisa doktorske disertacije, a zatim i na disertaciji nosi 30 ECTS-a , što odgovara radnom opterećenju na temelju kojega se izračunavaju ECTS bodovi.

vi. Procjena kompetencija stručnjaka koji završe ovaj studij u usporedbi sa srodnim studijima na renomiranim sveučilištima u Europi i svijetu, te slijedenje preporuka europskih ili međunarodnih strukovnih udruženja

Proces pripreme i javne obrane sinopsisa (koji je također dio nastavnog procesa jer omogućuje svim studentima komentiranje i propitkivanje prijedloga svojih kolega) te način određivanja mentora/komentora i članova povjerenstava za ocjenu i obranu disertacija postavljeni su tako da jamče visoku razinu kompetencija i objektivnost prosudbe. Vijeće dokorskog studija redovito (putem sjednica/e-sjednica) raspravlja o postignućima studenata, odlučuje o članovima povjerenstava i komentira predložene sinopsise i završene radove. Cilj je Vijeća postići da se u proces obrane disertacije uključuju tzv. oponenti, a za što do sada nisu osigurani pravni preduvjeti.

Referentna sveučilišta za usporedbu su: Sveučilište u Zagrebu, i suradnička sveučilišta u Ljubljani, Vilniusu i Boråsu, s kojima Odjel usko surađuje, jer su programi velikim dijelom kompatibilni, posebice u odnosu na baštinske discipline u polju informacijskih znanosti.

Usporedivost programa moguća je sa sljedećim sveučilištima u EU:

- University College Dublin, School of Information & Library Studies,
<http://www.ucd.ie/sils/programmes/>
- Vilnius University, Faculty of Communication,
<http://www.kf.vu.lt/en/structure/view/?id=726>
- University of Borås, Swedish School of Library and Information Science,
<http://www.hb.se/>

Vežano uz kompetencije završenih stručnjaka, program primarno prati preporuke međunarodnih znanstvenih udruženja, a ne strukovnih (primjerice ASIS&T-a).

vii. Postupak praćenja i unapređivanja studijskih programa i njihovo prilagođavanje novim istraživanjima

Nakon prve godine izvođenja programa promijenjeni su nazivi dvaju temeljnih predmeta kako bi se uskladili s interdisciplinarnim pristupom (metodologija koja se uz društvene znanosti proširila i na humanističke, a predmet Teorija informacijskog pretraživanja proširen je na način da se uz informacijsko pretraživanje pažnja usmjeruje na ukupnu organizaciju informacija).

Planira se izmjena bodovnog sustava i smanjivanje broja obveznih predmeta s triju na dva u prva dva semestra.

Modularnost postojećeg programa proizlazi iz povezanosti sa znanstveno-istraživačkim projektima Odjela te s projektima u kojima sudjeluju suradnici u izvođenju programa. Budući da se znanstveni projekti razvijaju u skladu sa suvremenim trendovima i potrebama, to će svakako utjecati na studijski program.

d) Provjera redovitosti pohađanja nastave

Održavanje nastave i prisutnost studenata provjerava se putem potpisnih lista koje se na kraju semestra dostavljaju u tajništvo (studenti prisutnost potvrđuju potpisom). U pojedinim predmetima određeni oblici rada izvode se u E-učionici što znači da je bilježenje prisutnosti i sudjelovanja automatizirano. Prisutnost studenata na nastavi bilježi se na pojedinačnim predmetima na E-učionici, a ispisi se prema potrebi dostavljaju u tajništvo. Prema Pravilniku o studiranju i s njim usklađenim izvedbenim planovima predmeta student je obavezan pohađati 70% nastave svakog nastavnog oblika, tj. predavanja, seminara odnosno vježbi. O eventualnim odstupanjima od navedenog postotka u pojedinim slučajevima, najčešće kada je riječ o kolizijama, odlučuje Stručno vijeće Odjela.

Spomenutim načinima bilježenja studentske prisutnosti moguće je izračunati postotak prisutnosti po pojedinom obliku izvođenja nastave te na taj način regulirati prava i obveze pojedinog studenta. Postojeća praksa pokazala se zadovoljavajućom i učinkovitom, kako za studenta jer ima uvid u svoj status tako i za nastavnika jer ima pregled pohađanja nastave za svakog studenta i za svaki pojedini oblik izvođenja nastave.

e) Nastavne metode, provedba praktične i terenske nastave

Nastavne metode koje primjenjuju nastavnici na Odjelu variraju ovisno o nastavnom obliku (predavanja, seminari ili vježbe) i o kolegiju. Pojedini predmeti uključuju i rad u računalnim učionicama. Svi predmeti postavljeni su u sustavu za učenje na daljinu Moodle pa je riječ o hibridnim kolegijima – nastava se odvija u prostorima Sveučilišta, a zadatci se zadaju u E-učionici u kojoj su postavljeni i nastavni materijali. E-učionica omogućava i komunikaciju sa studentima. Studenti radove pohranjuju u elektroničkom obliku i za svaki zadatak dobivaju povratnu informaciju o izvršenom zadatku. Nastavnici tijekom predavanja koriste frontalni rad koji je često isprekidan raspravama ili zadatcima za rad u paru ili grupi. Studenti su aktivni sudionici procesa učenja. U okviru pojedinih predmeta organiziraju se izlaganja studentskih zadataka i seminara pri čemu studenti uče kako izlagati pred publikom, slušati i postavljati pitanja, a često se i međusobno ocjenjuju.

Iskustveno učenje, praktični rad i terenska nastava, pilot projekti i demonstracije, razgovori sa stručnjacima iz prakse itd. sastavni su dio predmeta. Njihov je cilj primjena teorijskog znanja u praksi radi boljeg razumijevanja gradiva i razvoja vještina.

Većih problema u izvođenju nastave nema jer veličina studijskih skupina omogućava primjenu interaktivnih metoda, a E-učionica omogućava stalnu interakciju sa studentima, što ujedno osigurava mogućnost bilježenja i provjeru izvršenih zadataka.

Studentska praksa izvodi se u ustanovama (radilištima) i na mrežnim uslugama, a prema Pravilniku o studentskoj praksi u kojem je detaljno navedeno koje poslove studenti obavljaju na pojedinoj razini studija i s obzirom na mjesto i način obavljanja prakse. Dodatno o studentskoj praksi vidi u poglavlju 3 u dijelovima koji govore o studentskoj percepciji, mentorskom radu i dr.

Studentska praksa obavlja se i kao povremena terenska nastava, a njezin intenzitet ovisi o stručnim projektima i aktivnostima u koje se Odjel uključuje te o financijskim sredstvima za ovu namjenu. Iako i sada studenti odlaze na praksu i terenski rad izvan Zadra, to su još uvijek izdvojeni pojedinačni primjeri. Dodatna sredstva omogućila bi odlazak studenata na praksu i/ili terenski rad u ustanove u različitim dijelovima Hrvatske ili u inozemstvu. Time bi studenti stjecali iskustva izvan sredine u kojoj studiraju i s kojom su relativno dobro upoznati.

Kako bi se poboljšala kvaliteta nastave, potrebna su dodatna sredstva kojima bi se omogućila kontinuirana nabava nastavne literature u odgovarajućem broju primjeraka.

f) Opis i ocjena izvođenja dijelova nastave u radilištima izvan Odjela i sustav evidentiranja provedbe stručne prakse

Za ocjenu izvođenja nastave u radilištima potrebno je osvrnuti se na akt kojim je ona regulirana. Stručna praksa obvezni je oblik nastavnog procesa. Temeljem članka 16., stavka 1. i članka 54. Pravilnika o studijima i studiranju Sveučilišta u Zadru Stručno vijeće Odjela u travnju 2013. godine revidiralo je dotadašnji Pravilnik o studijskoj praksi za preddiplomske studije iz 2008. godine te donijelo Pravilnik o stručnoj praksi studenata preddiplomskog i diplomskog studija Odjela za informacijske znanosti.

Sukladno navedenom Pravilniku, praksu obavljaju studenti preddiplomskog i diplomskog (redovnog i izvanrednog) studija. Prema članku 3. „osnovni su ciljevi organiziranja stručne prakse nadopuna, praktična primjena i provjera općih stručnih znanja usvojenih tijekom nastave uz primjereno korištenje novih tehnologija, stjecanje profesionalnog iskustva, profesionalni odnos i vještine komuniciranja u radu s korisnicima i razumijevanje djelovanja knjižnica i druge informacijske ustanove u društvu, osobito u odnosu na promjene izazvane primjenom nove informacijsko telekomunikacijske tehnologije.“ Prema članku 4., točki 2. za studente prve godine preddiplomskog studija praksa traje 30 sati, a počinje u ljetnom (II.) semestru, za studente druge godine preddiplomskog studija praksa traje 60 sati, a počinje također u ljetnom (IV.) semestru, dok za studente treće godine preddiplomskog studija praksa traje 60 sati i počinje u zimskom (V.) semestru. Za studente prve godine diplomskoga studija praksa traje 120 sati, odnosno u svakome semestru potrebno je odraditi po 60 sati, a za studente druge godine diplomskoga studija praksa traje 60 sati i počinje u ljetnom (IV.) semestru. Različita struktura i pozicija satnice, s obzirom na godine i semestre, rezultat je potrebe da studentska praksa popisom poslova i intenzitetom prati predmete koji su preduvjet studentova razumijevanja radnog procesa u koji ga se uključuje. Više o studentskoj praksi u nastavku i u pojedinim dijelovima poglavlja 3 u kojima se govori o studentskoj percepciji, mentorskom radu i dr.

Za odrađenu praksu studenti dobivaju po 4 ECTS boda, a praksa se tretira kao obvezni predmet. Studenti koji pri upisu izvanrednog diplomskog studija nisu zaposleni u knjižnici ili srodnoj informacijskoj ustanovi obvezni su odraditi stručnu praksu propisanu studijskim programom u trajanju od 60 sati. Stručna praksa provodi se kao dva kolegija (Praksa I i Praksa II). Svaki kolegij traje 30 sati i nosi 6 ECTS bodova (Pravilnik, članak 20.).

Prema članku 5. stručna praksa obavlja se u različitim informacijskim i baštinskim ustanovama (knjižnicama, arhivima, muzejima, knjižarama, nakladničkim kućama itd.) u kojima je osiguran mentor. Najintenzivnija je suradnja s ustanovama u Zadru s kojima su Odjel ili Sveučilište potpisali ugovor o suradnji. Neke od tih ustanova su Znanstvena knjižnica Zadar, Državni arhiv Zadar, Arheološki muzej u Zadru, Sveučilišna knjižnica u Zadru, Gradska knjižnica Zadar i nekoliko srednjih i osnovnih škola u Zadru. Studentska praksa može se obavljati i u okviru studente mobilnosti, u okviru aktivnosti određenih udruga (primjerice na Sajmu knjige u Istri) ili

pak radom na organizaciji znanstveno-stručnih skupova (detaljan popis mogućih poslova nalazi se u Prilogu Pravilnik o stručnoj praksi, str. 8-19. (<http://ozk.unizd.hr/?p=5058>).

Prema Pravilniku o stručnoj praksi, članak 21., točka 3., svaki student tijekom školovanja mora proći kroz najmanje tri različite knjižnično/informacijske ustanove: školska/visoko-školska knjižnica, narodna knjižnica i znanstvena ustanova. Preporuka je Odjela da studenti prve godine preddiplomskog studija odrađuju praksu u knjižničnim ustanovama mjesta iz kojih dolaze, ukoliko je osiguran mentor.

Zbog provjere uspješnosti obavljanja prakse svaki student dužan je voditi Dnevnik prakse u kojem opisuje sve poslove koje obavlja u određenoj ustanovi te prilaže broj sati uložen u te poslove. Dnevnike prakse studenti su dužni pohraniti u E-učionicu do kraja semestra u kojem obavljaju praksu. Također, studenti prilažu i Uvjerenje kojim ustanova (pečatom) te mentor u ustanovi (potpisom) potvrđuju studentsko obavljanje prakse (<http://ozk.unizd.hr/?p=4790>).

Člankom 10. Pravilnika o stručnoj praksi utemeljena je organizacija i izvođenje prakse. U svrhu što bolje organizacije, provedbe, ali i provjere uspješnosti obavljanja prakse, pročelnik imenuje koordinatore za sve studijske godine koji, sukladno članku 11. Pravilnika, obavlja niz poslova tijekom cijele akademske godine. Osim koordinatore prakse, pročelnik za svaku studijsku godinu imenuje i mentore zadužene za pregledavanje Dnevnika prakse te za potpisivanje indeksa.

Zbog određenih problema u izvođenju prakse prijašnjih godina, npr. neusklađenost zahtjevnosti poslova u ustanovama sa znanjem i kompetencijama određenih studijskih godina, prevelik broj sati prakse za prvu godinu preddiplomskog studija, otežano praćenje odrađivanja prakse i sl., u travnju 2013. godine donesen je revidirani Pravilnik o stručnoj praksi.

Potrebno je spomenuti da je u trenutku rada na ovoj samoanalizi u tijeku i provedba studentske ankete o zadovoljstvu organizacijom i provedbom stručne prakse, a koja se provodi u okviru kolegija Pilot projekt na drugoj godini diplomskog studija. Pilot projekt treba prikupiti podatke koji će pomoći poboljšanju organizacije, provedbe te praćenja stručne prakse i ponuditi organizirane i okupljene studentske povratne informacije, a što će ukazati na moguća proširenja suradnje s drugim informacijskim ustanovama. Spomenuti pilot projekt ispituje samo jednu stranu provedbe studentske prakse – a to je ona studentska. U budućnosti bi trebalo organizirati i istraživanje koje bi uključilo i mentore u ustanovama u koje studenti odlaze na praksu te mentore na Odjelu koji čitaju izrađene Dnevnike prakse. Tako bi se taj dio studentskih obveza bolje organizirao i nesmetano provodio.

Osim u informacijskim ustanovama s kojima su Odjel i Sveučilište potpisali Ugovor o suradnji ili je praksa sporazumno dogovorena s radilištem studenti našega Odjela od kolovoza 2008. do svibnja 2012. godine dio su svoje stručne prakse obavljali i sudjelujući na projektu uređenja knjižnice samostana sv. Frane u Zadru. Taj projekt bio je izvođen u organizaciji Odjela za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru i Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku. Studenti su radili na poslovima premještanja građe iz prostorije knjižnice u prostoriju u kojoj je građa bila smještena za vrijeme građevinskih radova na uređenju glavne prostorije knjižnice, na poslovima čišćenja građe, inventarizacije, povratka građe u glavnu prostoriju knjižnice i njezina slaganja prema unaprijed određenim kriterijima, signiranja građe i kataložne obrade one građe čiji su zapisi bili dostupni u skupnom katalogu te ih je trebalo preuzeti u katalog i nadopuniti elementima fonda knjižnice (signatura, inventarni broj itd.). Osoba s Odjela bila je zadužena za organizaciju navedenih poslova, vođenje evidencije o odrađenim satima prakse te za sve stručne poslove koje su studenti obavljali. Prepreke proširenju opsega poslova leže u činjenici što u toj knjižnici nije zaposlen diplomirani knjižničar koji bi mogao nadzirati poslove studenata. Planiranim otvaranjem radnog mjesta diplomiranog knjižničara u toj knjižnici omogućio bi se bolji nadzor rada studenata te bi njihov

prinos time bio još značajniji. Studenti su za vrijeme rada stekli veliko iskustvo ne samo u knjižničnim poslovima nego i u specifičnom rukovanju sa starom i rijetkom građom. Najizravniji rezultat njihova rada jest pojačano zanimanje studenata za pitanja vezana uz tu vrstu građe koje je vidljivo i u značajnom broju završnih i diplomskih radova koji su pisani na specifične teme relevantne za staru i rijetku građu, ali i u značajnom broju studenata koji su nakon prakse u toj knjižnici nastavili volonterski raditi.

Od studenata koji su stekli iskustvo na uređenju knjižnice samostana sv. Frane u Zadru njih 14 bilo je od siječnja do kolovoza 2013. godine angažirano na poslovima uređenja samostanske knjižnice Vrhovne kuće Sestara milosrđa u Rimu. To su bile studentice diplomskog studija, većinom završne godine, a radile su na čišćenju, signiranju i katalogizaciji cjelokupnog knjižničnog fonda. Njihov su rad nadzirali nastavnici Odjela za informacijske znanosti i knjižničari Sveučilišne knjižnice u Zadru koji su ondje provodili sedam dana u mjesecu, dok je ostatak vremena od mjesec dana, koliko je trajala smjena jedne grupe, komunikacija bila osigurana internetskim konferencijskim pozivima (Skype). Rezultat projekta su inventarna knjiga i katalog monografskih i serijskih publikacija (<http://161.53.27.200/lb03/search.html>). Iako je nadzor rada studentica zbog udaljenosti bio otežan, iskustvo koje su studenti stekli na prethodnoj praksi u samostanu sv. Frane te u ostalim knjižnicama u kojima su provodili stručnu praksu bilo je olakšavajuća okolnost. Projekt je opet otežavala činjenica da u toj knjižnici nije zaposlen knjižničar te da su za takav vid nastave potrebna dodatna financijska sredstva.

Vjerujemo da organizaciju i praćenje studentske prakse možemo ocijeniti uspješnima jer su rezultati vidljivi u iskustvu i angažmanima koje naši studenti dobivaju upravo zbog rada na pojedinim projektima – od uređenja samostanskih knjižnica do suradnje na pojedinim aktivnostima u lokalnim knjižnicama (organizacija izložbe, čitanje priča na dječjem odjelu knjižnice i slično). Ocjene studentske prakse nisu vidljive samo dodjeljivanjem ECTS bodova, već se odražavaju i kao društveno koristan rad.

g) Dostupnost i kvaliteta mrežnih sadržaja studijskih programa

Svi studijski programi javno su dostupni na mrežnim stranicama Odjela za informacijske znanosti (<http://ozk.unizd.hr/>), a poveznice na pojedine programe donose se u poglavlju 2-a. Time smatramo da su studentima koji su već u sustavu studiranja ili onima koji se zanimaju za ponudu programa na Odjelu za informacijske znanosti zadovoljeni uvjeti za pristup informacijama o studiju.

Izvedbeni planovi (silabusi) predmeta dostupni su na mrežnim stranicama Odjela, oni nadopunjeni detaljnim opisima zadataka i dinamikom rada dostupni su u E-učionici studentima koji su upisani u pojedini predmet. Kratki opisi predmeta koje Odjel nudi studentima Sveučilišta kao izborne predmete postavljaju se na javno dostupni dio E-učionice.

h) Programska koncepcija, prijedlozi i planovi za izmjenu studijskih programa u skoroj budućnosti

U Strategiji Sveučilišta u Zadru postoje zadatci (Zadatak 2.1.2.1 i 2.1.3, http://www.unizd.hr/Portals/0/pdf/Strategija_2011_2017_2.pdf) smanjivanja broja dvopredmetnih studija. Kako je studij knjižničarstva započeo kao dvopredmetni (akademske godine 2004./2005.), ti zadatci iz strategije Sveučilišta bili su anticipirani pri oblikovanju jednopredmetnog studija Informacijskih znanosti – knjižničarstvo (akademske godine 2005./2006.).

Odjel je pristupio revidiranju postojećih studijskih programa još akademske godine 2009./2010. godine, a 30. rujna 2013. godine iz dvaju je osnovnih razloga u proceduru uputio revidirane programe preddiplomskog i diplomskog studija. Ti su razlozi sljedeći:

- 1) kako se radi o programu koji je oblikovan i akreditiran u vrijeme kad Odjel nije imao dovoljno vlastitog znanstveno-nastavnog kadra, bilo je nužno provesti samoanalizu i izdvojiti prednosti i nedostatke programa koji je gotovo svake akademske godine modificiran slijedom dopuštenih promjena i uz odobrenje Senata
- 2) sagledavajući mogućnosti za osposobljavanje kadrova u području informacijskih znanosti, a od kojih se očekuje da djeluju u promjenjivom informacijskom okruženju, kako u odnosu na rad u informacijskim i baštinskim ustanovama tako i u odnosu na nove oblike komuniciranja i osiguravanja informacijskih usluga na mreži, zaključili smo da program treba temeljito dopuniti kako bi se postiglo da budući stručnjaci pridonose društvenom i gospodarskom razvoju na lokalnoj i nacionalnoj razini te tako da stječu suvremene obrazovne temelje za nastavak studija u području društveno-humanističkih znanosti, posebno u informacijskim znanostima.

i) Programi cjeloživotnog obrazovanja

Na Odjelu se ne izvode programi cjeloživotnog obrazovanja, međutim cilj je uključivati nastavnike u ponudu obrazovnih modula i tečajeva Centra za stalno stručno usavršavanje pri Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu (<http://www.nsk.hr/cssu/>).

j) Sustav za priznavanje stečenih kompetencija (neformalno i informalno obrazovanje), te sustav za priznavanje stranih visokoškolskih kvalifikacija (akademsko priznavanje)

Povjerenstvo za priznavanje inozemnih kvalifikacija djeluje na razini Sveučilišta, a predstavnik Odjela sudjeluje u radu tog povjerenstva.

k) Formalni mehanizmi za odobrenje, provjere i praćenje programa i kvalifikacija

Odjel ne provodi formalno odobravanje, provjeru i praćenje programa i kvalifikacija jer se ti postupci provode na razini Sveučilišta.

Provođenje postupka uključuje sljedeće: AZVO – Agencija za znanost i visoko obrazovanje (<http://www.azvo.hr/index.php/hr/>), Postupak i kriteriji za davanje mišljenja AZVO-a o opravdanosti javnog financiranja studijskih programa javnih sveučilišta (<http://www.azvo.hr/index.php/hr/vrednovanja/postupci-vrednovanja-u-visokom-obrazovanju/postupci-i-kriteriji-za-davanje-misljenja-azvo-a-o-opravdanosti-javnog-financiranja-studijskih-programa-javnih-sveucilista>), a u skladu sa Zakonom o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, (*Narodne novine* 45/09, http://www.azvo.hr/images/stories/vrednovanja/ZAKON_O_KVALITETI_NN_45_2009.pdf), te Pravilnikom o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta (*Narodne novine* 24-575/2010, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_02_24_575.html).

l) Postupak samoakreditacije studijskih programa

Odjel za informacijske znanosti nema mogućnost samoakreditacije studijskih programa.

m) Zadovoljstvo postojećim stanjem i prijedlog mogućih poboljšanja

Od 2005. godine, kad su akreditirani bolonjski programi Informacijske znanosti – knjižničarstvo, do 2012. godine osmišljenom se provedbom kadrovske politike Odjel razvio od početnih dvaju radnih mjesta (dva zaposlenika na puno radno vrijeme (asistentska) i dva na pola radnog vremena (redovni i izvanredni profesor) do ukupno 16 zaposlenih osoba na 15 radnih mjesta (tri redovita profesora, dva izvanredna profesora (jedan s 20% radnog vremena), pet docenata (jedan s 80% radnog vremena), dva viša asistenta, jedan asistent, dva znanstvena novaka i tajnica). Unatoč određenim problemima koje je donio prijelaz na bolonjski sustav studiranja, Odjel je sustavno, planski i kolegijalno gradio svoj ugled te je postao prepoznatljiv srednjoškolicima i onima koje zanima nastavak studija na diplomskoj i doktorskoj razini.

Početni trend prilično negativne selekcije pristupnika bitno se promijenio posljednjih godina, a tome nesumnjivo pridonosi povećana prepoznatljivost programa (time je povećana motiviranost studenata za studij i za rad sa sustavom za učenje na daljinu (E-učionica) te proaktivan rad sa studentima (komuniciranje sa studentima na profesionalnoj i osobnoj razini, angažiranje studenata u predstavljanju radova na nacionalnim i međunarodnim skupovima, studentska pomoći pri organizaciji odjelnih događanja, djelovanje u zajednici, organiziranje razmjene studenata unutar Hrvatske i izvan nje te uvođenje kolegija Vršnjačka potpora studentima s invaliditetom i Informacijska pismenost, koji se izvode za sve studente Sveučilišta).

Studijski programi Odjela rezultat su nastojanja, proizašlog iz kritičkog sagledavanja postojećeg programa koji se bitno mijenjao svake godine (dolaskom novih nastavnika i uvažavanjem njihovih kompetencija), da se na osnovi postojećeg programa, usvojenih promjena te novih spoznaja i potreba na tržištu rada izradi konzistentan program preddiplomskog studija na koji se nastavlja i modificiran program diplomskog studija te poslijediplomski studiji u polju informacijskih znanosti. Preddiplomski program Odjela planski se razvijao od knjižničarstva prema drugim granama u polju informacijskih znanosti (osnove arhivistike, muzeologije i nakladništva) te je nudio svoje programe studentima s ostalih odjela na Sveučilištu (ponuda izbornih predmeta) i studentima iz inozemstva (ponuda određenih predmeta na engleskom jeziku). Na taj su način studenti pripremljeni za rad u raznim baštinskim i inim ustanovama i u mrežnome okruženju te za nastavak studija na jednom od smjerova na Odjelu (predviđenih budućim diplomskim programom) ili na srodnim odsjecima u Zagrebu, Osijeku, Varaždinu ili Rijeci.

Programski sadržaji i kurikulum osiguravaju mobilnost studenata i na međunarodnoj razini, kako u studiranju na partnerskim sveučilištima tako i u održavanju studentske prakse na inozemnim institucijama, u čemu Odjel ima pozitivna iskustva (vidi poglavlje 6.).

Tablica 2.1.a. Struktura upisanih studenata i zanimanje za preddiplomski studij u tekućoj i posljednje dvije godine*

Preddiplomski studij	Redovni studenti					Izvanredni studenti			Ukupno				
	Godina	Prijavljeni	Prvi izbor	Drugi izbor	Upisna kvota	Upisani na prvu godinu studija	Prijavljeni	Upisani na prvu godinu studija	Upisna kvota	Gimnazija		Strukovna šk.	
										Broj	Prosje. ocjena	Broj	Prosje. ocjena
N 2011./2012.	218	30	8	30+5=35	31	-	-	-	9	3,52	22	3,62	
N-1 2012./2013.	183	29	10	30+5=35	30	-	-	-	14	3,63	16	3,70	
N-2 2013./2014.	188	21	12	30+5+5=40	32	-	-	-	13	3,77	19	3,73	

**U slučaju da izvodite stručne studije, navedite podatke i za njih.*

Tablica 2.1.b. Struktura upisanih studenata i zanimanje za diplomski studij u tekućoj i posljednje dvije godine*

Diplomski studij	Redovni studenti			Izvanredni studenti			*Broj studenata koji dolaze s drugoga visokog učilišta	Prosječna ocjena
	Godina	Prijavljeni	Upisani	Upisna kvota	Prijavljeni	Upisani		
N 2010./2011.	15	15	20+10=30	-	-	-	0	3,89
N-1 2011./2012.	16	16	20+10=30	32	28	30	0	3,28
N-2 2012./2013.	18	18	20+10=30	42	30	40	0	4,16

*Podatci se odnose samo na redovite studente

Tablica 2.1.c. Struktura upisanih studenata i zanimanje za poslijediplomski trogodišnji studij u tekućoj i posljednje dvije godine*

Poslijediplomski trogodišnji studij	Redovni studenti			Izvanredni studenti			Broj studenata koji dolaze s drugoga visokog učilišta	Prosječna ocjena
	Godina	Prijavljeni	Upisani	Upisna kvota	Prijavljeni	Upisani		

N 2008./2009.*	6	6	20	20	17		21	4,0
N-1 2010./2011.	3	3	20	23	15		15	4,1
N-2 2011./2012.	1	1	10	9	5		5	4,2
Poslijediplomski jednogodišnji studij	Redovni studenti			Izvanredni studenti				
Godina	Prijavljeni	Upisani	Upisna kvota**	Prijavljeni	Upisani	Upisna kvota**	Broj studenata koji dolaze s drugoga visokog učilišta	Prosječna ocjena
N 2008./2009.	4	4	10	1	1		4	4,1
N-1 2010./2011.				3	3		3	4,2
N-2 2011./2012.				3	3		2	4,4

* U tablicu su unesene tri godine, počevši od akademske godine 2008./2009., zato što je tada pokrenut doktorski studij i zato što su do sada upisane tri generacije studenata.

** Upisna kvota je jedinstvena za redovite (asistente odnosno novake) i izvanredne doktorske studente. Broj upisanih veći od kvote odnosi se na studente koji su ispod crte na rang listi, a imaju isti broj bodova kao i posljednji student na rang listi.

Tablica 2.2.a. Prolaznost na preddiplomskom studijskom programu

Godina upisa	Broj upisanih studenata	Broj studenata koji su ostvarili do 1/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili od 1/3 do 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj diplomiranih studenata	Broj studenata koji su izgubili pravo studiranja	Prosječna ocjena studija
2005./2006.	42	8	2	34	30	12	3,57
2006./2007.	25	8	2	15	13	12	3,26
2007./2008.	41	13	3	25	25	16	3,07
2008./2009.	38	13	4	22	21	17	3,30
2009./2010.	52	18	0	34	33	19	3,30
2010./2011.	51	9	7	35	19	12	3,02
2011./2012.	31	5	3	23	0	9	3,43
2012./2013.	30	4	4	22	0	0	2,61
2013./2014.	32	-	-	-	-	-	-

Tablica 2.2.b. Prolaznost na redovnom diplomskom studijskom programu

Godina upisa	Broj upisanih studenata	Broj studenata koji su ostvarili do 1/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili od 1/3 do 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj diplomiranih studenata	Broj studenata koji su izgubili pravo studiranja	Prosječna ocjena studija
2005./2006.	-	-	-	-	-	-	-
2006./2007.	-	-	-	-	-	-	-
2007./2008.	-	-	-	-	-	-	-
2008./2009.*	19	3	0	16	15	4	3,83
2008./2009.**	3	0	0	3	2	1	4,13
2009./2010.*	9	1	0	8	7	2	3,98
2010./2011.**	15	0	0	15	10	1	3,89
2011./2012.*	16	0	3	13	0	0	3,28
2012./2013.*	18	1	1	16	0	0	4,16
2013./2014.*	18	-	-	-	-	-	-

* Diplomski studij: Informacijske znanosti – knjižničarstvo

**Diplomski studij: Pisana baština u digitalnom okruženju (združeni studij)

Tablica 2.2.c. Prolaznost na izvanrednom diplomskom studijskom programu

Godina upisa	Broj upisanih studenata	Broj studenata koji su ostvarili do 1/3 mogućih ECTS bodova****	Broj studenata koji su ostvarili od 1/3 do 2/3 mogućih ECTS bodova****	Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova****	Broj diplomiranih studenata	Broj studenata koji su izgubili pravo studiranja	Prosječna ocjena studija
2005./2006.	-	-	-	-	-	-	-
2006./2007.*	66	-	-	-	51	-	-
2007./2008.***	50	-	-	-	44	-	-
2008./2009.*	52	-	-	-	43	-	-
2009./2010.*	43	-	-	-	17	-	-
2009./2010.**	37	-	-	-	16	-	-
2010./2011.	-	-	-	-	-	-	-
2011./2012.*	30	3	2	23	20	2	3,80
2012./2013.**	30	4	18	8	-	0	4,10
2013./2014.**	15	-	-	-	-	-	-

*Jednogodišnji izvanredni diplomski studij

**Dvogodišnji diplomski izvanredni studij

*** Regionalni jednogodišnji izvanredni diplomski studij (RIS)

**** Podatci o izvanrednim studentima nalaze se u ISVU tek od 2011./2012. pa se za ranije generacije nije izračunavao prosjek na traženi način.

Tablica 2.2.d.. Prolaznost na poslijediplomskom doktorskom studijskom programu

Godina upisa	Broj upisanih studenata	Broj studenata koji su ostvarili do 1/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili od 1/3 do 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj diplomiranih studenata****	Broj studenata koji su izgubili pravo studiranja	Prosječna ocjena studija***
2008./2009.*	23	4	4	15	2 (2013)	-	4,9
2010./2011.*	18	4	6	8	-	-	-
2011./2012.*	6	1	3	2	-	-	-
2008./2009.**	5	-	-	-	1(2010)	-	4,8
2010./2011.**	3	-	-	-	1(2011)	-	4,9
2011./2012.**	3	-	-	-	2(2012)	-	4,8

* Poslijediplomski trogodišnji studij.

** Poslijediplomski jednogodišnji studij.

*** Jednogodišnji studij nema ispita, već mentorski rad

**** Na doktorskom studiju brani se doktorski rad (disertacija); prva je generacija tek u 2013. godini stekla uvjete za obranu disertacije

Tablica 2.3. Provjera ishoda učenja

Naziv studijskog programa	Samo završni ispit				Samo kolokvij/zadaće	Kolokvij/zadaća i završni ispit	Seminarski rad	Seminarski rad i završni ispit	Praktični rad	Drugi oblici
	Završni pismeni ispit	Završni usmeni ispit	Pismeni i usmeni završni ispit	Praktični rad i završni ispit						
Preddiplomski sveučilišni studij knjižničarstva	12,8%	10,5%	0	2,6%	7,5%	48,7%	33,3%	12,8%	23,1%	38,5%
Diplomski sveučilišni studij knjižničarstva	11,1%	5,5%	0	0	5,5%	33,3%	44,4%	16,7%	44,4%	22,2%
Poslijediplomski doktorski studij	16,7%	33,3%	0	0	0	0	66,7%	8,33%	8,33%	8,33%

**Izvodite li stručne studije, navedite podatke i za njih.*

Tablica 2.4. Broj znanstvenih radova u znanstvenim časopisima koje objavljuju doktorandi prilikom izrade doktorske disertacije

Naziv dokorskog studija (smjerovi)	Broj obranjenih doktorskih disertacija u posljednjih 5 godina	Broj objavljenih radova potreban za pristup obrani disertacije	Broj objavljenih radova doktoranada u inozemnim znanstvenim časopisima relevantnim za izbor u znanstvena zvanja	Broj objavljenih radova doktoranada u domaćim znanstvenim časopisima relevantnim za izbor u znanstvena zvanja
Društvo znanja i prijenos informacija	6	*	8	17

* Uvjet za pristup obrani disertacije određeni je broj ostvarenih ECTS bodova, a na prikupljeni broj ECTS bodova tijekom studija utječu i znanstvene aktivnosti. Student treba ostvariti najmanje 10, a najviše 20 ECTS-a za znanstvene aktivnosti (objavljeni radovi u domaćim i međunarodnim publikacijama, sudjelovanje na doktorskim ljetnim školama i znanstvenim konferencijama i dr.). Vijeće poslijediplomskog dokorskog studija zaključilo je na sjednici 8. ožujka 2013. godine da taj broj treba povećati na 40 ECTS-a te je donijelo odluku da se mentori potiču na objavljivanje znanstvenih radova sa svojim pristupnicima.

Tablica 2.5.

Navedite broj javno predstavljenih umjetničkih djela koja su predstavili doktorandi prilikom izrade umjetničkoga dokorskog rada.

Naziv dokorskog studija (smjerovi)	Broj obranjenih doktorskih disertacija u posljednjih 5 godina	Broj javno predstavljenih radova potrebnih za pristup obrani dokorskog rada	Broj umjetničkih radova doktoranada od međunarodnog značaja relevantnih za izbor u umjetničko-nastavna zvanja	Broj umjetničkih radova od nacionalnog značaja relevantnih za izbor u umjetničko-nastavno zvanje

Tablica 2.6. Mrežne stranice

Naziv studijskog programa	Broj predmeta za koje postoje posebne mrežne stranice**	Za predmete za koje postoji posebna mrežna stranica, ona uključuje sljedeće elemente (navesti u svakoj koloni broj mrežnih stranica koje uključuju taj element)					
		Ciljevi i sadržaj predmeta i popis literature	Objavljivanje termina pismenih i usmenih ispita i termina konzultacija	Objavljivanje rezultata kolokvija i pismenih ispita za studente	Zadaci iz prethodnih ispitnih rokova	Pomoćni nastavni materijal (tekst predavanja, PowerPoint prezentacija, crteži, slike, videozapisi itd.)	Mogućnost interaktivne komunikacije nastavnika i studenata
Preddiplomski sveučilišni studij knjižničarstva	39	39	39	39	***	39	39
Redovni diplomski studij knjižničarstva	18	18	18	18	***	18	18
Izvanredni dvogodišnji diplomski studij knjižničarstva	22	22	22	22	***	22	22
Doktorski studij Društvo znanja i prijenos informacija	12****	12	12	12	***	12	12

* Podatci se odnose na akademsku godinu 2012./2013.

** Budući da se sva nastava koju izvodi nastavnici Odjela odvija kao hibridna nastava (Moodle kao E-učionica), navodi se broj predmeta koji se izvode na Odjelu (u ukupnom zbroju obveznih i izbornih predmeta), ali se ne navode oni predmeti koje za studente Odjela izvode druge sastavnice ili centri Sveučilišta.

*** Uobičajeno da postoji određeni broj predmeta za koje postoje arhivirani zadaci s prethodnih ispitnih rokova. U tekućoj akademskoj godini takvih zadataka još uvijek nema u E-učionici.

**** Za doktorski studij navedeni su samo obvezni predmet (tri zajednička i po tri u svakom od triju modula) jer se izborni predmeti izvode po potrebi, a s obzirom na broj prikupljenih ECTS-a u znanstvenim aktivnostima studenata. U slučaju aktivacije izbornog predmeta, on dobiva svoju mrežnu stranicu u E-učionici.

Tablica 2.7. Programi cjeloživotnog obrazovanja (do 60 ECTS bodova)*

Programi cjeloživotnog obrazovanja	Trajanje	Akreditiran (da/ne) i od koje institucije	ECTS (ako se dodjeljuju)

* Odjel za informacijske znanosti ne provodi programe cjeloživotnog obrazovanja

3. Studenti

a) Mišljenje o kvaliteti i strukturi prijavljenih i upisanih studenata; homogenost i dostatnost znanja

Iz Tablice 2.1. vidljivo je da se u posljednje dvije godine mijenja omjer studenata koji na preddiplomski studij dolaze iz gimnazija i onih koji dolaze iz strukovnih škola. Omjer i postotak navedeni su u poglavlju 2-I-ii. Rast broja upisanih gimnazijalaca u akademskoj godini 2012./2013. smatramo dobrim pokazateljem jer studij u području društvenih znanosti zahtijeva kompetencije koje više korespondiraju s gimnazijskim programima nego sa strukovnim. Iako relativno malo, prosjek ocjena iz srednje škole raste, što je također dobar pokazatelj.

Na diplomski studij upisuju se u pravilu studenti koji su završili preddiplomski studij na našem Odjelu, što bi kao trend svakako trebalo mijenjati. Međutim, osim potrebe za pojačanim marketingom diplomskog studijskog programa među studentima na Sveučilištu, ali i izvan njega, treba uzeti u obzir i činjenicu da okruženje nije na odgovarajući način reagiralo na mogućnosti koje daje studiranje po bolonjskom sustavu koje omogućuje različite kombinacije na dvjema razinama studija i time pridonosi mogućoj većoj zapošljivosti budućih kadrova. Naime, studente drugih preddiplomskih studija još uvijek se uglavnom usmjerava na praćenje istog studija u vertikali.

Nastavnici kod maturanata pri odabiru studija uočavaju problem prvog i drugih izbora – uočeno je da su iznad upisnog praga i u kvoti studenti kojima smo od drugog do devetog izbora, a da su ispod praga, s malom razlikom u bodovima, studenti kojima smo bili prvi izbor (<http://www.studij.hr/pages/p1.html>). To zahtijeva preispitivanje priznavanja rezultata mature kod upisa na preddiplomski studij i moguće uvođenje drugih kriterija kojima bi se mjerila motivacija za studij, a ne samo uspjeh iz srednje škole i na državnoj maturi.

Predznanja studenata vrlo su različita, što svakako ovisi o prethodnom srednjoškolskom obrazovanju. Generalni problem je pismenost i opća kultura – niska matematička pismenost u odnosu na traženu razinu, niska računalna pismenost, slaba razina znanja iz povijesti, nepoznavanje klasika književnosti, a problem je i pismeno gramatički i pravopisno korektno izražavanje. Matematička pismenost odnosi se ponajprije na razumijevanje koncepata i logičko-matematičkog mišljenja, koje je nužan preduvjet za razumijevanje i primjenu novih tehnologija u procesuiranju informacija. Taj je problem Odjel djelomično kompenzirao uvodnim radionicama za nove preddiplomske studente koji tijekom tri dana prije početka nastave sudjeluju u upoznavanju osnova logičko-matematičkog mišljenja. Vezano uz računalnu pismenost, iako se smatra da tzv. net generacija dobro vlada informatičkim vještinama, problem se pojavljuje kada te vještine treba primijeniti u hardverskoj, softverskoj i aplikacijskoj pismenosti kao sastavnicama računalne pismenosti. Stoga se tijekom prve godine studija intenzivnije radi na usvajanju tih vještina, od radionica za korištenje sustava za učenje na daljinu Moodle do vježbi iz uporabe programa iz paketa uredskih programa MS Office. Nedostatci u području pismenog izražavanja kompenziraju se tijekom prvih godina studija intenzivnijim radom na pisanju eseja i prikaza i poticanjem na čitanje izvorne literature na tjednoj bazi. Nastavnici primjećuju da se te vještine bitno poboljšavaju do 3. godine preddiplomskog studija, što se može pripisati osmišljenom radu sa studentima, grupno i individualno. Vezano uz predznanja studenata, primjećuje se generacijski napredak u vještinama engleskog jezika koji je u informacijsko-komunikacijskom području nužan ne samo radi uporabe tehnologija nego i zbog literature na

engleskom jeziku. Stoga su studenti već na preddiplomskoj razini sposobni pratiti predavanja gostujućih profesora iz inozemstva, a odlučuju se i na mobilnost koja za praćenje nastave na stranim sveučilištima traži dobro znanje jezika.

Budući da gotovo svi studenti dolaze na diplomski studij s našeg preddiplomskog studija, nastavnici dobro znaju s kojim kompetencijama dolaze. Kod studenata koji se prijavljuju na diplomski studij, a nemaju formalni uvjet prosjeka ocjena (3.5), Stručno vijeće odlučuje o molbama za upis i pritom se vodi analizom prethodnih postignuća na preddiplomskom studiju, odnosno uzima u obzir uspjeh na predmetima koji su ključni kao osnova za nastavak studija na diplomskoj razini, pozitivne promjene u prosjeku ocjena od prve do treće godine preddiplomskog studija te izvannastavni angažman studenata.

Akademске godine 2012./2013. godine započeli smo s anketnim ispitivanjem studenata prve godine preddiplomskog studija o motivaciji za studij (ispitivanje je dio longitudinalnog istraživanja). Njegova je svrha pratiti razinu motivacije i usporediti ju s uspjehom na studiju tijekom preddiplomskog i diplomskog studija. U Prilogu 3-1 nalaze se osnovni podatci dobiveni tijekom prve dvije godine provođenja istraživanja. Prvi cjeloviti podatci iz longitudinalne studije bit će dostupni 2017. godine (petogodišnji ciklus).

Problem koji se uočava u razgovorima sa studentima odnosi se na njihov rad tijekom studija (razni poslovi, najčešće u uslužnim djelatnostima), što zasigurno utječe na motivaciju za studij i angažman u studiranju i učenju. Iako je taj trend izvan ingerencija Odjela, nastavnici poduzimaju mjere da se studente čim više uključi u one izvannastavne aktivnosti koje su povezane s područjem studiranja i u kojima je moguć rad preko studentskog servisa (nastavne i izvannastavne aktivnosti – demonstrature, anketiranje i unos podataka i sl.).

Iz neposrednih kontakata (najčešće telefonskih i e-mailom) zainteresiranih za izvanredni diplomski studij saznajemo da njihovo zanimanje za studij knjižničarstva (ako se radi o nezaposlenim osobama) proizlazi iz činjenice da se ne mogu zaposliti u svojoj struci (primjerice studenti koji su završili komparativnu književnost ili hrvatski jezik i književnost) pa u diplomskom studiju knjižničarstva prepoznaju srodno područje i smatraju da će im to povećati zapošljivost. Ako se radi o zaposlenima, riječ je u pravilu o osobama kojima je završen diplomski studij uvjet za zadržavanje postojećeg radnog mjesta.

b) Podaci o prolaznosti na studiju s osvrtom na upisnu kvotu, motiviranost studenata i organizaciju nastave

Iz podataka u Tablici 2.2. vidljivo je da postoji relativno veliki broj studenata koji zbog neuspješnosti ili odustajanja ne završavaju preddiplomski studij. Međutim, s obzirom na postignuti broj ECTS bodova, uočava se da ih je znatan broj ostvarilo više od dvije trećine ECTS bodova pa njima studiranje po posebnim uvjetima može pomoći da nakon znatnog ulaganja u studij ipak završe preddiplomsku razinu. Prosječna ocjena studija relativno je niska, u pravilu niža od prosječne ocjene prethodne srednje škole. Međutim, valja primijetiti da je prosjek nizak na prvoj godini studija, a da do treće godine postupno raste. To je vidljivo iz prosječnih ocjena s kojima se studenti upisuju na diplomski studij (a gotovo 100% studenata dolazi s našeg preddiplomskog studija). U tim se prosječnim ocjenama u generaciji 2012./2013. po prvi puta pojavljuje prosjek viši od 4 (4.16). Nastavnici to pripisuju vrlo intenzivnom radu s preddiplomskim studentima, vrlo raznovrsnim metodama nastave koje odgovaraju raznim stilovima učenja te individualiziranom pristupu studentima u onim situacijama u kojima im je potrebna dodatna pomoć ili u kojima treba pratiti njihove potencijale (područja posebnog interesa ili darovitosti).

Upisne kvote smatramo realnima s obzirom na potrebe tržišta rada. Osim toga, one osiguravaju da se nastava održava čak i ako se prolaznost smanji. To je važno zbog razlika među generacijama studenata, pri čemu je neizvjesno s kojim će uspjehom pojedina generacija studenata završiti studij. Budući da broj studenata po godinama općenito nije prevelik, nastavnici redovito prate i raspravljaju o postignućima pojedinačnih studenata uz dogovore o posebnim angažmanima za izvrsne i darovite studente (angažiranje na istraživačkim projektima, uključivanje u izvannastavne aktivnosti, poticanje na mobilnost i sl.).

Generalno su uočene razlike između pojedinih generacija, što zahtijeva pojačan (individualni) rad sa studentima jer većina studenata određenih generacija, bez nekih vanjskih čimbenika utjecaja, pokazuje slabije napredovanje (primjerice 2. godina diplomskog studija upisana akademske godine 2012./2013.).

Usporedba prolaznosti izvanrednih i redovitih studenata na diplomskom studiju (budući da se samo diplomski studij izvodi i kao izvanredni) pokazuje da su izvanredni studenti motivirani najčešće zahtjevima radnog mjesta ili očuvanjem radnog mjesta pa to bitno utječe na njihov ritam studiranja. Kod izvanrednih studenata nije moguće pratiti sve gore navedene pokazatelje jer sve prijašnje generacije nisu u ISVU sustavu (ti pokazatelji pratit će se kada budu usporedive tri godine uzastopno).

Kada se tijekom semestra uoči problem u svladavanju gradiva, što bi moglo dovesti do kritične prolaznosti na pojedinom kolegiju, predmetni nastavnik intenzivira konzultativni rad sa studentima. Budući da se dio nastave odvija u sustavu za učenje na daljinu Moodle, nastavnici smatraju i primjećuju da intenzivna interaktivnost koju omogućava sustav (stalna komunikacija sa studentima, kontinuirano praćenje postignuća po elementima, stalne povratne informacije i dr.) djeluje motivirajuće na studente i pridonosi kvaliteti komunikacije nastavnika i studenata.

Ključni element organizacije nastave korištenje je ranije opisanog sustava za učenje na daljinu Moodle (E-učionica) jer su studentima stalno dostupni detaljni silabusi, nastavni materijali, jasno su im razvidne njihove obveze i očekivana postignuća, dostupni su im mrežni kvizovi, samoprovjere, mrežne konzultacije. Također, studentima je kroz forume pojedinačnih kolegija i opće forume (raspravišta) omogućena kontinuirana međusobna komunikacija i komunikacija s nastavnicima. Interni problem koji se javlja u korištenju sustava Moodle u nastavi njegovo je održavanje i servisiranje jer se ono provodi na razini Odjela, što dodatno angažira nastavnike i na tehničkim poslovima. U bliskoj budućnosti očekujemo rješenje u vidu integriranog sveučilišnog sustava za učenje na daljinu, a čime bi se nastavnike Odjela oslobodilo od nepotrebnog tehničkog i administrativnog posla. Studenti sustavu Moodle pristupaju pomoću AAI računa koji dobivaju prilikom upisa na studij. Pristup vanjskim osobama moguć je s mrežne stranice Odjela (<http://ozk.unizd.hr/moodle/>), a za pristup pojedinačnim kolegijima osobe koje nisu studenti ili nastavnici trebaju se javiti administratoru sustava (fpehar@unizd.hr).

S organizacijskog aspekta nastave važno je napomenuti da se prostorna infrastruktura bitno poboljšala opremanjem posebne računalne učionice (koje je Odjel dijelom financirao, a proveo 2011. godine) čime su omogućene vježbe u manjim skupinama i provođenje dodatnih radionica po potrebi. S druge strane to zahtijeva kontinuirana financijska ulaganja u obnavljanje računalne opreme koja je budućim informacijskim stručnjacima primarno oruđe za rad.

U organizaciji nastave bitnim se pokazuje komunikacija sa studentima koja je vrlo intenzivna upravo zahvaljujući korištenju novih tehnologija. Pritom tehnologija ima dvojaku funkciju – praktično-izvedbenu i edukativnu (studenti uče kako funkcioniraju informacijski i obrazovni sustavi u digitalnom okruženju, što pripada dijelu njihovih profesionalnih kompetencija). Stoga nastavnici za izravan kontakt i konzultacije sa studentima koriste raspravišta u E-učionici (na razini svakog predmeta), e-mail i IM komunikaciju, a koriste i mogućnosti razmjene materijala

putem dostupnih usluga weba 2.0. Odjel ima i svoju stranicu na Facebooku (<https://www.facebook.com/pages/Odjel-za-informacijske-znanosti-Sveu%C4%8Dili%C5%A1ta-u-Zadru/129425963831507>) na kojoj studenti međusobno komuniciraju i razmjenjuju informacije, ali komuniciraju i s nastavnicima i drugim kolegama unutar profesije.

Analiza studentskih evaluacija provodi se na sjednicama Stručnog vijeća i sastancima zaposlenika na početku semestra (osvrta na protekli semestar i provedenu evaluaciju). Pritom se posebno raspravlja o otvorenim pitanjima na koje su studenti u anketi ukazali iznošenjem mišljenja o nastavnom procesu te o primjerenosti broja ECTS bodova pripisanih pojedinom predmetu. U pravilu studenti lošije ocjenjuju svoj vlastiti angažman i zalaganje nego angažman nastavnika, što govori o potrebi da se s njima raspravlja o motivaciji za studij, ali i o potrebi da ih se usmjerava na usvajanje novih metoda učenja, bilo raznovrsnošću strategija nastave, koju velikim dijelom omogućuje Moodle, ili upućivanjem u Studentsko savjetovalište (<http://www.unizd.hr/Default.aspx?alias=www.unizd.hr/savjetovaliste&>) koje ima i treninge usmjerene na razvoj kompetencije „učiti kako učiti“.

Tijekom rada na ovoj samoanalizi studentski predstavnici (delegirali su ih studenti 2. i 3. godine preddiplomskog i 1. i 2. godine diplomskog studija) sastali su se na poticaj nastavnika, ali bez njihova prisustva, i raspravljali o pitanjima iz poglavlja 3 ovoga dokumenta. Njihove zabilješke su u Prilogu 3-2. Vidljivo je da žele više terenske nastave. To se može pripisati samo nekim studentima koji možda nisu imali priliku sudjelovati u terenskoj nastavi. Naime, studenti često obavljaju praksu izvan Zadra (npr. desetak studenata svake godine radi na Sajmu knjige u Istri) ili sudjeluju u projektima (npr. uređivanje samostanske knjižnice u Rimu u Italiji), ali pritom se prema preporukama nastavnika biraju najbolji studenti – oni koji imaju najbolje ocjene iz predmeta na koji se odnosi takva praksa ili terenski rad. Problem je što studenti takav rad ne smatraju terenskim radom (pa u spomenutom osvrtu iskazuju zadovoljstvo praksom i volontiranjem, ali smatraju da nema dovoljno terenskog rada). Za studentsku praksu navode da im ne odgovara raspored. U tome se studenti međusobno razlikuju – neki preferiraju obavljanje prakse u vrijeme ispitnih rokova i tijekom ljeta, a drugi se zapošljavaju na sezonskim poslovima i njima više odgovara praksa tijekom semestra. Stoga treba i dalje zadržati sustav u kojem studenti mogu prilagoditi vrijeme obavljanja prakse, naravno, u skladu s ustanovama (radilištima) i njihovim radnim i raspoloživim vremenom. Vezano uz upis na studij, smatraju da je sustav Postani student dobar, ali žele kriterije (bez objašnjenja kakve) i ukidanje najnižeg potrebnog prosjeka za upis na diplomski studij. Vezano uz prolaznost, na ispitima žele više izvanrednih rokova. Nastavnici smatraju da navedene primjedbe treba uzeti u obzir i sa studentskim predstavnikom u Stručnom vijeću dogovoriti provedbu onih koje su moguće, odnosno dati povratnu informaciju o onima koje nisu. Naime, izvanredni rokovi određeni su na razini Sveučilišta, a studenti u svakom kolegiju imaju cijeli niz mogućnosti i elemenata koji se tijekom semestra prate i čine ocjenu, što ide protiv kampanjskog učenja i pruža mogućnost prikupljanja bodova u dužem vremenskom razdoblju.

Podatci o nezaposlenim studentima u Tablici 3.3. daju pregled stanja s obzirom na podatke Hrvatskog zavoda za zapošljavanje o diplomiranim, a nezaposlenim studentima Sveučilišta u Zadru (vidi Prilog 3-3). Nezaposlenost prvostupnika knjižničarstva, iako nije visoka s obzirom na broj završenih studenata (11 od 69), moguća je posljedica i činjenice da tržište rada još nije prepoznalo prvostupnike kao profil. Osim toga, prvostupnici knjižničarstva ne mogu se zapošljavati u svim vrstama knjižnica, nego samo u NSK i možda u narodnim knjižnicama. Samo pola nezaposlenih je bez radnog iskustva (5), što govori o tome da se zapošljavaju na neko kraće vrijeme (vjerojatno u okviru programa zapošljavanja uz minimalnu naknadu od 1.600,00 kuna).

Podatak o trenutno nezaposlenim magistrima knjižničarstva govori o relativno velikom broju nezaposlenih s obzirom na broj diplomiranih, no podatci na razini jedne godine ne daju realnu sliku jer se sam čin diplomiranja koncentrira oko nekih datuma (primjerice, kraj rujna kao završetak akademske godine). Ako se slika zapošljavanja promatra u svijetlu podataka iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, a koji pokazuju trend u posljednje tri godine i u dijelu 2013. godine (do 30.09.2013.), tada je ta slika bitno povoljnija (Prilog 3-4 – DZZ – Usporedni podatci po godinama). Vidljivo je sljedeće:

Prvostupnici knjižničarstva				
NEZAPOSLENI	2010 (2)	2011 (3)	2012 (11)	2013 (9)
NOVOZAPOSLENI	2010 (1)	2011 (4)	2012 (5)	2013 (1)
Magistri knjižničarstva				
NEZAPOSLENI	2010 (2)	2011 (2)	2012 (8)	2013 (13)
NOVOZAPOSLENI	2010 (4)	2011 (13)	2012 (4)	2013 (10)

U razdoblju od 2009. do 2013. godine više je novozaposlenih magistara knjižničarstva nego ih je u tom razdoblju diplomiralo (što znači da su se zapošljavali i oni koji su diplomirali ranije).

Trend zapošljavanja promjenjiv je po godinama (primjerice 2011. godine bitno je više novozaposlenih magistara knjižničarstva nego nezaposlenih, a 2013. godine neznatno je veći broj nezaposlenih od broja onih koji su se te godine zaposlili). Postoji problem dubinske analize takvih podataka – ukoliko se magistar knjižničarstva zaposli na nekom drugom radnom mjestu i nakon nekog vremena postane opet nezaposlen, njegov se profil više ne vodi pod primarnim zvanjem, nego pod onim radnim mjestom s kojeg je ponovno došao na Zavod.

Nastavnici smatraju važnim informacije koje dobivaju u neformalnim kontaktima s vanjskim dionicima. Naime, kada trebaju nove zaposlenike, često im se obraćaju voditelji knjižnica iz raznih sredina jer smatraju da s Odjela dolaze vrlo kompetentni mladi knjižničari. Iako se radi o pojedinačnim slučajevima (primjerice, molba za angažiranje studentice diplomskog studija na poslovima zamjene u Knjižnici Murter, molba za obavještanje magistara knjižničarstva o mogućnosti zaposlenja u Gradskoj knjižnici Pula i sl.), te informacije mogu biti pokazatelj kvalitete kadrova koje Odjel priprema i osposobljava za tržište rada.

c) Način obavještanja budućih studenata o studiju na Odjelu

Najkompletniji sustav za obavještanje studenata mrežne su stranice Odjela (<http://ozk.unizd.hr/>). Stranice donose opće informacije, studijske programe, tzv. informacijski paket na hrvatskom i engleskom jeziku, predstavljaju studij kroz vizualne materijale u kojima studenti govore o studiju, donose intervjue sa studentima o iskustvima sudjelovanja na projektima, konferencijama i sl. Film Što čitaju vaši nastavnici predstavlja nastavnike Odjela (<http://ozk.unizd.hr/?p=2493>), fotogalerija predstavlja razne aktivnosti studenata i nastavnika (<http://ozk.unizd.hr/galerija/index.php/>), a film Studenti Odjela za informacijske znanosti predstavlja Odjel kroz iskustva samih studenata (<http://ozk.unizd.hr/?p=4653>). Film je tijekom 2012. godine upućen u školske knjižnice srednjih škola u Zadarskoj županiji radi predstavljanja Odjela i studijskog programa maturantima.

Odjel je posebnim programom predstavljen javnosti u prosincu 2012. godine u Puli na manifestaciji Sa(n)jam knjige u Istri 2012 jer je te godine bio partner Sajma.

Nastavnici i studenti redovito sudjeluju u Danima otvorenih vrata Sveučilišta (radionice u kojima se predstavlja buduća profesija – primjerice, radionica digitalizacije baštine 18. prosinca 2012. godine,

http://www.unizd.hr/Portals/0/docs/novosti/otvoreni_dani_sveucilista_2012.pdf).

Preko mrežnih stranica sveučilišnog Ureda za međunarodnu suradnju stranim studentima je dostupan informacijski paket s popisom kolegija koji se izvode na engleskom jeziku. Iz popisa predmeta koje strani studenti biraju iz ponude Odjela prije samog dolaska na Odjel vidljivo je da se koriste navedenim izvorom (http://www.unizd.hr/Portals/0/ms/odjeli/LIS_ENG.pdf).

Informacije o Odjelu redovito se pojavljuju u medijima, bilo kao intervjui s nastavnicima ili kroz praćenje aktivnosti koje se provode u znanstvenom, stručnom i nastavnom radu. Najistaknutija ciljna skupina takvog pojavljivanja u medijima potencijalni su studenti. Stoga se u medijima često piše o stručnim kolokvijima na kojima studenti predstavljaju svoje aktivnosti (rad na pilot projektima, praksa, volonterski rad u zajednici i sl.). Primjer su Zadarski list i eZadar, o čemu su informacije dostupne kroz poveznice na mrežnoj stranici Odjela (Mediji o nama <http://ozk.unizd.hr/?p=5464>).

Nastavnici se slažu da je, bez obzira na činjenicu da mlade generacije preferiraju informacije na mreži (zbog čega i postoji odjelna stranica na Facebooku

[https://www.facebook.com/pages/Odjel-za-informacijske-znanosti-](https://www.facebook.com/pages/Odjel-za-informacijske-znanosti-Sveu%C4%8Dili%C5%A1ta-u-Zadru/129425963831507)

[Sveu%C4%8Dili%C5%A1ta-u-Zadru/129425963831507](https://www.facebook.com/pages/Odjel-za-informacijske-znanosti-Sveu%C4%8Dili%C5%A1ta-u-Zadru/129425963831507)), potrebno izraditi brošure o studijskim programima koji su u postupku odobravanja i planirani za izvođenje od akademske godine 2014./2015.

Tajništvo, osim telefonske komunikacije sa studentima, sa studentima komunicira i e-mailom. S adrese knjiznicarstvo@unizd.hr poruke se prosljeđuju na e-mail adrese pročelnika, zamjenika pročelnika i tajništva (tako se pošta pravovremeno upućuje osobama koje trebaju odgovoriti).

Za obavijesti studentima o mogućem zapošljavanju koriste se mrežne stranice Odjela, ali i posebna mailing lista Alumni kluba na kojoj su diplomirani studenti koji su se prijavili za razmjenu informacija (oiz-alumni@googlegroups.com).

d) Razlozi kojima se Odjel vodi prilikom provjere ishoda učenja studenata; osiguravanje nepristranosti i objektivnosti na ispitima

Glavni cilj kojim se Odjel vodi prilikom određivanja ishoda učenja, a zatim i njihove provjere, jest osposobljavanje studenata za profesiju za koju se obrazuju, odnosno stjecanje kompetencija za nastavak studija i kompetencija važnih za kasnije cjeloživotno učenje.

U Tablici 2.3. (vidi i Prilog 2-1) navedeni su načini provjere ishoda učenja, međutim u praksi se pri oblikovanju završne ocjene primjenjuje znatno više različitih načina provjere ishoda učenja i njihovih mogućih kombinacija no što je to navedeno u tablici. Naime, studente se prati tijekom cijelog semestra pa se ishodi učenja provjeravaju nizom metoda i oblika, što rezultira bodovanjem izvršenih zadataka, a konačni zbroj svih bodova određuje ocjenu. Pritom se koristi generalna shema ocjenjivanja, a studenti za pozitivnu ocjenu trebaju svladati 60% predviđenog gradiva (npr. vidi Prilog 2-3). Konačna ocjena oblikuje se prema shemi:

Način oblikovanja konačne ocjene: 180 – 200 bodova (A – izvrsno), 160 – 179 (B – vrlo dobar), 135 – 159 (C/D – dobar), 120 – 134 (E – dovoljan), ispod 120 (F – nedovoljan)

U okviru pojedinih predmeta nastavnici apsolutni broj ostvarenih bodova često izražavaju u obliku postotka (npr. vidi Prilog 2-2).

Način provjere ishoda učenja određuje nastavnik u konzultacijama sa suradnicima. U silabusima je vrlo detaljno naveden sustav bodovanja pojedinih zadataka i aktivnosti te način oblikovanja konačne ocjene iz pojedinog predmeta.

Tendencija je da se osigura takav sustav provjere stečenih kompetencija koji će biti objektivan te da se uzima u obzir moguće studentske razlike i preferencije u načinu iskazivanja stečenih kompetencija, a što znači da metode provjere ishoda trebaju biti različite (provjera je kvalitetnija ako se vrši različitim metodama). Stoga se koriste različite strategije u provjeri – kolokviji, pismeni i usmeni ispiti, eseji, kratki testovi, provjere redovitih priprema za nastavu kroz čitanje zadane literature, provjera vještina u demonstracijama i stvarnim situacijama (primjerice vještina vezanih uz korištenje informacijskih sustava i aplikacija), sudjelovanje u online raspravištu, online kvizovi, grupni zadatci i projekti i sl.

Ukupno 200 mogućih bodova unutar kolegija raspodjeljuje se na različite zadatke ovisno o predmetu. U strukturi bodovanja unutar pojedinog kolegija vodi se računa o udjelu u bodovanju onih načina provjere koji osiguravaju veću objektivnost (pismeni ispiti), ali, s obzirom na razvoj potrebnih kompetencija u budućem radu s ljudima i javnošću, kompetencije se provjeravaju i u usmenoj komunikaciji. Tijekom seminarske nastave studenti izvještavaju o sinopsima seminarskog rada te cjelovitim radovima jer je nužan razvoj i generičkih kompetencija – osposobljenosti za javno predstavljanje rada.

Studenti se o rezultatima uspješnosti na aktivnostima (osim usmenih ispita) obavještavaju putem e-poruke generirane unutar E-učionice gdje se kontinuirano bilježe bodovi postignuti tijekom semestra, a što omogućuje pravodobno djelovanje nastavnika i prilagodbu nastave (promjena tempa, utvrđivanje gradiva i sl.). Sve ocjene i komentari vezani uz ispunjavanje zadataka, kao i upute za popravljavanje određenog rada, studentima su arhivirane za cjelokupno vrijeme provedeno na studiju, a to im omogućuje sustavno (portfolio), praćenje i analizu vlastitog rada.

Na usmenim ispitima istodobno je prisutno više studenata. To omogućuje njihovo međusobno uspoređivanje, ali i objektivnost pri oblikovanju konačne ocjene.

Mišljenje studentskih predstavnika o objektivnosti na ispitu (Prilog 3-2) govori o njihovu zadovoljstvu, ali je navedena i napomena o pojedinim „ekscesima“. Budući da studenti nisu objasnili o čemu se radi, očekuje se da će se detaljniji podatci dobiti anonimnom studentskom anketom koja se na razini Sveučilišta provodi na kraju svakog semestra.

Neki nastavnici na kraju semestra, a prije ispitnog roka, provode simulacije ispita kako bi studenti znali što se točno očekuje, a to pridonosi objektivnosti i transparentnosti kriterija ocjenjivanja. To se ponajprije odnosi na one pismene ispite na kojima se daju problemski zadatci i na kojima se od studenata očekuju argumentirani odgovori i kritički diskurs.

Radionice o izradi završnog i diplomskog rada organiziraju se za studente treće godine preddiplomskog i druge godine diplomskog studija. Osim uputa o pristupu obradi istraživane teme ili problema te općih uputa studenti se upoznaju i s načinom i kriterijima prema kojima će se ocijeniti njihov rad i obrana tog rada. Detaljne upute za prijavu, izradu i obranu završnih i diplomskih radova studentima su dostupne na mrežnoj stranici Odjela (http://ozk.unizd.hr/?category_name=obraci-i-upute).

Prema sveučilišnom Pravilniku o studijima i studiranju

(http://www.unizd.hr/Portals/0/doc/pravilnik_o_studijama_i_studiranju_20121109.pdf) četvrti ispitni rok u akademskoj godini predviđen je za ispite pred povjerenstvom (tzv. komisijske ispite), no s obzirom na dosadašnja iskustva Odjela (znatan broj studenata izlazi po prvi ili drugi put na ispit tek u četvrtom roku), ispit pred povjerenstvom obavlja se ili na zahtjev studenta ili na zahtjev predmetnog nastavnika.

Zbog prilagodbe načina provjere kompetencija i ishoda učenja kod studenata s invaliditetom nastavnici na sastancima zaposlenika Odjela dogovaraju specifične načine ispitivanja koji su u skladu s posebnim potrebama pojedinog studenata (npr. uvećani tisak kod pismenih ispita ili usmeni ispit umjesto pismenog u slučaju slabovidnosti ili ograničenja u finoj motorici). Budući da je jedan od djelatnika Odjela sudjelovao u izradi Nacionalnog dokumenta o minimalnim standardima za studente s invaliditetom te u izradi priručnika o nastavi i ispitima prilagođenima studentima s invaliditetom, nastavnici se u slučaju konkretnih pitanja ili problema obraćaju kolegi za pomoć.

S ciljem objektivizirane procjene znanja stečenih na razini cijelog preddiplomskog studija, uz obranu završnog rada predviđen je i završni ispit za koji studenti unaprijed dobivaju katalog pitanja sastavljen od ključnih tema jezgrenih predmeta. Znanja koja se na taj način ispituju temeljna su za profesiju i stav je Odjela da studenti ne mogu otići na tržište rada ili nastaviti studij bez njihova svladavanja. Katalog pitanja za završni ispit u akademskoj godini 2012./2013. studentima je bio dostupan tijekom šestog semestra u E-učionici (<http://ozk.unizd.hr/moodle/course/view.php?id=196>; za pristup Katalogu javiti se na e-mail fpehar@unizd.hr). Završni ispit obavlja se pred povjerenstvom, kao i obrana završnog rada.

e) Mišljenje studenata o odnosima studenata i nastavnika izražena putem ankete ili na druge načine

Sadržaj i način provođenja studentske evaluacije nastavnog procesa i rada nastavnika promijenio se 2011. godine na cijelom Sveučilištu (ranije se anketa sastojala od 29 pitanja, studenti su često automatski ispunjavali anketu kako bi zadovoljili formu, evaluirali su se svi nastavnici i svi predmet, a čime se pridonijelo opterećenju/zasićenju, ankete su bile u papirnatom obliku). Uvedenim promjenama u zimskom semestru akademske godine 2011./2012. smanjen je broj anketa, bitno je smanjen broj pitanja, a ispunjavanje ankete je automatizirano kroz ISVU. U sadržajnim promjenama važno je napomenuti da studenti daju osvrt na vlastiti angažman na pojedinom predmetu ili u pojedinom obliku provođenja predmeta (predavanja, seminar, vježbe), procjenjuju težinu predmeta u odnosu na broj ECTS bodova, osvrću se na uvjete izvođenja nastave te u skali ocjenjuju rad nastavnika i suradnika na pojedinom predmetu. Posebno su važna otvorena pitanja jer u njima studenti daju konkretne osvrte na kolegij, nastavu, vlastiti angažman i rad nastavnika (te podatke nije moguće procijeniti korištenjem isključivo kvantitativnih pokazatelja). Radnu grupu koja je na razini Sveučilišta osmislila sadržajne, organizacijske i tehničke promjene u studentskoj evaluaciji vodila je djelatnica Odjela.

Glavni problem koji se javlja u provođenju ankete na razini cijelog Sveučilišta relativno je slab odaziv studenata. U Pravilniku o studiranju navedeno je da je evaluacija nastavnog procesa pravo i obveza studenata, ali ne postoje nikakvi mehanizmi kojima bi se osiguralo da studenti to i učine. Odaziv se smatra relativno slabim. Ima odjela na kojem je on više od 50%, ali i onih na kojima je tek pokoj student ispunio anketu. Odjel za informacijske znanosti, u usporedbi s drugim odjelima, ima dobar ili zadovoljavajući odaziv – primjerice, u zimskom semestru akademske godine 2011./2012. anketu je ispunilo 61% studenata Odjela, dok je odaziv na razini Sveučilišta bio 29%, a u ljetnom semestru akademske godine 2012./2013. odaziv studenata Odjela bio je 48%, što je drugi po redu najveći na Sveučilištu (usporedni podatci po semestrima i sastavnicama dostupni su u Uredu za kvalitetu).

Pojedinačne ankete nastavnici preuzimaju u sustavu ISVU ili dobivaju na zahtjev u Uredu za kvalitetu. Pročelnik dobiva rezultate na razini Odjela (Prilog 3-5 – Rezultati za četiri evaluacije

provedene u posljednje dvije akademske godine) te na zahtjev upućen Uredu dobiva rezultate za sve evaluirane predmete/nastavnike. Svi rezultati su arhivirani i dostupni u Uredu za kvalitetu. Nakon provedene evaluacije na sjednici Stručnog vijeća raspravlja se o zbirnim rezultatima Odjela, a u odnosu na pokazatelje dobivene na razini Sveučilišta, te se raspravlja o onim komentarima studenata u otvorenim pitanjima koji se češće ponavljaju, bilo da su ti komentari pozitivni ili negativni (primjerice na sjednici Stručnog vijeća održanoj 14. veljače 2013. godine raspravljalo se o evaluaciji provedenoj u zimskom semestru, a kako bi se eventualna poboljšanja unijela u ljetni semestar (Prilog 3-6 – Izvod iz zapisnika sjednice Stručnog vijeća). U takvim analizama svjesni smo problema objektivnosti, a time i realne procjene uspješnosti, jer je zamijećeno sljedeće:

- neujednačen broj ispitanika (ima kolegija koje je ocijenio jedan student, a ima ih i s više od 30 ispunjenih anketa)
- pojedini osvrti se kod istog nastavnika i istog kolegija ponekad pojavljuju kao pozitivni i kao negativni (primjerice, „predmet je zanimljiv i dobro izveden“ i „predmet je monoton“)
- rad istog suradnika na dvije različite studijske godine ili na dva različita predmeta, u smislu angažiranosti nastavnika i njegova odnosa sa studentima, ocjenjuje se jednom izuzetno pozitivnom, a drugi put izuzetno negativnom ocjenom.

Međutim, ukoliko se češće javljaju iste primjedbe, mogu se smatrati relativno objektivnim pokazateljem pa s nastavnicima/suradnicima pročelnik obavlja dodatne razgovore kako bi ih osvijestio o problemu i potaknuo na njegovo rješavanje.

Dakle, postupci u analiziranju studentskih anketa su sljedeći:

- razgovor pročelnika s nastavnicima čije su ocjene ispod prosjeka ili za koje su komentari studenata u otvorenim pitanjima u anketi negativni
- rasprava na Stručnom vijeću (uz prisustvo studentskog predstavnika) o ukupnim rezultatima Odjela u usporedbi s rezultatima Sveučilišta (uočavanje objektivnih čimbenika koji utječu na pojedine ocjene, ali i utvrđivanje subjektivnih čimbenika)
- sastanci pročelnika i zamjenika sa studentima (pozivaju se svi studenti svih godina, a odaziv ovisi o interesu); cilj je sastanaka osvrt na rezultate ankete, a sastanci se provode u semestru nakon provedene evaluacije (posljednji sastanak u ljetnom semestru akademske godine 2012./2013., kao osvrt na anketu u zimskom semestru, održan je 22. svibnja 2013. i prisustvovalo mu je 18 studenata) te na početku akademske godine (posljednji sastanak održan je 16. listopada 2013. godine, a prisustvovali su studenti druge i treće godine preddiplomskog studija (13 + 21 student).

Obavješćavanje studenata o svim pitanjima, pa tako i poduzimanju bilo kojih mjera, provodi se kroz raspravišta (obavijesti) u E-učionici te putem studentskih predstavnika u Stručnom vijeću. Rasprave na sastancima sa studentima pokazuju da studenti evaluaciju smatraju korisnom i da očekuju promjene u segmentima na koje se žale. To se može pripisati činjenici da vide učinke iskazivanja svojeg mišljenja.

Iako studentske ankete smatramo iznimno vrijednim izvorom informacija i iz njih možemo identificirati i primjere loše i primjere dobre prakse, komunikacija sa studentima i dobivanje mišljenja o nastavi nisu svedeni samo na formalne kanale. Naime, s obzirom na broj studenata, nastavnici dobro poznaju svoje studente i nastoje razvijati kolegijalne odnose temeljene na ravnopravnosti te nastoje primjerom pokazati kako se u akademskoj zajednici njeguje kritički diskurs. Stoga se studente u neposrednoj komunikaciji potiče na kritičko i argumentirano sagledavanje, kako svojih postignuća, tako i rada nastavnika pa je opći dojam nastavnika da je većina studenata vrlo slobodna u komunikaciji i da bez većih ustezanja iznose svoja mišljenja.

f) Mišljenje nastavnika o problemu smještaja i prehrane studenata i organizaciji izvannastavnih aktivnosti za studente; zadovoljstvo stanjem i prijedlog rješenja

Odjel nema egzaktne pokazatelje o prehrani i smještaju studenata pa ne može izreći svoj stav o tome (navedeni su podaci dostupni na Sveučilištu za cijelo Sveučilište).

Vežano uz izvannastavne aktivnosti, Odjel nastoji angažirati studente na projektima i aktivnostima u zajednici koje korespondiraju sa studijem i iskazanim studentskim interesima te ih nastoji poticati na volonterski rad za dobrobit zajednice. Rezultati takvog rada predstavljaju se drugim studentima na stručnim kolokvijima, a o kolokvijima se putem mrežnih stranica obavještavaju svi studenti i zainteresirana javnost (primjerice, vidi <http://ozk.unizd.hr/?s=stru%C4%8Dni+kolokvij>).

Studente se potiče na rad u studentskoj udruzi studenata knjižničarstva Ex-libris, a sudjelovanje na konferenciji DASKA – Dani studenata knjižničarstva, koju Udruga suorganizira sa studentima Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu i studentima Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku, podržava se financijski i stručnošću nastavnika, koji studente pozivaju na uključivanje, te razmjenom informacija i obavijestima na mrežnim stranicama Odjela (primjerice, <http://ozk.unizd.hr/?p=5163>).

g) Mjere za motivaciju studenata; nagrade i priznanja

Odjel formalno ne dodjeljuje nagrade studentima iako se nastavnici slažu da bi i takav sustav nagrađivanja bilo korisno uvesti pa se u budućnosti to planira učiniti. Međutim, nagrađivanje izvrsnih studenata postoji – uz predlaganje studenata za Rektorovu nagradu (u posljednjih pet godina četiri su studenta Odjela dobila nagradu) Odjel pruža podršku izvrsnim studentima pri prijavi za vanjske nagrade. Primjerice, 2010. godine studentica F. J. dobila je tako Top stipendiju za top studente (<http://ozk.unizd.hr/?p=1269>).

Nastavnici smatraju da je uspješne i za studij zainteresirane studente važno nagrađivati uključivanjem u ciljne izvannastavne aktivnosti. Naime, za mnoge i česte takve aktivnosti koje Odjel provodi biraju se najbolji studenti (prema preporukama predmetnih nastavnika), a najbolji studenti sudjeluju i/ili volontiraju i na znanstvenim i stručnim skupovima u zemlji i inozemstvu (međunarodna konferencija LIDA u Zadru, međunarodna studentska konferencija BOBCATSSS na koju odlazi od četiri do šest studenata čiji su radovi nastali uz mentoriranje nastavnika i prihvaćeni su od strane organizatora Konferencije, Sajam dječje knjige u Bologni u Italiji, Sajam knjige u Istri, stručni skupovi u Hrvatskoj i dr.). Osim navedenog, izvrsne studente po preporuci nastavnika uključujemo u stručne projekte u zemlji i inozemstvu. Studentima posebno atraktivan projekt provodio se tijekom sedam mjeseci u Rimu u Italiji – studenti su uz povremenu pomoć nastavnika i knjižničara iz Sveučilišne knjižnice boravili u Rimu i uređivali knjižnicu samostana Kćeri milosrđa TSR sv. Franje (<http://ozk.unizd.hr/?p=5137>). Projekt je opisan u poglavlju 5-l.

Odlukom Stručnog vijeća od 12. prosinca 2012. godine u akademskoj godini 2012./2013. reaktivirana je demonstratura studenata diplomskog studija na preddiplomskom studiju, a prema sveučilišnom Pravilniku o demonstraturama (http://www.unizd.hr/Portals/0/doc/Pravilnik_o_demonstraturama.pdf).

Nastavnički prijedlozi izvrsnih studenata koji bi se kao demonstratori uključili u nastavu zaprimljeni su na sjednici Stručnog vijeća 18. siječnja 2013. godine, a studenti su imenovani demonstratorima za ljetni semestar na sjednici 17. veljače 2013. Izvještaji o demonstraturama

bili su na dnevnom redu sjednice Stručnog vijeća 18. lipnja 2013. Nastavnici smatraju da je uključivanje demonstratora u nastavu korisno i za njih i za studente preddiplomskog studija u čijoj nastavi sudjeluju, no da treba dodatno raspraviti i utvrditi kako optimalno iskoristiti taj oblik studentskog rada, s obzirom na poslove koje studenti mogu obavljati samostalno i uz nadzor. U neformalnim razgovorima sa studentima nastavnici saznaju da studenti taj oblik angažmana percipiraju kao nagradu (ne samo novčanu, iako i ona postoji u okvirima satnice studentskog servisa), a za studente preddiplomskog studija u čijoj nastavi demonstratori sudjeluju to može biti poticajno u smislu vlastitog zalaganja kako bi i sami kasnije bili demonstratori.

Jednim vidom nagrađivanja studenata može se smatrati i poticanje i podrška prilikom apliciranja za studentsku mobilnost jer nastavnici, zahvaljujući svojim međunarodnim kontaktima i mrežama, imaju mogućnost identificirati programe i/ili projekte u kojima pojedini studenti mogu sudjelovati, ovisno o njihovim kompetencijama. Primjerice, obavijest o takvim mogućnostima (međunarodna studentska praksa) studentima je odaslana preko mrežnih stranica, a nastavnici su Stručnom vijeću predlagali studente kojima treba dati podršku, s obzirom na njihovu angažiranost i postignuća na relevantnim predmetima. Vezano uz ovaj primjer, dvije studentice su u akademskoj godini 2011./2012. tri mjeseca boravile na stručnoj praksi u Hornu u Austriji i radile na restauraciji starih knjiga (<http://ozk.unizd.hr/?p=4759>).

Da bi se studenti dodatno motivirali za rad, svake se godine organizira Smotra završnih radova na kojoj studenti koji su obranili rad pokazuju mlađim kolegama čime su se bavili, kako su radili na izradi završnog rada, s kojim su se problemima susretali i slično. Smotra se organizira u zimskom semestru, nakon što je veći broj radova obranjen na kraju prethodne akademske godine, a to je i vrijeme kada studenti treće godine preddiplomskog studija počinju pripreme za odabir teme svog rada (primjerice, vidi informacije i fotogaleriju sa Smotre održane 17. siječnja 2013. godine na <http://ozk.unizd.hr/?p=4719>).

h) Podrška studentima u vidu mentorstva, savjetovanja u karijeri, pomoći pri učenju, pomoći studentima s posebnim potrebama i međunarodnim studentima

Podrška studentima pruža se na odjelnoj i sveučilišnoj razini. Kad se radi o sveučilišnoj razini, Odjel obavještava studente o mogućim načinima podrške i osigurava vertikalnu komunikaciju (primjerice o natjecajima za studente slabijeg imovinskog stanja ili izvrsne studente).

Na odjelnoj razini posebno treba istaknuti sustav mentorstva koji je promijenjen u akademskoj godini 2009./2010. Naime, tijekom akademske godine 2008./2009. godine uočen je problem u radu mentora sa studentima, a koji se odvijao na tradicionalan način. Mentori su imenovani za grupu 5 – 6 novoupisanih studenata i očekivalo se da iste studente prate tijekom studija, a da raspodjela broja studenata po mentorima bude ujednačena. Međutim, unatoč nastojanjima mentora da studenti dolaze na mentorske sastanke, bilo grupno ili pojedinačno, odaziv je bio slab i studenti su se rijetko obraćali mentoru, a mentor je istodobno imao pet različitih grupa studenata s različitih godina koje nije kontinuirano susretao tijekom nastave. Stoga je 2009./2010. godine sustav mentorstva promijenjen i mentori se imenuju po godinama studija tako da su jedan nastavnik u znanstveno-nastavnom zvanju i jedan suradnik zaduženi za onu godinu preddiplomskog studija s kojom imaju najviše nastave, a što znači za one studente koje najčešće susreću, čije moguće probleme i interese vrijedne podržavanja najbolje poznaju. Na diplomskoj razini, s obzirom na manji broj studenata, za svaku je godinu zadužen jedan nastavnik u znanstveno-nastavnom zvanju. Činjenica je da mentori nemaju isti broj studenata

koje prate, no to se smatra formalnim čimbenikom koji ne utječe na zajedničku želju nastavnika da ostvare što bolje kontakte sa studentima i vode ih kroz studij. Za potrebe mentorstva otvoreni su u E-učionici tzv. mentorski kolegiji za svaku godinu pa nastavnici imaju mogućnost na jednostavan način stalno obavješćivati studente o svemu važnom za tu godinu studija, pozivati na susrete i uključivati ih u rasprave vezane uz studij. Mentori ujedno prate rad studenata na praksi kroz praćenje njihovih dnevnika studentske prakse. Taj se način mentorstva pokazao učinkovitijim od prethodnog jer se komunikacija sa studentima intenzivirala i studenti znaju kome se obraćaju u slučaju nekakvih problema (npr. izostanci s nastave i sl.), a mentori razmjenjuju sve važne informacije o studentima putem LIS mailing liste. Promijenjeni sustav mentorskog rada predstavljen je 9. travnja 2013. godine kao primjer dobre prakse na koordinacijskom sastanku predsjednika povjerenstava za kvalitetu sastavnica Sveučilišta (Koordinacija SOUK-a).

Nastavnici održavaju redovite konzultacije u prostorima Sveučilišta u vrijeme koje je navedeno uz popis nastavnika na mrežnim stranicama (http://ozk.unizd.hr/?category_name=djelatnici-suradnici), ali i putem drugih raspoloživih kanala komunikacije (raspravište u E-učionici, e-mail, Skype). Iz studentskih komentara u anketama koje se provode u okviru evaluacije nastavnog procesa i rada nastavnika vidljivo je da studenti često ističu dostupnost nastavnika kao pozitivan primjer (pojedinačne ankete dostupne su u Uredu za kvalitetu).

Savjetovanje studenata u karijeri nije formalizirano na Odjelu, već se provodi u okviru redovitih konzultacija, u mentorskom radu te usmjeravanjem studenata na one aktivnosti za koje pokazuju sklonosti i razvijene kompetencije (pilot projekti, usmjeravanje na volonterski rad, uključivanje u aktivnosti u zajednici i dr.). Međutim, u području savjetovanja za karijeru potrebno je naglasiti da studentski mentori sudjeluju u izboru izbornih predmeta – savjetuju studente kod izbora predmeta iz ponude Sveučilišta jer im na taj način pomažu graditi svoj profesionalni profil koji će po završetku studija biti vidljiv iz dopunske isprave.

U bilješkama sa sastanka studentskih predstavnika vezanog uz samoevaluaciju Odjela (Prilog 3-2) studenti kažu da nisu obaviješteni o mogućnostima savjetovanja na Sveučilištu, što ukazuje na izvjesnu inertnost studenata (primjerice, u ulaznom prostoru u Novi kampus izložen je niz materijala Studentskog savjetovišta koji su ciljano usmjereni na pojedina područja obavješćivanja i savjetovanja, no studenti ih očito ne koriste dovoljno).

Kao što se nastoji voditi briga o izvrsnim studentima i njihovim dodatnim interesima i sposobnostima, tako se na Odjelu nastoji voditi briga i o studentima s posebnim potrebama. Jedan nastavnik s Odjela uključen je u rad Studentskog savjetovišta pa se nastavnici njemu kao najiskusnijem obraćaju s pitanjima vezanim uz prilagodbu nastave studentima s posebnim potrebama ili mu upućuju studente koji imaju probleme, a savjetovanje bi im moglo pomoći. Isti nastavnik izvodi za sve studente Sveučilišta izborni predmet Vršnjačka potpora studentima s invaliditetom (izvodi se kroz red predavanja Odjela).

U neformalnim razgovorima nastavnici ističu da im je potrebna dodatna edukacija za rad sa studentima s posebnim potrebama, no kako se nastavne metode rada razlikuju s obzirom na vrstu potrebe/teškoće (od studenata koji imaju teškoće u području mentalnog zdravlja do slijepih i slabovidnih ili onih s motoričkim smetnjama), na Odjelu bi trebalo organizirati dodatnu edukaciju nastavnika ovisno o trenutnim potrebama.

Kod problema s kojima se susreću studenti s invaliditetom, a koje Odjel ne može sam riješiti, obraćamo se Upravi Sveučilišta. Primjerice, u novu generaciju preddiplomskih studenata u akademskoj godini 2013./2014. upisan je student koji se kreće u invalidskim kolicima pa je Odjel od Uprave zatražio prilagodbu sanitarnog čvora (18. listopada 2013. godine), a radovi su izvršeni u roku mjesec dana.

Podrška studentima u dolaznoj mobilnosti provodi se redovnim putem u komunikaciji s Uredom za međunarodnu suradnju. Osim informacijskog paketa na engleskom jeziku, koji je studentima dostupan na mrežnoj stranici Odjela i na stranici Ureda za međunarodnu suradnju (http://www.unizd.hr/Portals/0/ms/odjeli/LIS_ENG.pdf), za dolazne studente osigurava se student tutor koji pomaže kolegi u snalaženju tijekom studiranja na Odjelu.

i) Propisi o zaštiti studentskih prava i procedure za rješavanje žalbi

Dokumenti o zaštiti studentskih prava dostupni su studentima na razini Sveučilišta, a studenti se s njima upoznaju i početkom studija na Odjelu te se na njih tijekom studija upućuju po potrebi (vidi i poglavlje 1-e). Sjednice Stručnog vijeća na kojima je nazočan i studentski predstavnik uvijek započinju točkom Studentska pitanja. Tada se rješavaju studentske molbe i rješavaju sva pitanja s kojima se studenti obraćaju Stručnom vijeću, raspravlja se o pitanjima i problemima studenata o kojima nastavnici imaju saznanja, kao i onima na koje upozorava studentski predstavnik. Ukoliko se problem ne može riješiti na sjednici Stručnog vijeća ili na razini Odjela, student se upućuje na druge odgovarajuće službe na Sveučilištu.

Postoji problem sudjelovanja studentskog predstavnika u radu Stručnog vijeća jer studentski izbori koje organizira Studentski zbor nisu u ingerenciji Odjela. Primjerice, od lipnja 2013. godine do završetka rada na ovoj samoanalizi, Stručno vijeće nema člana iz redova studenata jer ga Studentski zbor nije izabrao. Da se premosti to razdoblje i ublaži problem nemogućnosti izravnog sudjelovanja studenata u radu Stručnog vijeća, u navedenom razdoblju intenzivirani su sastanci i druga komunikacija sa studentima (primjerice, vidi točku 3-e u ovom poglavlju).

j) Praćenje i komunikacija sa završenim studentima (*alumni*)

Akadske godine 2008./2009. Odjel je samostalno izradio bazu podataka o svojim studentima s ciljem da i po završetku studija i nakon odlaska studenata sa Sveučilišta i njihova prestanka korištenja službene e-mail adrese i dalje ima njihove kontaktne podatke i eventualno podatke o zapošljavanju i radnom mjestu (baza je dostupna na adresi <http://ozk.unizd.hr/studenti/login.php>, a za ulazak u bazu potrebno je zatražiti pristup na adresi fpehar@unizd.hr). Upravo u to vrijeme događale su se promjene u tajništvu što je rezultiralo problemima u administrativnim poslovima pa je izgradnja i retrogradno punjenje baze podacima trajalo i u narednim godinama. U akademskoj godini 2012./2013., u okviru pilot projekata na kojima rade studenti druge godine diplomskog studija, dvije su studentice dopunile bazu podacima o kontaktnim adresama i uz mentorstvo radile na izradi alumni baze, odnosno na uspostavi Alumni kluba (<http://ozk.unizd.hr/studenti/login.php>). Svi su bivši studenti u ožujku 2013. godine bili upoznati s osnivanjem Alumni kluba i upućeni na postupak kojim će se moći uključiti. Ujedno su se upoznali s načinom na koji će putem mailing liste komunicirati s drugim bivšim kolegama i nastavnicima (oiz-alumni@googlegroups.com). Istodobno su ispunjavali online anketu u kojoj su izrazili svoje mišljenje o studiju i studijskom programu u odnosu na kompetencije koje se od njih očekuju nakon zapošljavanja te dali prijedloge za moguću buduću suradnju s Odjelom (Prilog 3-7 – Anкета za alumni). Kako je završavanje studija kontinuirano i studenti se učlanjuju u Alumni klub kada završe studij, svi su navedeni instrumenti trajno dostupni na mrežnim stranicama Odjela. U Alumni klub do 30. rujna 2013. godine učlanilo se 58 studenata (završenih preddiplomskih i diplomskih studija). Obrada podataka ankete slijedi periodično jer se u Alumni klub stalno uključuju novi studenti. Nažalost, mailing lista se rijetko koristi pa treba potaknuti bivše studente na razmjenu informacija i

iskustava. U tome mogu pomoći i rezultati ankete koji će dati pokazatelje o tome zašto su se bivši studenti uključili u Alumni klub, što očekuju i što sami mogu ponuditi. Posebno vrijedni podatci bit će oni koji govore o nastavnom procesu i studijskim programima. Stoga podatke iz ankete treba obrađivati u kraćim vremenskim razmacima, a prvi put najkasnije do kraja zimskog semestra akademske godine 2013./2014. godine.

k) Zadovoljstvo postojećim stanjem i prijedlog mogućih poboljšanja

Studentima se na Odjelu tradicionalno pridaje velika pozornost, kako novim tako i onima koje se prati tijekom godina, jer na Odjelu postoji svijest o tome da su studenti središnji čimbenik postojanja Odjela i studijskih programa te da odgovarajući rad sa studentima seže u sva područja djelovanja Odjela. S obzirom na primjerene upisne kvote koje omogućavaju predviđene oblike rada i poznavanje svakog studenta te zahvaljujući mnogostranim komunikacijskim kanalima (od onih koje osigurava sustav za učenje na daljinu kroz E-učionicu do onih koji se temelje na suvremenim informacijsko-komunikacijskim tehnologijama), općenito se može reći da su komunikacija sa studentima i njihovo uključivanje u sve aktivnosti Odjela jako dobri, i na grupnoj i na individualnoj razini. To nije samo mišljenje nastavnika nego i većine studenta koji u studentskim evaluacijama često navode konkretne primjere pristupačnosti nastavnika i njihova zalaganja za kvalitetu nastavnog procesa. Naravno, postoje i primjeri u kojima studenti ističu probleme, a, budući da se radi o konkretnim predmetima/nastavnicima, Odjel nastoji ne samo uzeti te probleme u obzir nego ih i rješavati, bilo formalnim putem na sjednicama Stručnog vijeća bilo neformalnim sastancima, raspravama i dogovorima među nastavnicima.

Svjesni smo da su ulazne kompetencije studenata relativno niske pa se uvode različiti neformalni oblici osposobljavanja studenata za koje vjerujemo da barem donekle kompenziraju taj problem. Nastavnici vide problem u činjenici da postoje studenti koji studiraju iz raznih razloga, nikako iz želje da se što bolje obrazuju za profesiju koju su odabrali. Upravo takvi studenti oduzimaju puno vremena (višestruka ispravljanja zadaća i seminarskih radova, ponavljanje ispita, dodatni individualni rad i sl.), a nastavnici bi željeli svoje kapacitete usmjeriti prema onim studentima koji pokazuju prosječne, iznadprosječne ili izvrsne rezultate i njima posvetiti više vremena.

Općenito se primjećuje da je znatan broj studenata iznimno teško zainteresirati za bilo što izvan uskih zahtjeva prolaznosti na predmetu/ispitu pa ne začuđuje što ne poznaju i ne koriste raspoložive resurse Sveučilišta ili značajnije ne sudjeluju u izvannastavnim događanjima na Odjelu. Međutim, postoji kritična masa koja može poslužiti kao primjer pa nastavnici nastoje na različite načine isticati primjere dobre prakse među studentima.

Usporedbom redovitih i izvanrednih studenata stječe se dojam da su izvanredni studenti bitno zainteresiraniji za studij, što se može pripisati činjenici da ga plaćaju, ali i potrebi završetka studija radi zadržavanja radnog mjesta, iako su njihovi uvjeti studiranja bitno teži. Naime, izvanredni se studij izvodi isključivo tijekom vikenda, a stariji studenti teže uče, posebice korištenje novih tehnologija u pohrani i procesuiranju informacija. S obzirom na sporije napredovanje zbog niza razloga, više se izvanrednih nego redovitih studenata odlučuje za status mirovanja studijske godine, a što utječe na broj aktivnih studenata (vidi Tablicu 3.1. i dodatnu napomenu).

U smislu poboljšanja stanja u području rada sa studentima moguće je navesti niz poželjnih mjera. One idu u dvama pravcima: pojačani rad Odjela na privlačenju budućih studenata koji su bili uspješniji u srednjoškolskom obrazovanju i na maturi i koji su motivirani upravo za ovaj studij te daljnje stalno unaprjeđivanje rada u nastavi i uključivanju studenata u izvannastavne

aktivnosti. Pritom su dosadašnja praksa te motiviranost nastavnika za podizanje kvalitete vlastitog rada sa studentima bitni pozitivni temelji. Zapošljavanje novih mladih suradnika nužnost je jer za kvalitetan rad prema bolonjskom sustavu studiranja jedina mjera nije normirana satnica, nego ono što se unutar te satnice događa (diversifikacija strategija rada sa studentima, stalno poticanje i praćenje te provjeravanje ishoda učenja razvijenih u kvalitetnim studijskim programima).

Tablica 3.1. Struktura studenata

Studijski program	Redoviti studenti	Izvanredni studenti	Apsolventi
Preddiplomski	94	0	7
Diplomski Informacijske znanosti-knjižničarstvo	41	*40 + 54	- 9
Diplomski Pisana baština u digitalnom okruženju	2	0	3
Ukupno	137	*94	19

*Broj izvanrednih studenata odnosi se na 40 studenata koji su upisani u prvu i drugu godinu diplomskog studija i kao takvi su aktivni u ovoj akademskoj godini te na 54 studenta iz prethodnih generacija izvanrednih studenata koji sporije napreduju i mogu aktivirati svoj studentski status i obraniti diplomski rad kada upišu sljedeći semestar.

Tablica 3.2. Studentski standard

	Površina (u m ²)	Broj sjedećih ili aktivnih mjesta
Prostor za učenje	314	50
Studentska menza (korištenje iksice)	*	*
Drugi objekti prehrane	*	*
Mogućnosti studentskog smještaja	*	*
Sportski objekti	*	*
Prostorije za studentske udruge i kulturne aktivnosti	**	**
Objekti za rekreaciju	*	*

* Podatci se daju na razini Sveučilišta

** Studentska udruga studenata knjižničarstva na Odjelu za informacijske znanosti Ex-libris nema posebne prostorije, ali se za rad Udruge prema potrebi koriste raspoložive učionice na Odjelu ili prostor Knjižnice na Novom kampusu.

Dodatna napomena uz Tablicu 3.2.

Navedeni prostor za učenje na Novom kampusu odnosi se na knjižnicu koja ukupno ima 258 m² (s 30-tak sjedećih mjesta) i računalnu učionicu Odjela koja ima 57 m² i 25 sjedećih mjesta. Studente se redovito obavještava da mogu koristiti računalnu učionicu za samostalno učenje u vrijeme kada se u njoj ne održava nastava.

Tablica 3.3. Zapošljavanje studenata koji su završili studij

Naziv studijskog programa	Broj studenata koji su završili studij u posljednje tri godine	Broj nezaposlenih prema statistici Zavoda za zapošljavanje **
Preddiplomski studij	69	11
Diplomski studij	24	12
Izvanredni diplomski studij*	91	*

* Studenti koji upisuju izvanredni studij u pravilu su zaposleni, većina njih u informacijskim ustanovama koje im uvjetuju radno mjesto završetkom studija. U podatke o diplomiranim izvanrednim studentima nisu uključeni studenti Regionalnog izvanrednog studija Informacijske znanosti – knjižničarstvo (RIS) koji su diplomirali u protekle tri godine jer broj stranih državljana nije relevantan za analizu zapošljivosti u Hrvatskoj

** Navode se statistički podatci Državnog zavoda za statistiku koji prikazuju broj osoba koje su diplomirale na Sveučilištu u Zadru, a nezaposlene su na dan 30. listopada 2013. godine (Prilog 3-3 – Diplomirane nezaposlene osobe)

4. Nastavnici

a) Osvrt na strukturu nastavnika i suradnika u Tablici 4.1.; dobre i loše strane u omjerima broja stalno zaposlenih na Odjelu i vanjskih suradnika; kadrovska politici

Na Odjelu su u vrijeme početka njegova rada 2004. godine otvorena dva radna mjesta na koja je u 50%-tnom angažmanu zaposleno četvero nastavnika (dva u znanstveno-nastavnim i dva u suradničkim zvanjima). Nastava iz knjižničarstva za prvu i jedinu generaciju četverogodišnjeg studija (prema starom, predbolonjskom programu) započela je uz stručnu pomoć Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku, a istovremeno se intenzivno radilo na pripremama novih programa za preddiplomski i diplomski studij (akreditirani 9. lipnja 2005. godine) te za poslijediplomski studij *Društvo znanja i prijenos informacija* (akreditiran 19. prosinca 2008., ministar potvrdio 5. siječnja 2009. godine). Na osnovi financijske podrške Nacionalne zaklade za znanost priređen je i združeni diplomski studij Pisana baština u digitalnome okruženju (akreditiran 5. svibnja 2008. godine) koji je upisao prvu generaciju akademske godine 2008./2009., a izvodi se u suradnji s Odsjekom za informacijske znanosti iz Osijeka.

Sveučilište u Zadru rad je Odjela za informacijske znanosti podupiralo, između ostalog, i otvaranjem novih radnih mjesta (razvojna radna mjesta), kako bi struktura nastavnog osoblja udovoljila odredbama propisanim Zakonom o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (*Narodne novine* 45/09) i Uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta (*Narodne novine* 24/10). U skladu s time, svake akademske godine, osim akademske godine 2010./2011., bilježi se određeni broj novozaposlenih nastavnika, bilo kao cijelo radno mjesto ili kao njegov postotak (vidi Tablicu 4.4.). Od početka rada Odjela ni jedna osoba nije otišla u mirovinu niti joj je na bilo koji drugi način završio radni odnos (osim povremenih zamjena uslijed porodiljnih dopusta).

U izvođenju nastave na Odjelu u punom radnom vremenu u akademskoj godini 2013./2014. sudjeluju tri redovita profesora, od kojih je jedan u trajnom zvanju, jedan izvanredni profesor, četiri docenta, dva viša asistenta i dva znanstvena novaka. Uz to, u kumulativnom radnom odnosu zaposleno je troje nastavnika, i to jedan izvanredni profesor (20%), jedna docentica (80%) i jedna asistentica (50%).

Omjer je nastavnika i vanjskih suradnika vrlo povoljan, odnosno većinu nastave nose zaposlenici Odjela, kao što je vidljivo iz tablice opterećenja nastavnika i vanjskih suradnika, no da bi se osigurao tako visok postotak udjela nastavnika Odjela u nastavi, u odnosu na vanjske suradnike, poduzimaju se dodatni napori zaposlenika Odjela, odnosno nastavnici izvode nastavu više od propisanih norma sati.

b) Prikaz i komentar omjera nastavnika i studenta i njegov trend u posljednjih pet godina

Broj studenata na Odjelu izračunat je tako da je broju redovitih studenata (koeficijent 1) pribrojen broj izvanrednih (koeficijent 0,5), a u broj nastavnika uračunat je samo broj zaposlenika Odjela u znanstveno-nastavnim zvanjima.

Akadska godina	Broj nastavnika	Broj redovnih studenata	Broj izvanrednih studenata	Broj studenata	Omjer
2008./2009.	5,5	106	52	132	1:24
2009./2010.	6	152	81	192,5	1:32
2010./2011.	6	172	0	172	1:29
2011./2012.	7,2	151	30	166	1:23
2012./2013.	9	139	30	154	1:17

Omjer nastavnika i studenata u posljednjih pet godina pokazuje trend poboljšavanja. Omjer 1 : 24, kakav je bio akademske godine 2008./2009., akademske godine 2009./2010. zbog povećanja broja studenata povećan je na 1 : 32. Povećanje broja studenata u toj generaciji bilo je uzrokovano time što su bile upisane dvije generacije izvanrednih studenata jer je te godine uveden i dvogodišnji izvanredni diplomski studij za studente s prethodno završenim višim školama (predbolonjskim). Već nakon toga u idućoj godini omjer pada na 1 : 29, a trend smanjenja omjera nastavlja se akademske godine 2011./2012. kada iznosi 1 : 23 da bi do akademske godine 2012./2013. došao do omjera 1 : 17. Smatramo da je trend pada omjera nastavnika i studenata pozitivan jer omogućuje izvođenje svih oblika nastave u skladu s bolonjskim sustavom. Sadašnji omjer smatramo optimalnim, gledajući broj studenata u odnosu na broj znanstveno-nastavnog osoblja, ali nam nedostaje osoblja u suradničkim zvanjima koje ne nosi kolegije, ali je ključno u izvođenju nastave na vježbama.

c) Nastavno opterećenje nastavnika i vanjskih suradnika (prema podacima u Tablici 4.2.)

I na preddiplomskom i na diplomskom studiju 85% sati predavanja drže nastavnici Odjela za informacijske znanosti, a 15% vanjski suradnici. Što se tiče seminara i vježbi, na preddiplomskom studiju nastavnici i suradnici Odjela drže 98%, a na diplomskom 95% nastave, odnosno vanjski suradnici na preddiplomskom drže 2%, a na diplomskom 5% nastave. Na razini preddiplomskog studija 91% ukupne nastave izvode nastavnici Odjela, dok na razini diplomskog studija taj postotak iznosi 89%.

Da bi se osigurao tako visok postotak udjela nastavnika Odjela u nastavi, u odnosu na vanjske suradnike, većina nastavnika radi iznad propisanih norma sati.

d) Formalni postupci za praćenje vanjskog angažmana nastavnika

Kako bi dobio odobrenje za rad na drugim visokim učilištima, svaki nastavnik Odjela za informacijske znanosti obraća se sa zahtjevom Stručnom vijeću Odjela. Na temelju zahtjeva, Stručno vijeće može dati suglasnost za izvođenje nastave, koja se dalje šalje na odobrenje rektoru Sveučilišta u Zadru.

e) Veličina studentskih grupa za predavanja, seminare, vježbe i druge oblike nastave; prosudba o učinkovitosti nastavnog rada u tim grupama; mišljenje studenata

Veličina studentskih grupa za predavanja, seminare, vježbe i druge oblike nastave ovisna je o broju studenata na pojedinom kolegiju, no s obzirom na prosječan broj studenata, predavanja i seminari u pravilu se održavaju u jednoj grupi do 30-ak studenata, a vježbe u dvjema grupama od 15-ak studenata na preddiplomskom, odnosno u jednoj grupi na diplomskom studiju.

Budući da su vježbe i seminari takav nastavni oblik u kojem je nužna viša razina komunikacije sa studentima, ona se u veličini grupa kakva se provodi na Odjelu u potpunosti može ostvariti, pa stoga držimo da je veličina studentskih grupa za izvođenje vježbi i seminara prikladna te, kad se radi o vježbama koje uključuju rad s tehnologijama, usklađena s brojem raspoloživih računala u računalnim učionicama. Isto tako, držimo da je grupa od oko 35 studenata na preddiplomskom, odnosno od 16 do 20 na diplomskom, također prikladna za održavanje predavanja, sukladna veličini učionica te da omogućuje provođenje svih oblika nastave.

U komentarima studentskih anketa nisu zabilježena mišljenja o veličini studijskih grupa u odnosu na oblik nastave (predavanja, seminari, vježbe), ali ima komentara koji govore o samim oblicima, s pozitivnim ili negativnim primjedbama, o čemu se raspravljalo na sjednicama Stručnog vijeća (npr, na 21. sjednici održanoj 12. srpnja 2013., i na 23. sjednici održanoj 17. rujna 2013. godine). Primjerice:

“Kolegij je osmišljen na najbolji mogući način, vježbe uvijek prate predavanja.” (pozitivno)

“Zadovoljna sam s načinom održavanja vježbi.” (pozitivno)

“Preduga predavanja. Treba manje predavanja, više vježbi.” (negativno)

“Zbog velikog vremenskog razmaka između dvaju predavanja zaboravili bismo o čemu smo pričali na prošlom satu ili bismo na vježbama već obradili gradivo pa naknadno slušali predavanje.” (negativno)

Cjelovite ankete za pojedinačne predmete dostupne su u sveučilišnom Uredu za kvalitetu.

f) Pokazatelji po kojima Odjel procjenjuje kompetentnost nastavnika i vanjskih suradnika koji izvode nastavu na studijskim programima; usporedivost pokazatelja u domaćim i međunarodnim okvirima; mišljenje studenata izražena u anketama i njihovi učinci

Pokazatelji po kojima procjenjujemo kompetentnost nastavnika i vanjskih suradnika koji izvode nastavu na Odjelu su:

- izbor u znanstveno-nastavno zvanje iz odgovarajućeg područja, polja i grane, u skladu sa sadržajem kolegija na čijem izvođenju nastavnik sudjeluje
- sadržaj objavljenih znanstvenih i/ili stručnih radova, knjiga, skripta i ostalih radova iz područja kolegija u čijem izvođenju nastavnik sudjeluje
- tema stručnih i/ili znanstvenih projekata iz područja predmeta na kojima je nastavnik sudjelovao (bilo kao voditelj bilo kao suradnik)
- ocjena kvalitete rada nastavnika (studentska anketa).

O mišljenjima studenata izraženim u anketama o kvaliteti nastavnika raspravlja se na Stručnom vijeću te u individualnim razgovorima studenata i nastavnika. U posljednje tri godine otkazane su dvije vanjske suradnje, dijelom i zbog negativnih mišljenja studenata (suradnička zvanja na predmetima Zaštita kulturne baštine i Organizacija i poslovanje informacijskih ustanova).

g) Oblici stručne podrške nastavnicima i vanjskim suradnicima u području osposobljavanja i usavršavanja nastavnih kompetencija; način usavršavanja nastavnika i vanjskih suradnika na drugim domaćim i inozemnim visokim učilištima; ocjena opsega i postignuća tog procesa; usporedba Odjela s drugim visokim učilištima

Nastavnici i vanjski suradnici Odjela stručnu podršku pri osposobljavanju i usavršavanju nastavnih kompetencija dobivaju na više načina. Kao jedan od oblika podrške valja istaknuti kolegijalnu podršku koja se odnosi na razmjenu znanja i kompetencija među zaposlenicima Odjela, što je osobito vidljivo u radu nastavnika u znanstveno-nastavnim zvanjima s asistentima i znanstvenim novacima (uvođenje u nastavu i uključivanje u istraživanja unutar znanstveno-istraživačkih projekata). Uz to, nastavnici u višim zvanjima, odnosno izvanredni i redoviti profesori, mentoriraju zajedno s mlađim docentima doktorske radove, kako bi im i na taj način prenijeli svoja iskustva. Osim toga, prema financijskim mogućnostima, Odjel snažno potiče i podupire sudjelovanje nastavnika Odjela na seminarima, konferencijama, ljetnim školama i drugim oblicima stalnog stručnog usavršavanja u području nastavnih kompetencija. Pri tome valja izdvojiti sudjelovanje dr. sc. Drahomire Gavranović na trodnevnom stručnom usavršavanju na ljetnoj školi Learning and Teaching in a Digital World (LATINA). Ljetna škola održana je 2008. godine na University College of Applied Sciences u Oslu, Norveška, a podučavala se uporaba nastavnih metoda u mrežnom okruženju (izrada bloga, kratkog filma (triggera) i postavljanje nastavnih materijala na platformu Word Press). Osim toga, doc. dr. sc. Josip Ćirić sudjelovao je u studenom 2008. godine u sklopu projekta TEMPUS DUCAS u Glasgowu na edukaciji o radu studentskih savjetovališta za studente s invaliditetom, u travnju 2011. godine sudjelovao je na EPICIC kolokviju o informaciji i epistemologiji u Lyonu, a u lipnju 2012. godine u Zagrebu je prolazio edukaciju za edukatora za nastavu sa studentima s invaliditetom u sklopu projekta TEMPUS Eduquality.

Osim navedenog, asistenti i novaci sudjelovali su u akademskoj godini 2013./2014. u stručnom usavršavanju visokoškolskih nastavnika koje je na Sveučilištu u Zadru bilo organizirano za znanstvene novake, asistente i više asistente, predavače i lektore i zainteresirane nastavnike u znanstveno-nastavnim zvanjima. Usavršavanje se realiziralo u listopadu i studenom 2013. godine modulom Kvalitetno obrazovanje.

Nastavnici se stručno usavršavaju i kroz interno organizirane radionice, kao i prisustvovanjem nastupnim predavanjima, završnim ispitima preddiplomskih studenata, obranama završnih i diplomskih radova, obranama sinopsisa doktorskih disertacija i obranama doktorskih disertacija.

h) Posebne mjere koje je Odjel uveo u svrhu motiviranja nastavnika za veće zalaganje i učenje (nagrade, priznanja i ostalo) i učinak tih mjera

Odjel interno ne dodjeljuje nagrade i priznanja svojim nastavnicima, ali redovito nominira svoje djelatnike za nagrade i priznanja koje dodjeljuje rektor Sveučilišta u Zadru, Hrvatsko knjižničarsko društvo i dr.

Do sada je Odjel za rektorovu nagradu nominirao prof. dr. sc. Tatjanu Aparac-Jelušić, a doc. dr. sc. Franju Pehara, doc. dr. sc. Martinu Dragija Ivanović, dr. sc. Marijanu Tomić i dr. sc. Drahomiru Gavranović za nagradu Eva Verona koju dodjeljuje Hrvatsko knjižničarsko društvo te je dao podršku nominaciji izv. prof. dr. sc. Ivanke Stričević za nagradu Kukuljevićeva povelja koju dodjeljuje Hrvatsko knjižničarsko društvo. Svi nominirani zaposlenici dobili su navedene

nagrade. Osim toga, Odjel je nominirao prof. emeritusa Tefka Saračevića (gostujući profesor na našem doktorskom studiju) za počasni doktorat znanosti Sveučilišta u Zadru te mu je ta prestižna nagrada i dodijeljena. Smatramo da je već sama nominacija priznanje nastavniku za njegov znanstveni, nastavni i stručni rad. Odjel promišlja i o drugim oblicima internog nagrađivanja.

i) Opis i ocjena vrste i kvalitete nastavnih materijala koje pripremaju nastavnici Odjela; odabrani udžbenici objavljeni u posljednjih 5 godina; mišljenje o pokrivenosti nastavnog programa stručnom literaturom

Svi predmeti imaju materijale koje izrađuju nastavnici, a studentima su dostupni u E-učionici – prezentacije, skripte i druge vrste nastavnih materijala u digitalnom obliku (terminološki rječnici, wikiji, kvizovi, upitnici, forumi za rasprave itd.).

Stav Odjela je da nastavnici trebaju intenzivirati rad na izradi nastavnih materijala koji će kao recenzirani nastavni materijali biti raspoloživi studentima. Vidljiv je nedostatak udžbenika na hrvatskom jeziku i stoga se u nastavi koristi više priručnika, a stav je nastavnika da treba težiti smanjivanju administrativno-stručnih poslova i radu u nastavi iznad norme kako bi se oslobodilo vrijeme za pisanje udžbenika.

Općenito je prisutan nedostatak sveučilišnih udžbenika u području informacijskih znanosti, posebice onih na hrvatskom jeziku, bez obzira jesu li ih napisali hrvatski autori ili su prevedeni na hrvatski jezik. Broj raspoloživih tiskanih primjeraka monografskih publikacija koje se koriste u nastavi većinom je ograničen na jedan primjerak, što je nedostatan za potrebe studenata. Kao dio obvezne i izborne literature u nastavi se koristi niz znanstvenih i stručnih radova objavljenih u recenziranim časopisima, niz standarda i smjernica, kao i niz različitih mrežnih izvora. Korištenje stručne literature smatramo izuzetno korisnim u nastavi, posebice na preddiplomskoj razini, jer upućuje i upoznaje studente s praksom.

U sklopu postojećeg nakladničkog plana Odjela definiraju se planovi vezani uz nakladničke aktivnosti djelatnika Odjela koji uključuju i objavljivanje sveučilišnih udžbenika. U promatranom petogodišnjem razdoblju objavljena su dva udžbenika iz nakladništva, od čega je jedan sveučilišni udžbenik, koji su potpora uvođenju grane nakladništva u studijski program (Jelušić, Srećko. *Ogledi o nakladništvu*. Zagreb: Naklada Ljevak, 2011. te Tomašević, Nives i Horvat, Jasna. *Nevidljivo nakladništvo*. Zadar: Sveučilište u Zadru, Naklada Ljevak, 2012.).

Za neke predmete koriste se znanstvene monografije, priručnici, smjernice i standardi u čijoj su izradi nastavnici Odjela sudjelovali kao dio stručnih timova, autori, urednici ili prevoditelji, npr. *UNIMARC/B* (Willer, Tomić), *Bibliographic information organization in the Semantic Web* (Willer, Dunsire), *Librarian's Guide on How to Publish* (Jelušić, Stričević), *Online baze podataka: priručnik za pretraživanje* (Stojanovski) i dr.

S obzirom na brzi razvoj polja u kojem Odjel djeluje, svjesni smo da puno više treba raditi na osuvremenjivanju postojeće i izradi nove literature, posebice na hrvatskom jeziku, jer je nastavna literatura važna i zbog uvođenja terminologije koja se intenzivno razvija i na globalnoj razini. Svakako da na taj proces utječe količina raspoloživog vremena nastavnika, koja se procjenjuje nedostatnom.

j) Zadovoljstvo postojećim stanjem i prijedlozi mogućih poboljšanja

Od svoga osnutka 2003. godine Odjel ima punu podršku uprave Sveučilišta u Zadru te se razvio u sastavnicu koja uz znanstvene novake i asistente zapošljava i deset nastavnika u znanstveno-

nastavnim zvanjima (jedno radno mjesto čine dva nastavnika u kumulativnom radnom odnosu), čime je omogućeno izvođenje nastave uz mali broj vanjskih suradnika. Iako vanjski suradnici nastavi pridonose stručnošću u pojedinim specifičnim područjima te su samim time dragocjen prinos nastavnom procesu, za Odjel je bilo važno dostići takav broj zaposlenika koji omogućuje nesmetano izvođenje nastave na svim programom propisanim predmetima. Za vjerovati je da će, kada se ponovo dobije mogućnost zapošljavanja nastavnika i suradnika, rad nastavnika na Odjelu biti poboljšán na način da će se moći smanjiti količina radnih sati koji se sada izvode preko propisanih norma sati te da će na taj način dovoljan broj radnih sati biti osiguran i za znanstveni rad. Rad preko propisanih normi, naime, smatra se jednim od uzročnika smanjene znanstvene produktivnosti zaposlenika Odjela, u smislu objavljivanja znanstvenih i stručnih radova, te nedovoljnog broja udžbenika koje objavljuju odjelni nastavnici. Navedeni problem mogao bi se riješiti otvaranjem novih radnih mjesta. Omjer studenata i nastavnika pokazuje trend izuzetnog poboljšanja, čime je omogućen kvalitetan rad u svim oblicima nastave kao i mentorski rad sa svakim pojedinim studentom, što uključuje i raspravu o studentskim problemima, stručno usmjeravanje studenata prema određenoj grupi kolegija, odnosno tema, te kvalitetno mentoriranje završnih i diplomskih radova te doktorskih disertacija.

Tablica 4.1. Struktura osoblja

Osoblje	Zaposleni u punom radnom odnosu		Zaposleni u kumulativnom radnom odnosu		Vanjska suradnja nastavnika u punom radnom odnosu	Vanjski suradnici	
	Broj	Prosječna starost	Broj	Prosječna starost	Broj	Broj	Prosječna starost
Redoviti profesori	3	63,3			2	1	65
Izvanredni profesori	1	55	1	50			
Docenti	4	44,25	1	58	1		
Nastavna zvanja						1	65
Asistenti	3*	31,3	1	36		5	38
Stručni suradnici							

*Asistentica Lidija Ban je na zamjeni za doc. dr. sc. Martinu Dragija Ivanović

Tablica 4.2. Opterećenje nastavnika i vanjskih suradnika

Naziv studijskog programa	Predavanja**		Seminari i auditorne vježbe		Mentorski rad*		Drugi oblici nastave***	
	Nastavnici visokog učilišta	Vanjski suradnici	Nastavnici visokog učilišta	Vanjski suradnici	Nastavnici visokog učilišta	Vanjski suradnici	Nastavnici visokog učilišta	Vanjski suradnici
Preddiplomski studij	1560	270	1342,5	30*				
Diplomski studij (redovni)	660	112,5	427,5	22,5				

* U 30 sati izvođenja kolegija Informacijska pismenost sudjeluju zaposlenici Sveučilišne knjižnice koji održavaju vježbe

** 30 sati, odnosno 60 norma sati predavanja, od čega 15 na preddiplomskom, a 15 na diplomskom studiju, drži viša asistentica u izboru za docenta te ti sati nisu mogli biti izraženi u Tablici 4.2. u stavci Predavanja jer nije riječ o nastavniku u znanstveno-nastavnom zvanju

*** Kako se dio nastave izvodi kroz studentsku praksu na radilištima, u tom dijelu sudjeluju nastavnici Odjela kao mentori, što se ne izražava posebno u opterećenjima norma sati, te mentori na radilištima koji se ne izražavaju kao vanjska suradnja

Tablica 4.3. Popis nastavnika

Nastavnik	Zvanje	Akademsk i stupanj	Visoko učilište koje je izdalo kvalifikaciju	Polje	Datum posljednjeg izbora u zvanje	Postotak radnog odnosa	Opterećenje na matičnoj instituciji u norma satima	Opterećenje na vanjskim institucijama u norma satima
Tatjana Aparac Jelušić	redovita profesorica u trajnom zvanju	dr. sc.	Sveučilište u Zagrebu. Filozofski fakultet	Informacijske i komunikacijske znanosti	23.4.2007.	100%	375	60
Josip Ćirić	docent	dr. sc.	Sveučilište u Zagrebu. Filozofski fakultet	Filozofija	21.1.2011.	100%	397,5	
Martina Dragija Ivanović	docentica	dr. sc.	Sveučilište u Zadru	Informacijske i komunikacijske znanosti	14.2.2013.	100%	Porodiljni dopust	
Alessandro Gandolfo	izv. prof.	dr. sc.	Scuola Superiore Sant'Anna, Pisa, Italija	Ekonomija	16.4.2012.	20%	82,5	
Drahomira Gavravnović	viša asistentica	dr. sc.	Sveučilište u Zadru	Informacijske i komunikacijske znanosti	11.12.2013.	100%	232,5	
Srećko Jelušić	redoviti profesor	dr. sc.	Sveučilište u Sarajevu	Informacijske i komunikacijske znanosti	25.1.2012.	100%	412,5	
Franjo Pehar	docent	dr. sc.	Sveučilište u Zagrebu. Filozofski fakultet	Informacijske i komunikacijske znanosti	15.5.2012.	100%	307,5	52,5
Ivanka Stričević	izv. prof.	dr. sc.	Sveučilište u Zagrebu	Informacijske i komunikacijske znanosti	14.6.2011.	100%	322,5	

Jadranka Stojanovski	docentica	dr.sc.	Sveučilište u Zagrebu. Filozofski fakultet	Informacijske i komunikacijske znanosti	12.11.2012.	80%	255	
Nives Tomašević	docentica	dr. sc.	Sveučilište u Zagrebu	Filologija	17.12.2010.	100%	397,5	
Marijana Tomić	viša asistentica	dr. sc.	Sveučilište u Zagrebu. Filozofski fakultet	Povijest	17.9.2013.	100%	292,5	
Mirna Willer	redovna profesorica	dr. sc.	Sveučilište u Zagrebu. Filozofski fakultet	Društvene znanosti	28.10.2011.	100%	285	60

Tablica 4.4. Dinamika zapošljavanja nastavnika u posljednjih 5 godina

Godina	Broj novozaposlenih nastavnika	Broj nastavnika kojima je završio radni odnos
Zatečeno stanje 2007/2008.	3	
2008./2009.	2,5	0
2009./2010.	0,5	0
2010./2011.		0
2011./2012.	1,2	0
2012./2013.	1,8	

Tablica 4.5. Nastavni materijali korišteni u prethodnoj akademskoj godini*

Naziv studijskog programa	Broj udžbenika napisanih na hrvatskom jeziku	Broj inozemnih udžbenika prevedenih na hrvatski jezik	Broj znanstvenih publikacija povezanih s nastavom	Broj priručnika	Broj priručnih materijala povezanih s umjetničkim predmetima	Broj predmeta za koje na mrežnim stranicama visokog učilišta postoji recenzirani priručnik	Broj predmeta za koje postoji mrežna stranica s pomoćnim nastavnim materijalima**	Broj predmeta koji se izvode kao e-kolegiji***
Preddiplomski	35	19	150	37	10	0	39	0
Diplomski	16	18	125	29	0	0	18	0
Poslijediplomski doktorski****							12	0

* Osim navedenih vrsta publikacija u nastavi se koriste i druge vrste za koje u ovoj tablici nema predviđenog mjesta:

- knjige na stranim jezicima (većinom na engleskom): preddiplomski 30, diplomski 23
- stručne publikacije: preddiplomski 68, diplomski 26
- smjernice i standardi: preddiplomski 43, diplomski 32
- mrežna sjedišta i mrežne stranice: preddiplomski 208, diplomski 66

** Svi predmeti koje izvode nastavnici Odjela i vanjski suradnici nalaze se u E-učionici i ondje imaju postavljene pomoćne nastavne materijale (vidi i napomene uz tablice 2 – 6)

*** Svi se kolegiji izvode kao hibridni (klasična nastava i rad u E-učionici)

**** Obvezna, izborna i dopunska literatura nije identična za sve studente

5. Znanstvena i stručna djelatnost

a) Opis strateškog programa znanstvenih istraživanja za razdoblje od najmanje pet godina u području informacijskih i komunikacijskih znanosti

Znanstveni programi/projekti financirani od Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta koje je Odjel provodio od 2006. do 2011. godine, a zatim i do kraja 2013. godine, oslanjali su se na potrebe za znanstvenim istraživanjima u polju informacijskih i komunikacijskih znanosti u Hrvatskoj, a usmjerenost Odjela u projektnim aktivnostima u posljednje tri godine, kako na spomenutim tako i drugim znanstvenim aktivnostima u koje se Odjel i njegovi djelatnici uključuju, provode se u skladu sa Strategijom razvitka znanosti Sveučilišta u Zadru 2009. – 2014. Pritom se u obzir uzimaju prioriteti navedene znanstvene strategije istaknuti u poglavlju 3.3 koji predviđaju znanstvenu izvrsnost i konkurentnost, kvalitetu poslijediplomskih studija i sustavnu brigu o mladim znanstvenicima. Nadalje, znanstvene se aktivnosti razvijaju u skladu sa Strategijom Sveučilišta u Zadru 2011. – 2017., posebice u dijelu u kojem se u strateškim ciljevima kao prioriteti navode suradnički projekti povezani sa zajednicom, kvaliteta znanstvenog rada u smislu publiciranja u za polje značajnim međunarodnim i domaćim publikacijama, međunarodne mreže znanstvene razmjene koje utječu i na kvalitetu doktorskog studija, ali i na usavršavanje mladog kadra u inozemstvu, organizacija znanstvenih skupova i doktorskih škola koje Odjel organizira, a Sveučilište im je domaćin. Strateški razvoj Odjela u znanstveno-istraživačkom području polazi i od zadanog u Priručniku za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete na Odjelu za informacijske znanosti u kojem su opisane aktivnosti usmjerene na studente. To je važno s obzirom na to da smatramo da znanstveno-istraživački rad na visokoškolskoj ustanovi mora biti usko povezan s nastavnim radom te da studente ne treba samo upoznavati sa znanstvenim dostignućima nego i uključivati u znanstvene aktivnosti, posebno na diplomskoj i poslijediplomskoj razini.

Na Odjelu su znanstvena istraživanja usmjerena u tri temeljna smjera:

1. organizacija, očuvanje i uporaba pisane baštine
2. informacijske potrebe i ponašanje korisnika informacija
3. promjene paradigmi u nakladništvu.

Navedeni pravci vezani su uz sadržaje programa na preddiplomskom i diplomskom studiju te istraživanja na diplomskom i poslijediplomskom doktorskome studiju Društvo znanja i prijenos informacija.

b) Deset istaknutih međunarodnih znanstvenih časopisa u kojima objavljuju radove nastavnici s Odjela s komentarima

1. *Learned Publishing* (JIF 1.182)
2. *Journal of Documentation* (JIF 1.138)
3. *Journal of Library and Information Science* (JIF 0.286)
4. *Interlending & Document Supply* (JIF 0.231)
5. *Cataloging & Classification Quarterly*
6. *Program: electronic library and information systems*
7. *Alexandria*

8. *Javnost – The Public*
9. *Knygotyra*
10. *Knjižnica*

Čimbenik utjecaja časopisa (Journal Impact Factor – JIF) jedna je od metoda kojom se procjenjuje kvaliteta i popularnost časopisa, a zbog načina izračuna više se primjenjuje u prirodnim znanostima i biomedicini. JIF unutar društvenih znanosti nema isto značenje i interpretaciju kao i u prirodnim znanostima – unutar društvenih znanosti citira se znatno manje, a citatni prozor koji bi trebalo razmatrati je najmanje 5 – 10 godina. Stoga časopisi u području informacijskih znanosti imaju relativno male JIF-ove koje treba uvjetno razmatrati. Izuzev toga, riječ je o mladom Odjelu kojemu je primarni interes objavljivati u časopisima koji pokrivaju spomenuto područje, a ne nužno u samo onima koji imaju visok JIF.

c) Deset najvažnijih znanstvenih članaka za Odjel i objašnjenje; citiranost radova prema svjetskim citatnim bazama podataka (WOS, SCOPUS, Google Scholar); usporedba opsega znanstvenih postignuća Odjela s drugim srodnim domaćim i inozemnim visokim učilištima

1. Stojanovski, Jadranka; Petrak, Jelka; Macan, Bojan. The Croatian national open access journal platform. // *Learned Publishing* 22, 4 (2009), 263-273.
2. Dunsire, Gordon; Willer, Mirna. Standard library metadata models and structures for the Semantic Web. // *Library hi tech news* 28, 3 (2011), 1-12.
3. Stojanovski, Jadranka. Metrika znanstvene publicistike – istina, mitovi i zablude. // *Kemija u industriji: časopis kemičara i tehnologa Hrvatske* 59, 4 (2010), 179-186.
4. Stričević, Ivanka; Jelušić, Srećko. Knjižnične usluge za mlade: modeli i koncepti // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 51, 1 (2010), 1-34.
5. Willer, Mirna; Buzina, Tanja; Holub, Karolina; Zajec, Jasenka; Milinović, Miroslav; Topolščak, Nebojša. Selective Archiving of Web Resources: A Study of Processing Costs. // *Program: electronic library and information systems* 2, 4 (2008), 341-364.
6. Willer, Mirna; Barbarić, Ana. FRBR/FRAD and Eva Verona's Cataloging Code: Toward the Future Development of Croatian Cataloging Code. // *Cataloging & Classification Quarterly* 50, 5/7 (2012), 542-563.
7. Krtalić, Maja; Hasenay, Damir; Aparac-Jelušić, T. Upravljanje zaštitom pisane baštine u knjižnicama – Teorijske pretpostavke | [Preservation management of written heritage in libraries – Theoretical foundations]. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 54, 1/2 (2011), 1-36.
8. Ibekwe-SanJuan, Fidelia; Ingwersen, Peter; Aparac-Jelušić, Tatjana; Schloegl, Christian. Information science in Europe. *Proceedings of the ASIST Annual Meeting* 47 (2010), 1-2.
9. Ćavar, Damir; Gulan, Tanja; Kero, Damir; Peهار, Franjo; Valerjev, Pavle. The Scheme Natural Language Toolkit (SNLTK): NLP libraries for R6RS and Racket // *Proceedings of ELS 2011* (2011), 58-61.
10. Radonić, Marija; Stričević, Ivanka. Rođeni za čitanje: promocija ranog glasnog čitanja djeci od najranije dobi. // *Paediatrica Croatica, Supplement* 53, 1 (2009), 7-11.

U ovom popisu nisu zastupljeni neki citirani radovi djelatnika Odjela, odnosno jesu neki koji nisu citirani u predloženim citatnim bazama, jer ono što mi smatramo važnim radovima u polju nije uvijek i nužno vezano uz citiranost. U pravilu su citirani radovi pisani na engleskom jeziku, a za razvoj relativno mladog predmetnog područja koje u nekim segmentima u Hrvatskoj još nije razvilo odgovarajuću terminologiju na hrvatskom jeziku važno je objavljivati u hrvatskim

znanstvenim časopisa i onda kada oni nemaju značajan međunarodni doseg. Nadalje, u predmetnom području potrebno je afirmirati suvremene metodološke pristupe koji se primjenjuju u inozemnim istraživanjima, ne nužno u onim časopisima koji imaju (značajan) čimbenik utjecaja. Polje informacijskih i komunikacijskih znanosti otvara prostor za vrlo različite smjerove u području znanstveno-istraživačkog rada pa smo se pri našem izboru deset najvažnijih članaka vodili i željom da se kroz ovaj popis ogleda raznovrsnost pravaca u znanstvenom radu djelatnika Odjela.

Kako se radi o mladom Odjelu koji djeluje tek nepunih deset godina, tijekom njegova razvoja pozornost je prije svega bila usmjerena prema stvaranju uvjeta za razvoj znanstvenog podmlatka. Držimo da smo u ostvarenju tog cilja postigli dobre rezultate jer su mladi znanstvenici uključeni u znanstvene projekte i počinju objavljivati u međunarodno priznatim časopisima i indeksiranim publikacijama. Analiza citiranosti radova zaposlenika drugih sveučilišta nije provedena jer takvi podatci ne utječu na našu znanstvenu produktivnost koja je ponajprije vođena tendencijom znanstvenog rada na samom Odjelu te izravnom suradnjom s pojedinim znanstvenicima koji mogu pridonijeti našem znanstvenom radu. Osim toga odjeli/odsjeci/fakulteti razlikuju se s obzirom na onu drugu funkciju – nastavnu, koja utječe na dinamiku znanstvenog rada, pa bi za bilo koju usporedbu trebalo dubinski analizirati institucionalni kontekst.

d) Najvažnije publikacija (knjige i zbornici radova)

1. Willer, Mirna; Dunsire, Gordon. *Bibliographic Information Organization in the Semantic Web*. Oxford: Chandos, 2013.
2. Tomašević, Nives; Horvat, Jasna. *Nevidljivo nakladništvo*. Zadar: Sveučilište u Zadru, Naklada Ljevak, 2012.
3. *Intergenerational solidarity in libraries / La solidarité intergénérationnelle dans les bibliothèques*. Stričević, Ivanka; Ksibi, Ahmed (ur.). Berlin: De Gruyter Saur, 2012.
4. *Summer School in the Study of Historical Manuscripts: proceedings*. Willer, Mirna; Tomić, Marijana (ur.). Zadar: Sveučilište u Zadru, 2012.
5. Jelušić, Srećko. *Ogledi o nakladništvu*. Zagreb: Naklada Ljevak, 2011.
6. Stričević, Ivanka; Jelušić, Srećko. *A Librarian's guide on how to publish*. Oxford: Chandos, Publishing; Cambridge: Woodhead Publishing Limited, 2011.
7. Burić, Katica. *Glazbeni život Zadra u 18. i prvoj polovici 19. stoljeća*. Zadar: Sveučilište u Zadru, 2010.
8. *Summer School in the Study of Old Books: proceedings*. Willer, Mirna; Tomić, Marijana. Zadar: Sveučilište u Zadru, 2010.
9. Tomašević, Nives; Kovač, Miha. *Knjiga, tranzicija, iluzija*. Zagreb: Naklada Ljevak, 2009.

Navedene knjige recenzirali su ugledni znanstvenici, a koriste se u nastavi na diplomskoj i poslijediplomskoj razini. Znanstvenici s Odjela objavljuju znatno veći broj radova u zbornicima s međunarodnih i domaćih znanstvenih skupova, ali smo ovdje naveli samo one publikacije koje su napisali ili uredili djelatnici Odjela. Vidljivo je da se na popisu najvažnijih publikacija nalaze i zbornici ljetnih škola u organizaciji Odjela. Izravno su vezani uz nastavu na diplomskom i poslijediplomskom doktorskom studiju što je osobito važno ne samo za njihovu recepciju nego zbog mogućnosti da i doktorandi objavljuju radove u njima.

e) Kriteriji znanstvene produktivnosti koje moraju zadovoljiti mentori doktorskih disertacija u odjelnom doktorskom studiju; usporedba s kriterijima na srodnim visokim učilištima u zemlji i inozemstvu

Mentori doktorskih disertacija na poslijediplomskom doktorskom studiju Društvo znanja i prijenos informacija u pravilu su izvanredni i redoviti profesori, a docenti obvezno uz sebe imaju i komentora u višem zvanju koji ih upućuje u metodiku rada s doktorskim studentima i koji prati proces njihova mentoriranja. Komentori se imenuju i u slučaju kada se radi o interdisciplinarnoj temi ili kada uža stručnost drugog ili trećeg znanstvenika može pridonijeti kvaliteti buduće disertacije. U obrascu za prijavu (ko)mentora i teme, (ko)mentor mora navesti radove koji ga kvalificiraju za mentoriranje predložene teme. Nisu nam poznati mehanizmi izbora mentora na drugim doktorskim studijima u Hrvatskoj – ponekad primjećujemo da radove mentoriraju nastavnici čije područje znanstvenog rada/djelovanja ne korespondira s temom doktorske disertacije dok je na međunarodnim učilištima to jedan od ključnih čimbenika za izbor mentora na doktorskim studijima.

f) Komentar odjelne politika za znanstveni razvoj mladih znanstvenika

Razvojni plan Odjela 2011. – 2015. sadrži i plan znanstvenog razvoja mladih znanstvenika s predviđenim terminima završetka njihova dokorskog studija i daljnjeg usavršavanja te daljnjeg napredovanja u zvanjima. Odjelu je prioritet financijski podržati sudjelovanje mladih znanstvenika na ljetnim školama, međunarodnim znanstvenim konferencijama i prilikom prijave za stipendije. Ujedno se pri dizajniranju znanstvenih projekata i pri prijavi na znanstvene projekte vodi računa o uključivanju mladih znanstvenika u one projekte i aktivnosti koje će izgraditi njihov osobni profil i njihovu buduću specijaliziranost.

g) Osvrt na broj znanstvenih radova proizašlih iz međunarodne suradnje nastavnika i suradnika; usporedba rezultata s praksom srodnih visokih učilišta

Iz navedenog popisa najvažnijih znanstvenih članaka (poglavlje 5-c) i drugih vrsta publikacija (poglavlje 5-d) razvidno je da među najznačajnije radove djelatnici Odjela uvrštavaju one koji su nastali u kooautorstvu s inozemnim kolegama. Takvi radovi pokazuju dobru suradnju s vanjskim stručnjacima, a vidljiva je i dobra recepcija tih radova u znanstveno-istraživačkom i nastavnom radu. Broj takvih radova prema pojedinom znanstveniku varira, ne samo zbog različite uspostavljenosti kontakata s inozemnim kolegama nego je to odraz i moguće opterećenosti nastavnika nastavnim obvezama i obvezama pri vođenju Odjela (npr. pročelnništvo i zamjениštvo pročelnika). Egzaktne podatke na temelju kojih bismo usporedili vlastite rezultate s rezultatima srodnih inozemnih visokih učilišta nemamo. No, zajedničko objavljivanje radova, bez obzira na granice, uobičajena je praksa vani i kod nas.

h) Mišljenje doktoranada o dostupnosti mentora doktorskih disertacija, odnosno o vremenu koje im se posvećuje za upućivanje u metode znanstvenog istraživanja

Na poslijediplomskom doktorskom studiju Društvo znanja i prijenos informacija studenti su obvezni položiti kolegij Metodologija znanstvenoistraživačkog rada u društvenim i

humanističkim znanostima uz koji se vezuje i organizacija dodatnih radionica, ovisno o stupnju predznanja iz metodologije. U studentovu radu na pripremi sinopsisa, a zatim i na izradi disertacije, mentori identificiraju moguće kritične točke u ovladavanju znanstvenom metodologijom te u tom dijelu pojačano rade sa studentom – bez dobrog poznavanja i primjene znanstvene metodologije nije moguće izraditi disertaciju i doktorirati. Mentori prate rad studenata i dužni su svaki semestar napisati izvještaj o radu sa studentom i napredovanju studenta. Budući da se na poslijediplomskom doktorskom studiju koristi E-učionica, omogućena je kontinuirana komunikacija s doktorskim studentima (između profesora i studenata i mentora i kandidata), a mentori su u svakom trenutku dostupni studentima. Primjer mišljenja studenata nalazi se u Prilogu 5-1.

i) Opis sadržaja i karakter najznačajnijih znanstveno-istraživačkih projekata Odjela aktivnih u posljednjih 5 godina; mišljenje o kvaliteti rada i rezultatima

U nastavku slijede opisi programa i projekata prema podacima u prihvaćenim projektnim prijedlozima.

1. Program: Organizacija, interpretacija i očuvanje hrvatske pisane baštine (http://zprojekti.mzos.hr/public/c-prikaz2_det.asp?psid=25&ID=371)

Program: Organizacija, interpretacija i očuvanje hrvatske pisane baštine

Voditelj: Tatjana Aparac-Jelušić

Ustanova: Sveučilište u Zadru

Sažetak: Istraživanje povijesna razvoja, organizacijskih i tehnoloških problema vezanih uz hrvatske baštinske ustanove te znanstvena interpretacija vrijednih jedinica i zbirki iz korpusa hrvatske pisane baštine i interpretacija pretpostavki za njihovo čuvanje i zaštitu tek su odnedavno predmet sustavnoga rada kojemu je cilj prevladati fragmentarnost i stvoriti pretpostavke za produbljene analize i izradu znanstvenih sinteza. Predloženi program logički se nastavlja se na prethodna istraživanja u sklopu projekta Organizacija, očuvanje i uporaba hrvatske pisane baštine (0122027) tijekom kojega su upravo i izdvojeni problemi vrijedni daljnjih, produbljenih istraživanja. Osnovna je pretpostavka ovoga programa da se na postojećem korpusu teorijskih spoznaja može graditi osnovica za sustavno i holističko sagledavanje vrijednosti hrvatske pisane baštine, njezina utjecaja na razvoj kulture i očuvanje hrvatskoga identiteta te za uspostavljanje kriterija i metoda njezine zaštite. Odabrani pristup i metodologija, razvijeni ponajprije u djelima R. Chartiera i R. Darntona, u Hrvatskoj još nisu u potpunosti zaživjeli pa se očekuje da će se njihovom primjenom osnažiti teorija i praksa baštinskih disciplina te znanstveno tumačenje uloge baštinskih ustanova u razvoju hrvatske kulture, znanosti i obrazovanja. Interpretacija organizacijskih, društvenih, teorijsko-metodoloških i praktičnih modela prikupljanja, čuvanja te napose zaštite pisane građe predstavlja bitnu kariku u iznalaženju kvalitetnih obrazaca očuvanja i predstavljanja hrvatske baštine. Multidisciplinarni pristupi toj problematici pružit će novu i sveobuhvatnu dimenziju sagledavanju trenutačnog stanja koje nije zadovoljavajuće, ali i pridonijeti iznalaženju novih i/ili inoviranih postupaka teorijske interpretacije pojedinih događanja iz prošlosti, doprinosa pojedinih bibliofila te darovatelja knjiga, sagledavanje uloge pojedinih knjižničnih, arhivskih i muzejskih stručnjaka u očuvanju i razvoju zbirki i pravilnog smještanja sačuvane baštine u europski kontekst. Predviđena istraživanja provodit će se timski, interdisciplinarno i pomoću različitih metoda (sadržajne analize, povijesne metode, metode motrenja, modeliranja i usporedbe, bibliografska metoda, laboratorijske analize i sl.). Detalji o programu u Prilogu 5-2.

U navedenom programu prihvaćeni su sljedeći projekti:

a) Projekt: Hrvatska pisana baština: teorijske tehnološke pretpostavke organizacije i zaštite (http://zprojekti.mzos.hr/public/c-prikaz_det.asp?psid=25&ID=1360)

Voditelj: Tatjana Aparac-Jelušić

Ustanova: Sveučilište u Zadru

Sažetak: Dosadašnja, povremena i fragmentarna, snimanja stanja pokazala su da je hrvatska pisana baština iznimno ugrožena. Unatoč sustavnom radu na restauraciji i konzervaciji pisane građe, premda nedostatnom i u odnosu na broj obrađenih jedinica godišnje i na regionalnu pokrivenost, znanstveno bavljenje problemom zaštite pisane građe, osobito novinske, daleko zaostaje za razvijenim sredinama. Osnovna je pretpostavka ovog projekta da se na principu temeljitog i sustavnog istraživanja postojećeg stanja, koje bi uključivalo iznalaženje najučinkovitije metodologije utvrđivanja ugroženosti kao i detaljan popis kvalitativnog i kvantitativnog stanja ugroženih zbirki, mogu iznaći optimalna, efikasna i inovativna rješenja organizacije i zaštite kako materijala tako i građe u cjelini te rješenja za njihovu implementaciju i primjenu. Glavni su ciljevi istraživanja: utvrditi vrijednost zbirki pisane baštine i mogućnosti i načine njezine primjerene pohrane i zaštite; izgraditi bazu podataka o vrstama i svojstvima materijala baštinske građe; uspostaviti učinkovit model očuvanja lokalnih baštinskih zbirki u nacionalnom kontekstu; potaknuti sustavna istraživanja u sklopu magistarskih i doktorskih radova te pridonositi usmjeravanjima i izobrazbi stručnjaka za zaštitu pisane baštine kojih u Hrvatskoj nedostaje. Očekuje se da projekt pridonijeti laboratorijskoj provjeri naprednih modela zaštite pisane građe, usmjeravanju strategije zaštite hrvatske pisane baštine i njezina predstavljanja kulturnoj i znanstvenoj zajednici te redefiniranju pojma pisane baštine kao jednog od temeljnih fenomena u očuvanju nacionalnoga kulturnog identiteta. Rezultati istraživanja provjeravat će se u odnosu na objavljene radove, osmišljen model provođenja zaštite novinske građe, izrađenu i javno dostupnu bazu podataka o ugroženim zbirkama i statističkim pokazateljima o utvrđenim najznačajnijim čimbenicima ugroženosti materijala, kroz sudjelovanje suradnika na domaćim i međunarodnim skupovima i kroz obranjene magistarske i doktorske radove. Važnost je ovoga projekta u stvaranju potrebnih preduvjeta za sustavno znanstveno proučavanje organizacije i zaštite hrvatske pisane baštine, postavljanje centra izvrsnosti za zaštitu građe na papiru, primjerenu prezentaciju nacionalne kulture, daljnja ciljana znanstvena bavljenja zaštitom hrvatske pisane baštine te izobrazbu specijalista za zaštitu pisane baštine.

Detalji o projektu u Prilogu 5-3.

b) Projekt: Knjižna baština u fondovima hrv. knjižnica: izazovi otkrivanja i interpretacije (http://zprojekti.mzos.hr/public/c-prikaz_det.asp?psid=25&ID=2241)

Voditelj: Jelena Lakuš (prve godine, prije umirovljenja, Dora Sečić)

Ustanova: Filozofski fakultet, Osijek

Sažetak: Istraživanje i obrađivanje literature i arhivske građe o hrvatskoj knjizi, knjižnicama i knjižničarima, kao i istraživanje sačuvanih zbirka, tek je nedavno predmet sustavnoga rada cilj kojega je prevladavanje fragmentarnost i stvaranje pretpostavki za izradu znanstvenih sinteza koje nam nedostaju. Aktualno uključivanje Hrvatske u europske znanstvene i kulturne programe donosi i potrebu jasne interpretacije naše knjižne baštine u zajedničkom srednjoeuropskom i mediteranskom prostoru. Poznavanje prošlosti nužno je za javnu prezentaciju ukupne hrvatske baštine u digitalnom svijetu, baštine koja je uz ispravnu obradu i trajnu zaštitu artefakata glavni cilj nastojanja u sklopu predloženih istraživanja. Predmet istraživanja bit će ishodišta sačuvanog nasljeđa s ciljem iznalaženja suvremenih obrazaca očuvanja tog nasljeđa i njegove ispravne javne prezentacije. Područja zanimanja istraživača bit

će usmjerena na sve vrste zbirke: bivše privatne knjižnice velikaških obitelji, crkvene knjižnice te državne i javne knjižnice, na proučavanje života i djela poznatih hrvatskih knjižničara te na istraživanje razvoja, utjecaja i međusobnih dodira hrvatskih i europskih knjižnica i knjižničara u 19. i 20. stoljeću. Spoznaje dobivene ciljanim istraživanjima omogućit će pravilno tumačenje pojedinih događanja iz prošlosti, tumačenje doprinosa pojedinih bibliofila te darovatelja knjiga, sagledavanje uloge pojedinih knjižničnih stručnjaka u očuvanju i razvoju zbirke i pravilno smještanje sačuvane baštine u europski kontekst. Za očekivati je da će osobito znanstvena javnost srednjoeuropskog prostora biti zainteresirana za rezultate istraživanja provedenih na izvornim materijalima, za interpretaciju sadržaja knjižničnih zbirke i za komparativne studije utjecaja legislative Austrougarske monarhije i odredbi i preporuka koje su bile na snazi u Hrvatskoj (hrvatskim zemljama). Kako se radovi nastoje objavljivati usporedno na hrvatskom, njemačkom i engleskom jeziku, moguće je očekivati recepciju kulturne i znanstvene javnosti koja može utjecati na daljnja istraživanja.

Detalji o projektu u Prilogu 5-4.

c) Projekt: Digitalna knjižnica hrvatske baštine tiskane do 1800.: izvedbene pretpostavke (http://zprojekti.mzos.hr/public/c-prikaz_det.asp?psid=25&ID=2212)

Voditelj: Zoran Velagić

Ustanova: Filozofski fakultet, Osijek

Sažetak: Temeljni je cilj projekta omogućiti i olakšati pristup hrvatskoj baštini tiskanoj na narodnom jeziku do 1800. godine. Iako su pretisci brojnih hrvatskih djela tiskanih do 1800. godine objavljeni, u Hrvatskoj ne postoji bibliotečni niz u kojemu se sustavno i prema određenom ključu (kronološkom, tematskom i sl.) objavljuje cjelokupna sačuvana tiskana baština. To je rezultiralo marginaliziranjem autora čija su djela procijenjena estetski nevažnima, ali i sporim razvojem povijesti knjige kao moderne interdisciplinarne znanosti. Nove spoznaje o mogućnostima digitalizacije tiskane građe i opći trend digitalizacije baštine, vidljiv i u inicijativi Europske komisije „i2010: digital libraries” kao i u projektu Strategija razvitka Republike Hrvatske „Hrvatska u 21. stoljeću“, omogućuju ostvarenje virtualne biblioteke hrvatske tiskane knjige. Početna istraživanja podrazumijevaju: a) izradu što cjelovitije bibliografije, s posebnim naglaskom na djela otkrivena u posljednjih dvadesetak godina, b) susljednu usporedbu knjižničnih fondova s navedenom bibliografijom, c) osmišljavanje najkorisnijega oblika web prezentacije, d) određivanje prioriteta pri objavljivanju djela. Prioriteti se određuju prema sljedećim kriterijima: a) interdisciplinarna važnost djela, b) dostupnost djela istraživačima (djela sačuvana u inozemstvu imaju prioritet), c) prisutnost i znanstvena percepcija djela (nepoznata ili manje poznata djela imaju prioritet). Temeljni je očekivani rezultat stvoriti virtualnu biblioteku hrvatske knjige tiskane do 1800. g., koja će omogućiti cjelovitiji pristup izvornoj tiskanoj građi. Očekuje se da će takva biblioteka istraživačima omogućiti brojne prednosti u odnosu na klasične tiskane bibliotečne nizove, npr. brži uvid u sam sadržaj, ali i brže pretraživanje djela, primjerice, prema autoru, narječju, tiskaru, godini i gradu objavljivanja itd., ali i prema ključnim riječima. Usto, svako će objavljeno djelo biti bibliografski obrađeno, bit će mu pridružen kritički pogovor te bilješke o sačuvanim primjercima i temeljnoj literaturi u kojoj se obrađuje. Virtualna bi biblioteka vremenom okupila golemi broj djela, omogućujući komparativni pristup i detaljnu analizu svih vidova kulturološke i društvene uloge pisane riječi. Time bi se olakšalo izučavanje povijesti hrvatske knjige, koje u skladu s modernim znanstvenim trendovima podrazumijeva interdisciplinarnu i komparativnu obradu sadržaja djela, analizu njegovih fizičkih obilježja, analizu uloge sudionika u procesu proizvodnje itd. Detalji o projektu u Prilogu 5-5.

Osim navedenog programa s pripadajućim projektima Odjel je nositelj i dvaju projekata:

1. Projekt: Čitateljske navike i informacijske potrebe građana Hrvatske

(http://zprojekti.mzos.hr/public/c-prikaz_det.asp?psid=5-02&ID=1346)

Voditelj: Srećko Jelušić

Ustanova: Sveučilište u Zadru

Sažetak: Visoko razvijene čitateljske sposobnosti i informacijska pismenost svih građana nužne su za uspostavljanje suvremenog društva znanja. Dosadašnje spoznaje o čitateljskim navikama i potrebama u Hrvatskoj, koje su tek djelomice obuhvaćene prethodnim istraživanjem Istraživanje čitateljskih interesa i informacijskih potreba djece i mladih (glavni istraživač doc. dr. sc. Srećko Jelušić, šifra projekta: 0122026), pokazuju da se u Hrvatskoj nedovoljno čita i nedovoljno dobro čita, kako u spoznajnom smislu tako i u smislu izbora kvalitetnog teksta. Stoga se u predloženom projektu želi nastaviti s istraživanjem čitateljskih i informacijskih potreba i navika djece i mladih, no i proširiti isto na sve dobne skupine i na područje cijele Hrvatske. Također, istraživanjem će se pokušati istražiti utjecaji, uspješnost i modeli ne samo knjižničnih mreža nego i mreža ostalih aktera u području, primjerice, predškolskih ustanova, škola, arhiva, muzeja te, konačno, knjižara i nakladnika na razvoj čitateljske i informacijske sposobnosti te na zadovoljavanje čitateljskih i informacijskih potreba svih građana Hrvatske. Predloženo istraživanje polazi od, među ostalim, sljedećih pretpostavki: čitateljske i informacijske sposobnosti i navike uvelike ovise o socio-ekonomskim uvjetima i obiteljskom kontekstu; u Hrvatskoj ne postoje standardizirani programi za razvijanje čitateljskih navika ni pokazatelji uspješnosti gore spomenutih mreža u stvaranju i zadovoljavanju istih; neusklađenost i neusklađenost nakladničke, knjižarske i knjižnične mreže negativno djeluje na dostupnost kvalitetnih knjiga, novina i drugih tiskanih i elektroničkih informacija svim građanima. Cilj je projekta istražiti čitateljske navike i informacijske potrebe djece, mladih i odraslih, ispitati utjecaj obiteljskog i socio-ekonomskog statusa na razvoj čitateljskih navika pojedinaca te utvrditi strategije i uspješnost djelovanja (i suradnje) svih aktera u promicanju čitanja kvalitetnih tiskanih i elektroničkih izvora i zadovoljavanja informacijskih potreba građana. Istaknuti je cilj unaprijediti metodologiju i usporedivost prikupljanja podataka na globalnoj razini. Istraživanje će činiteljima kulturnog konteksta pojedine sredine i državne razine ponuditi znanstveno utemeljene tvrdnje odnosno rezultate istraživanja te na njihovoj osnovi izrađene prijedloge za pristup i načine promjene postojećeg stanja u području knjige, čitanja i informacijske pismenosti. Detalji o projektu u Prilogu 5-6.

2. Projekt: Odgoj i obrazovanje za poduzetništvo

(http://zprojekti.mzos.hr/public/c-prikaz_det.asp?psid=0&ID=2555)

Voditelj: Mirna Willer (prve godine Dijana Vican)

Ustanova: Sveučilište u Zadru

Sažetak: U društveno-kulturnim i gospodarskim promjenama Hrvatske poduzetništvo se pojavljuje kao nova društveno-kulturna vrijednost, dominantni gospodarstveno-strateški cilj, a time implicitno i kao odgojno-obrazovna vrijednost i cilj. Odgoj i obrazovanje za poduzetništvo istovremeno ima svoje geografsko-antropološko uporište, osobito s obzirom na regionalnu raznolikost zemlje, a napose s obzirom na otoke i priobalje kao geografsku specifičnost. U ovom istraživačkom projektu poduzetništvo će se razmatrati na nekoliko razina: a) teorijskoj – kroz fenomene kreativnosti i inovacije, koordiniranje stvaralaštva, upravljanje i suradnju, donošenje odluka, rješavanje problema, osvješćivanje cilja kao poslovne zamisli (koje poduzetništvo kao vrijednost i cilj pretpostavlja aplikativnoj razini), b) kreiranju odgojno-obrazovnih programa za razvoj kompetitivno-kooperativnih, komunikacijskih, upravljačkih vještina i sposobnosti na svim

razinama formalnog školskog sustava, c) kreiranju nacionalnog kvalifikacijskog standarda, d) ispitivanju odgojno-obrazovnih potreba s obzirom na lokalna i regionalna obilježja i specifičnosti te osmišljavanju i izradi originalnih aplikativnih odgojno-obrazovnih modela i programa, e) kreiranju odgojno-obrazovnih programa za djecu, mlade i odrasle koji su napustili redovito školovanje (tzv. *drop out*) te f) kreiranje diferenciranih odgojno-obrazovnih programa za djecu, mlade i odrasle koji imaju trajna oštećenja na motoričkom, osjetilnom i/ili mentalnom području. Socijalni udio kompetencija u promijenjenom svijetu rada i profesija pokazao se relevantnim koliko i udio same struke. Osobito je relevantno u početku školovanja oživotvoriti poduzetništvo kao životnu i profesionalnu vrijednost (poduzetnički duh), a unaprjeđivati je na razini srednjeg, napose strukovnog obrazovanja te usavršavati na razini visokog obrazovanja. Detalji o projektu u Prilogu 5-7.

Osim rada na navedenim znanstvenim projektima, djelatnici Odjela su suradnički istraživači na projektima kojima su nositelji druge institucije iz zemlje ili inozemstva. Za proteklo razdoblje navodimo četiri takva projekta:

1. Naziv projekta: ATLAS – Applied Technology for Language-Aided CMS

(<http://www.atlasproject.eu/>)

Program: CIP ICT Policy Support

Nositelj: Tetracom Ltd. (voditelj: Anelia Belogay, Bugarska)

Trajanje: 2010. – 2013.

Uključeni: Franjo Pehar (voditelj UniZD tima), Drahomira Gavranović (suradnica)

Cilj i svrha projekta ATLAS izrada je suvremene softverske platforme i na njoj temeljenih usluga koje prikazuju najnovija postignuća u području upravljanja višejezičnim mrežnim sadržajima i koje ujedno odgovaraju potrebama pojedinaca i organizacija u procesu izrade mrežnih mjesta i objavljivanja mrežnih sadržaja.

2. Naziv projekta: NeDiMAH (Network for Digital Methods in the Arts and Humanities)

(<http://www.nedimah.eu>)

Program: ESF NeDiMAH Research Networking Programme

Nositelj: ESF (European Science Foundation)

Trajanje: 2011. – 2015.

Uključeni: Franjo Pehar (član radne skupine Impact of ICT Research Methods on Scholarly Publishing)

NeDiMAH (Network for Digital Methods in the Arts and Humanities) projekt pokrenut je u svibnju 2011. godine. NeDiMAH mreža provodi i organizira niz aktivnosti usmjerenih prema poticanju i razvoju digitalnih istraživanja u području humanističkih znanosti u Europi. Cilj projekta jest potaknuti suradnju i umrežavanje među različitim zajednicama europskih istraživača u području humanistike te među zajednicama usmjerenim na stvaranje i očuvanje znanstvenih i kulturalnih digitalnih zbirki.

3. Naziv projekta: OpenAIRE Plus (Open Access Infrastructure for Research in Europe)

(<http://www.openaire.eu/>)

Nositelj: Sveučilište u Ateni (voditelj: Mike Hatzopoulos, OpenAIRE koordinator)

Trajanje: 2012. – 2014.

Uključeni: Jadranka Stojanovski (Koordinator za RH)

Glavni zadatak OpenAIRE projekta izgradnja je informacijske infrastrukture namijenjene pohranjivanju radova nastalih kao rezultat istraživanja na FP7 projektima. OpenAIREplus nastavlja s aktivnostima svojeg prethodnika te ih i dodatno proširuje, a cilj je okupiti znanstvene

publikacije iz svih znanstvenih polja, uključiti nove države, nerecenzirane publikacije, istraživačke podatke i nacionalne projekte. Jedna od glavnih zadaća OpenAIREplus projekta jest i povezivanje istraživačkih podataka s publikacijama, a u skladu s tim će se zamjenski OpenAIRE repozitorij prilagoditi potrebama kako bi mogao pohranjivati i istraživačke podatke. Aktivnosti na projektu usmjerene su i na pobiranje i obradu podataka iz OpenAIRE nekompatibilnih sustava kao što su otvoreno dostupni repozitoriji (metapodatci o publikacijama), informacijski sustavi o znanstvenim istraživanjima (Current Research Information System – CRIS, metapodatci o projektima, organizacijama i publikacijama i arhivi istraživačkih podataka (metapodatci o istraživačkim podacima).

4. Naziv projekta: Nove paradigme ranog odgoja

(http://zprojekti.mzos.hr/public/c2prikaz_det.asp?cid=1&sid=26&ID=1762)

Nositelj: Odsjek za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu (voditelj prof. dr. sc. Dubravka Maleš, Hrvatska)

Trajanje: 2006. – 2011./2013.

Uključeni: izv. prof. dr. sc. Ivanka Stričević (viši znanstveni suradnik i istraživač)

Znanstveni projekt MZOS-a Nove paradigme u ranom odgoju polazi od najnovijih znanstvenih spoznaja o razvoju djeteta u prvih sedam godina i važnosti odgoja što ga ono dobiva u tom najranijem razdoblju života. Rezultati istraživanja o razvoju mozga i govora, ranom učenju, emocionalnom i socijalnom razvoju temeljito su izmijenili dosada postojeću sliku djeteta, njegovih sposobnosti i mogućnosti. Cilj je predloženog istraživanja a) dati pregled vodećih koncepata ranog odgoja u svijetu i njihove implementacije u praksi, b) istražiti njihovu prisutnost u našoj teoriji i praksi ranog odgoja (u obitelji i instituciji) te c) izraditi prijedlog razvojnog (otvorenog) kurikuluma ranog odgoja u skladu sa suvremenim teorijskim spoznajama, pozitivnim svjetskim iskustvima i specifičnim potrebama i mogućnostima hrvatskog društva i kulture. Rezultati će poslužiti za izradu: nacionalnog razvojnog kurikuluma ranog odgoja u institucijama, prijedloga obrazovanja odgajatelja, strategija uključivanja roditelja u rad ustanova ranog odgoja te programa za jačanje roditeljskih kompetencija.

Vrstu suradnje gdje se djelatnici Odjela uključuju u rad drugih znanstvenih institucija i timova smatramo iznimno vrijednom jer se s kolegama iz zemlje i inozemstva u sličnim područjima uspostavlja suradnja koja se kasnije proširuje na znanstveni i nastavni rad. Znanstvena produktivnost na projektima vidljiva je kroz radove u CROSBi bazi (<http://bib.irb.hr/>).

j) Način kroz koje znanstvena istraživanja pridonose: nastavi; intelektualnom i tehnološkom transferu u društvo i gospodarstvo; drugim aktivnostima Odjela i Sveučilišta

Znanstvena istraživanja koja se provode na Odjelu utječu na programe diplomskog i doktorskog studija. Na diplomskom studiju studente se kroz pojedine predmete motivira za sudjelovanje u pilot projektima rezultati kojih pridonose provjeri metodologije i uzoraka istraživačkih skupina. Moduli na poslijediplomskom doktorskome studiju osmišljeni su slijedom ciljeva temeljnih znanstvenih projekata Odjela (Baštinski, Korisnički i Nakladnički modul). Poslijediplomski doktorski studij ima za cilj pridonijeti intelektualnom (osobito izgradnji znanstvenog podmlatka) i tehnološkom razvoju društva (promišljanje novih modela organizacije na osnovi vrednovanja i uporabe informacija). Publicistička djelatnost, poglavito proizašla iz znanstvenih istraživanja i predstavljanja radova na ljetnim školama kao dijelu programa poslijediplomskog

doktorskog studija, ima za cilj pridonijeti ugledu Sveučilišta i snažnijem povezivanju sa znanstvenicima drugih odjela na interdisciplinarnim istraživanjima.

Smatramo da je istraživanje profesionalna zadaća svakog sveučilišnog nastavnika koja mu osigurava upućenost u najnovija dostignuća unutar znanstvenog područja i pomaže da nastavni materijali budu informativni, zanimljivi i ažurni. Korištenje rezultata istraživanja u nastavi unaprjeđuje nastavu i snaži motivaciju kako nastavnika tako i studenata, potičući pritom njihov entuzijazam za stjecanje novih znanja. Uz unaprjeđivanje nastave, privlačenje studenata novim i neistraženim znanstvenim područjima, nastavnik interakciju sa studentima može iskoristiti za raspravu i pojašnjavanje, kao i za nove ideje.

Istraživanja također osiguravaju potreban prestiž Sveučilišta, a mogu i osigurati dodatan priljev sredstava kroz primjenu rezultata istraživanja, istraživačke projekte, a od čega posredne koristi imaju i nastava i studenti. Publicistika koja je rezultat istraživanja može se također integrirati u nastavne materijale. No, njezina uloga u razvoju profesionalne zajednice, kao i lokalnih institucija, spoj je teorijskog, znanstvenog i prakse i time znanstvena djelatnost Odjela izravno pridonosi razvoju i jačanju vanjskih dionika Odjela.

k) Časopis Odjela i njegova važnost

Časopis *Libellarium*

Odjel u suizdavaštvu s Odsjekom za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku objavljuje časopisa *Libellarium*. Temeljni su ciljevi *Libellariuma* poticanje i promicanje istraživanja povijesti pisane riječi, knjige i baštinskih ustanova. Hrvatska pisana i tiskana baština nudi iznimne mogućnosti proučavanja u skladu sa suvremenom znanstvenom metodologijom, koja nije sustavno i dostatno primjenjivana u dosadašnjim istraživanjima. Uredništvo *Libellariuma* stoga potiče objavljivanje radova kroz koje će se šira znanstvena zajednica upoznavati s hrvatskom pisanom i tiskanom baštinom te radova koji će promovirati istraživanja u skladu s dominantnim i najnovijim znanstvenim paradigmama. Pretpostavka je da će takav susret izvora i metodologije rezultirati unapređenjem istraživačkih metoda, porastom zanimanja za istraživanje povijesti pisane riječi, knjige i baštinskih ustanova i, u konačnici, njihovim etabliranjem kao modernih znanstvenih disciplina.

Libellarium izlazi dva puta godišnje, u lipnju i prosincu. Uredništvo prima radove za lipanjski broj do kraja siječnja, a za prosinački do kraja srpnja. Dvoje recenzenata kategorizira i znanstveno vrednuje svaki rad. Uz znanstvene radove *Libellarium* u svakom broju donosi i preslike izvora za povijest knjige. Naposljetku, slijedeći tradiciju znanstvenih časopisa, *Libellarium* donosi važnije radove iz povijesti pisane riječi, knjige i baštinskih ustanova. Međunarodno uredništvo prima radove na hrvatskom i engleskom jeziku, a u iznimnim slučajevima i na drugim jezicima (talijanskom, francuskom i njemačkom). Kao što je vidljivo iz sastava uredništva i uredničkog savjeta, oni se sastoje od djelatnika Odjela i djelatnika Odsjeka iz Osijeka te renomiranih domaćih i inozemnih stručnjaka.

Uredništvo:

Zoran Velagić (glavni urednik), Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske znanosti

Franjo Pehar (pomoćnik glavnog urednika), Sveučilište u Zadru, Odjel za informacijske znanosti

Maja Krtalić (izvršna urednica), Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske znanosti

Članovi uredništva: Boris Badurina, Mats Dalstrom, Alessandro Gandolfo, Damir Hasenay, Primož Južnič, Zinaida Manžuch, Sanjica Faletar Tanacković, Kornelija Petr Balog, Ivanka Stričević, Nives Tomašević, Jadranka Stojanovski, Marijana Tomić

Urednički savjet: Tatjana Aparac-Jelušić, Srećko Jelušić, Mirna Willer, Tinka Katić, Ann Gilliland, Leslie Howsam, Erich Renhart, Ewa Kowalska, Neven Budak, Mateo Žagar, Nicholas Pickwood
Prva godina izlaženja: 2008.

Područja pokrivanja: društvene znanosti, informacijske znanosti, povijest

Časopis je dostupan u tiskanom izdanju i u mrežnom izdanju u otvorenom pristupu (<http://ozk.unizd.hr/libellarium/index.php/libellarium/index>).

1) Opis sadržaja i karakter stručnih projekata Odjela aktivnih u posljednjih pet godina; mišljenje o kvaliteti rada i rezultatima

Osim što se djelatnici Odjela pojedinačno uključuju u stručne projekte s ciljem transfera znanstvenih spoznaja u praksu, važno je spomenuti one stručne projekte koji se provode na razini Odjela i uključuju kako djelatnike tako i studente.

1. Uređenje i organizacija knjižnice samostana sv. Frane u Zadru

Studenti Odjela za informacijske znanosti radili su četiri godine na uređenju i organizaciji knjižnice samostana sv. Frane u Zadru. Projekt je u početku bio vođen u suradnji s Odsjekom za informacijske znanosti Sveučilišta u Osijeku te su uz zadarske u njemu tijekom dva mjeseca sudjelovali i studenti informacijskih znanosti iz Osijeka. Projekt je rađen na temelju ugovora Sveučilišta u Zadru, kojeg je zastupao rektor prof. dr. sc. Ante Uglešić, samostana sv. Frane, kojeg je zastupao provincijal fra Jozo Sopta, i Odjela za knjižničarstvo, koji je zastupala pročelnica prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić, a temeljio se na prethodno izrađenom Planu uređenja knjižnice samostana sv. Frane koji je uključivao plan pripreme prostora (uključujući kriterije za raspored građe po prostorijama i prikladno namještanje prostorija), plan zaštite (uključujući plan praćenja temperature i vlažnosti zraka te planiranje postupaka sa starom i rijetkom građom vezanih uz njezinu obradu i pravilnu pohranu te nabavu zaštitnih materijala i klopki, a predviđen je i rad na smjernicama za izdvajanje knjiga za restauraciju), plan inventarizacije, signiranja te naposljetku plan katalogizacije i koordinacije i nadzora rada studenata. Planom je predviđena i izrada dokumentacije, i to projektne koja uključuje planiranje poslova i pisanje izvještaja o obavljenim poslovima, ali i one koja je bila potrebna za registraciju knjižnične zbirke u Ministarstvu kulture RH. Poslove su obavljali studenti kojima je to dijelom bila studentska praksa, dijelom volonterski rad, a dijelom su za njega bili plaćeni. Rad su nadzirali nastavnici Odjela za informacijske znanosti u Zadru koji su uz to pisali svu potrebnu dokumentaciju. Najvažniji rezultat toga rada inventarizirana je zbirka od nešto manje od 40.000 primjeraka u elektroničkoj inventarnoj knjizi, koju su u potpunosti izradili studenti prethodno očistivši svaku pojedinu knjigu. Knjige su pritom odvojene od časopisa, koji su posloženi prema godištim i brojevima. Iz inventara je izdvojen poseban inventarni popis svih knjiga izdanih prije 1830. godine, što je uvriježen kriterij za razlikovanje nove od starih knjiga, te je na temelju toga popisa, opisa zbirke stare i rijetke građe i popratne dokumentacije izrađen prijedlog za registraciju zbirke stare i rijetke građe. Ministarstvo kulture RH na temelju toga izdalo je rješenje o Preventivnoj zaštiti zbirke stare i rijetke građe samostana sv. Frane, što je preduvjet za registraciju zbirke koja će biti odobrena nakon obrade cijele knjižnične zbirke. Posebna vrijednost projekta jest u zaposlenju više od 20 studenata na kraćim ili dužim razdobljima, mogućnost njihova volonterskog rada koji je pridonio njihovom razvoju kao osoba spremnih da pomoću svojih stručnih i praktičnih znanja pomognu zajednici u kojoj žive. Osim toga, posebno valja istaknuti utjecaj toga projekta na produbljenje znanja studenata u području katalogizacije, ali i općenito na području zaštite i očuvanja kulturne baštine. Velik broj studenata angažiranih na tom projektu odabrao je temu završnog rada iz područja obrade stare i rijetke građe te je

izuzetno uspješno rad napisao i obranio. Katalogu knjižnice franjevačkog samostana može se pristupiti na internetu (<http://161.53.27.200/lb01/search.html>), a fotografije su dostupne u Prilozima od 5-8-1 do 5-8-5.

2. Uređenje knjižnice Vrhovne kuće družbe Kćeri milosrđa TSR sv. Franje u Rimu

Idući važan projekt rad je na uređenju knjižnice Vrhovne kuće družbe Kćeri milosrđa TSR sv. Franje u Rimu, također pod vodstvom nastavnika Odjela za informacijske znanosti. Prva faza projekta sastojala se od izrade Plana uređenja knjižnice i pribavljanja novčanih sredstava. Projekt je financiralo Sveučilište u Zadru i Odjel za informacijske znanosti čime su pokriveni putni troškovi studenata i nastavnika u Rim, dok je troškove smještaja i prehrane pokrivao samostan Kćeri milosrđa. Specifičnost izvođenja proizašla je iz udaljenosti samostana te se stoga nadzor nastavnika djelomično odvijao kraćim odlaskom nastavnika u Rim, a većim dijelom videopozivima preko Skypea. Zbog toga je odgovornost studenata koji su duže vrijeme bili bez nastavnika u knjižnici bila veća, no budući da su u najvećem broju odabrani oni studenti koji su stekli iskustvo rada u samostanu sv. Frane u Zadru, studenti su pokazali visoku razinu odgovornosti, profesionalnosti i uporabe znanja stečenih u teoriji i praksi. Volontirajući na ovom projektu još su jednom demonstrirali naviku pomaganja zajednici u kojoj žive ili uz koju su na bilo koji drugi način vezani. Projekt je uspješno završen nakon osam mjeseci, nakon što je očišćeno, signirano, inventarizirano i katalogizirano više od 6000 monografskih publikacija i jedinica periodike. Najvažniji rezultat su inventarna knjiga i online katalog (<http://161.53.27.200/lb03/search.html>) koji svojom točnošću i pouzdanošću najbolje svjedoče o stručnom, savjesnom i odgovornom radu studenata Odjela za informacijske znanosti. Fotografije su dostupne u Prilozima od 5-9-1 do 5-9-4.

Iako se ne radi o projektima kojima je nositelj Odjel, važno je spomenuti rad doc. dr. sc. Jadranke Stojanovski (kumulativni radni odnos – 80% radnog vremena na Odjelu, a 20% u Knjižnici Instituta Ruđer Bošković) koja niz godina vodi za hrvatsku znanstvenu zajednicu iznimno važne projekte: Hrvatska znanstvena bibliografija CROSBİ (<http://bib.irb.hr>), Tko je tko u znanosti u Hrvatskoj (<http://tkojetko.irb.hr>) i Portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa u otvorenom pristupu HRČAK (<http://hrcak.srce.hr>). Studenti Odjela pod mentorstvom doc. dr. sc. Jadranke Stojanovski, voditeljice navedenih servisa, u okviru redovite prakse uključuju se u rad na tim informacijskim servisima.

m) Utjecaj rezultata stručnih i razvojnih projekata Odjela i usluga na razvoj domaće privrede, uslužnog sektora i državne uprave

Najvažniji rezultat projekata vezanih uz obradu knjižnične građe samostana sv. Frane u Zadru i Vrhovne kuće družbe Kćeri milosrđa TSR sv. Franje u Rimu očišćene su zbirke knjižnične građe, obavljena trijaža zbirke, a osobito izrađene potpune inventarne knjige obiju zbirki. Uz to, važan rezultat projekta uređenja knjižnice samostana sv. Frane rješenje je o preventivnoj zaštiti zbirke stare i rijetke građe koje je izdalo Ministarstvo kulture RH, i to isključivo na temelju dokumentacije i inventarnog popisa stare i rijetke građe koje su izradili studenti Odjela pod nadzorom nastavnika. S obzirom na zatvorenost samostanskih knjižnica prema javnosti te s obzirom na izuzetno veliku vrijednost tih zbirki, takvi projekti pridonose predstavljanju zbirki javnosti, ali i njihovoj registraciji koja omogućuje jači nadzor Ministarstva kulture nad baštinskim zbirkama (<http://161.53.27.200/lb01/search.html>).

Stručni i razvojni projekti pridonose u prvome redu osvješćivanju širih slojeva građanstva i djelatnika u privredi, uslužnom sektoru i lokalnoj upravi i samoupravi o važnosti informacija za kvalitetno i kompetitivno poslovanje. Osim njih i uključivanja u kratkoročne stručne projekte,

nastavnici podržavaju i niz drugih projekata i aktivnosti u zajednici kojima Odjel nije nositelj te potiču studente na volontiranje u takvim aktivnostima (vidi poglavlje 3).

n) Način uspostave sustavne politike praćenja opsega i kvalitete znanstvenog rada na Odjelu (elementi i način djelotvorne primjene)

Način i kvaliteta znanstvenog rada na Odjelu prate se sustavno, ne samo napredovanja i izbor u zvanja već i uz odlučivanje o budućim pravcima znanstveno-istraživačkog rada i moguće prijave projekata. Znanstveno-istraživački rad planira se i o njemu se donose odluke istim mehanizmima odlučivanja kao i u drugim djelatnostima Odjela (u ovom slučaju u odlučivanju o znanstvenim projektima, mobilnosti nastavnika u svrhu uspostavljanja suradnje u znanstvenim istraživanjima, publicistici i dr.). Praćenje opsega i kvalitete znanstvenog rada na Odjelu zasniva se na analizi dinamike izbora u znanstvena zvanja, sadržaju, broju i kvaliteti objavljenih znanstvenih radova, rezultatima znanstvenih projekata i intenzitetu prijave te na uključivanju studenata u znanstvene aktivnosti.

o) Politika poticanja i nagrađivanja objavljivanja u visoko rangiranim znanstvenim časopisima (ili istaknutim izdavačkim kućama za knjige); podrška objavljivanju u prestižnim časopisima; sustav informiranja o pozivima za predavanje članaka i dr.

Odjel potiče znanstvenike na pisanje znanstvenih radova te odvaja sredstva za predavljanje rezultata kvalitetnih radova na domaćim i međunarodnim konferencijama i u uglednim časopisima. Zahvaljujući kontinuiranoj komunikaciji među nastavnicima putem LIS mailing liste sve obavijesti o pozivima na objavljivanje radova ili prijave na domaće i međunarodne konferencije sustavno se prosljeđuju zainteresiranima. Formalnih nagrada za objavljivanje radova u visoko rangiranim znanstvenim časopisima nema, no to ne umanjuje motivaciju djelatnika Odjela da brinu o objavljivanju rezultata znanstveno-istraživačkog rada.

p) Briga o etici u istraživanju i načini provođenja europskih i svjetskih standarda u zapošljavanju najboljega znanstvenog kadra

O etici u istraživanju vodi se računa i na formalnoj razini jer Odjel ima Povjerenstvo koje radi prema Poslovniku o radu etičkog povjerenstva za znanstvena istraživanja (<http://ozk.unizd.hr/wp-content/uploads/2013/10/Poslovnik-etic%CC%8Ckog-povjerenstva-za-znanstvena-istraz%CC%8Civanja.pdf>). Pri prijavi istraživačkih projekata Etičko povjerenstvo za znanstvena istraživanja daje svoje mišljenje. O etici u profesiji, a u okviru toga i u istraživanju na Odjelu, vodi se briga od prvog susreta sa studentima na preddiplomskoj razini do praćenja i upućivanja u znanstvena istraživanja na poslijediplomskom doktorskom studiju.

Pri zapošljavanju znanstveno-nastavnog kadra Odjel se vodi njegovom izvrsnošću u području istraživanja koja su izvorna i relevantna, kako za područje bavljenja tako i za programsku usmjerenost Odjela, znanstvenom produktivnošću, inovativnošću te spremnošću za rad u nastavi. Također, očekuje se da rezultati znanstveno-istraživačkog rada znanstvenika budu transparentni i diseminirani široj znanstvenoj zajednici te da znanstveni kadar kontinuirano unaprjeđuje svoje znanstvene kompetencije.

Bez iznimke na svim dosadašnjim natjecajima Odjel je bio u prilici zaposliti ponajbolje znanstveno-nastavno osoblje i mlade suradnike. Nažalost trenutno novih zapošljavanja na Sveučilištu nema.

q) Zadovoljstvo postojećim stanjem i prijedlozi mogućih poboljšanja

U odnosu na razvoj Odjela u proteklih deset godina, od njegova osnutka do danas, možemo zaključiti da je on uspješno izgrađivao svoj ugled, razvijao znanstvenu i stručnu djelatnost te uspostavio zavidnu razinu suradnje s uglednim međunarodnim institucijama u polju informacijskih i komunikacijskih znanosti. Vjerujemo da bi snažniji integrativni procesi na Sveučilištu pridonijeli podizanju kvalitete preddiplomskih studija i otvaranju šireg prostora za uključivanje studenata diplomskog studija u znanstveno-istraživački rad te da bi omogućili okrupnjivanje snaga za znanstveno-istraživačke projekte na Sveučilištu. Pritom je nužno jačanje informatičke i informacijske infrastrukture na Sveučilištu te sustavno ulaganje u znanstveno-istraživački rad na nacionalnoj razini. No, kao i u mnogim područjima, tako i u području znanstveno-istraživačkog rada na sveučilištu, uvjet izvrsnosti sustavno je i kontinuirano zapošljavanje novih kadrova kako bi se mogla istodobno izvoditi kvalitetna nastava prema bolonjskom modelu, koji često do maksimuma angažira kapacitete osoblja, i provoditi znanstveno-istraživački rad.

Tablica 5.1. Mentori

Naziv doktorskog studija (smjerovi)	Broj mentora kod kojih su obranjeni doktorati znanosti u posljednjih 5 godina	Broj objavljenih radova mentora u domaćim recenziranim znanstvenim časopisima u posljednjih 5 godina*	Broj objavljenih radova mentora u inozemnim recenziranim znanstvenim časopisima u posljednjih 5 godina*
Društvo znanja i prijenos informacija	Mentori: 6 Komentori: 5	18	16

*U obzir se uzimaju samo recenzirani radovi u najvišoj kategoriji prema nacionalnoj klasifikaciji, odnosno radovi u časopisima u međunarodnoj citatnoj bazi WoS i Scopus.

Tablica 5.2. Izvori financiranja znanstvenih projekata

God. početka	Projekt (naziv)	Trajanje projekta (mjeseci)	Državni proračun (MZOS)	Državni proračun (ostali izvor - specificirani)	Proračun lokalnih jedinica	EU fondovi	Gospodarstvo - privatni sektor	Gospodarstvo - javna poduzeća	Ostalo (specificirati)	UKUPNO
2007.	Program: Organizacija, interpretacija i očuvanje hrvatske pisane baštine Šifra Programa: 2691220 Projekt 1: Hrvatska pisana baština: teorijske tehnološke pretpostavke organizacije i zaštite Šifra Projekta: 269-1221210-0728	Program je odobren na osnovi petogodišnjeg plana istraživanja, od 2007. do 2012., te produžen i financiran do 2013. Projekti u programi odobreni su na osnovi trogodišnjeg plana istraživanja, od 2007. do 2010., te produženi i financirani do 2013.	DA							206.000,00
2007.	Projekt 2: Čitateljske navike i informacijske potrebe građana Hrvatske Šifra Projekta: 269-2691220-1018	Projekt odobren na osnovi trogodišnjeg plana istraživanja, od 2007. do 2010., te produžen i financiran do 2013.	DA							142.000,00
2007.	Projekt 3: Odgoj i obrazovanje za poduzetništvo (voditelj s OIZ od 2009.-2011., a prije i nakon toga na Odjelu za pedagogiju) Šifra Projekta: 269-2692634-2636	Projekt odobren na osnovi trogodišnjeg plana istraživanja, od 2007. do 2010., te produžen i financiran do 2013.	DA							172.363,00
Sveukupno	5	Odobreno: 180 mjeseci Realizirano: 360 mjeseci								525.363,00

Tablica 5.3. Izvori financiranja stručnih projekata

God. početka	Projekt (naziv)	Trajanje projekta (mjeseci)	Državni proračun (ministarstva i javna uprava)	Proračun lokalnih jedinica	Međunarodni fondovi	Gospodars tvo (privatni sektor)	Gospodars tvo - javna poduzeća	Ostalo (specificirati)	UKUPNO
2008.	Projekt 1: Uređenje i organizacija knjižnice samostana sv. Frane u Zadru	46 mjeseci						Projekt je financiran sredstvima Ministarstva kulture RH tijekom 4 godine za poslove zaštite knjižnične građe (sredstva je dobio samostan sv. Frane i utrošio na plaće studenata, a nastavnici su volontirali).	Nemamo uvid
2013.	Projekt 2: Uređenje knjižnice Vrhovne kuće družbe Kćeri milosrđa TSR sv. Franje u Rimu	8 mjeseci						Projekt je djelomično financirala Vrhovna kuća družbe Kćeri milosrđa u Rimu, Sveučilište u Zadru, Odjel za informacijske znanosti uz volonterski rad nastavnica, knjižničarki iz Sveučilišne knjižnice i studentica	UNIZD: 20.000,00 kn OIZ: 18.777,00 kn
	Ukupno	2							38.777,00*

* Ukupni iznos OIZ-a koji je uložen u Projekt 2. i knjižen kao rashod na odgovarajućem mjestu troška. U njemu nisu izraženi prateći troškovi koje je Odjel imao vezano uz administrativnu pripremu i organizaciju projekta

Tablica 5.4. Popis znanstvenih i razvojnih projekata

Popis aktivnih znanstvenih i razvojnih projekata koje je dodijelio MZOS s imenima voditelja
Program 1: Organizacija, interpretacija i očuvanje hrvatske pisane baštine, prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić a) Projekt: Hrvatska pisana baština: teorijske tehnološke pretpostavke organizacije i zaštite, prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić b) Projekt: Knjižna baština u fondovima hrv. knjižnica: izazovi otkrivanja i interpretacije, doc. dr. sc. Jelena Lakuš (prve godine, prije umirovljenja, Dora Sečić) c) Projekt: Digitalna knjižnica hrvatske baštine tiskane do 1800.: izvedbene pretpostavke, izv. prof. dr. sc. Zoran Velagić
Projekt 1: Čitateljske navike i informacijske potrebe građana Hrvatske, izv. prof. dr. sc. Srećko Jelušić
Projekt 2: Odgoj i obrazovanje za poduzetništvo, izv. prof. dr. sc. Mirna Willer (prve godine Dijana Vican)
Popis aktivnih znanstvenih i razvojnih projekata iz drugih nacionalnih izvora (UKF, NZZ, ostale državne institucije ili domaće gospodarstvo) s imenima voditelja
NZZ – Pisana baština u digitalnom okruženju – projekt osmišljavanja i oblikovanja diplomskog združenog studija; jednogodišnji projekt, prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić
Popis aktivnih znanstvenih i razvojnih projekata iz međunarodnih izvora s imenima voditelja
Nema

Tablica 5.5. Bibliografija (u posljednjih 5 godina)

Vrsta radova*	Ukupan broj radova	Broj radova koji su proizašli iz suradnje s drugim visokim učilištima i znanstvenim organizacijama	Omjer: broj radova/broj nastavnika**
Znanstveni radovi u časopisima koji su zastupljeni u bazi CC, WoS (SSCI, SCI-expanded i A&HCI) te Scopusu	20	10	2,22
Ostali recenzirani radovi zastupljeni u bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja	10	3	1,11
Autorstvo inozemno izdanih knjiga	2	1	0,22
Autorstvo domaćih knjiga	5	-	0,55
Radovi u domaćim časopisima s međunarodnom recenzijom	7	2	0,77
Recenzirani radovi u zbornicima inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova***	32	7	3,55
Radovi u domaćim časopisima s domaćom recenzijom	21	3	2,33
Stručni radovi	31	4	3,44
Poglavlja u recenziranim knjigama	11	1	1,22
Recenzirani radovi u zbornicima domaćih znanstvenih skupova***	16	2	1,77
Uredništva inozemnih knjiga***	1	-	0,11
Uredništva domaćih knjiga***	55	1	6,11
Broj radova u časopisima vaše institucije	5	-	0,55

* Podebljane vrste radova obvezno unijeti, a ostale prema vlastitom izboru.

** Istog nastavnika u izračun uključiti samo jedanput.

***Ne uključuju se zbornici radova koji ne prolaze recenzentski i selekcijski postupak.

Tablica 5.5.a. Bibliografija umjetnika (u posljednjih 5 godina)

UMJETNIČKA DJELATNOST	Ukupno
Broj kompleksnih umjetničkih djela definiranih kao vrhunsko postignuće od međunarodnog značaja	
Broj kompleksnih umjetničkih djela definiranih kao vrhunsko postignuće nacionalnog značaja	
Broj premijerno predstavljenih umjetničkih djela na manifestacijama od međunarodnog značaja	
Broj premijerno predstavljenih umjetničkih djela na manifestacijama od nacionalnog značaja	
Broj premijerno predstavljenih umjetničkih djela s objavljenom kritikom	
Broj premijerno predstavljenih umjetničkih djela	

Autorstva knjiga objavljenih u inozemstvu	
Autorstva knjiga objavljenih u Republici Hrvatskoj	

Tablica 5.6. Znanstvena produktivnost prema ustrojbenim jedinicama visokog učilišta

Vrsta radova*	Ukupan broj radova	Omjer za svaku ustrojbeni jedinicu: broj radova/broj nastavnika**		
		Ustrojbena jedinica 1	Ustrojbena jedinica 2	Ustrojbena jedinica 3
Znanstveni radovi u časopisima koji su zastupljeni u bazi CC, WoS (SSCI, SCI-expanded i A&HCI) te Scopusu				
Ostali recenzirani radovi zastupljeni u bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja				
Autorstvo inozemno izdanih knjiga				
Autorstvo domaćih knjiga				
Radovi u domaćim časopisima s međunarodnom recenzijom				
Recenzirani radovi u zbornicima inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova***				
Radovi u domaćim časopisima s domaćom recenzijom				
Stručni radovi				
Poglavlja u recenziranim knjigama				
Recenzirani radovi u zbornicima domaćih znanstvenih skupova***				
Uredništva inozemnih knjiga***				
Uredništva domaćih knjiga***				
Broj radova u časopisima vaše institucije				

*Podebljane vrste radova obvezno unijeti, a ostale prema vlastitom izboru.

**Istog nastavnika u izračun uključiti samo jedanput.

***Ne uključuju se zbornici radova koji ne prolaze recenzentski i selekcijski postupak

Tablica 5.7. Umjetnička produktivnost prema ustrojbenim jedinicama visokog učilišta

Vrsta radova	Ukupan broj	Omjer za svaku ustrojbeni jedinicu: broj radova/broj nastavnika		
		Ustrojbena jedinica 1	Ustrojbena jedinica 2	Ustrojbena jedinica 3
Broj kompleksnih umjetničkih djela koja su definirana kao vrhunsko postignuće od međunarodnog značaja				
Broj kompleksnih umjetničkih djela koja su definirana kao vrhunsko postignuće nacionalnog značaja				
Broj premijerno predstavljenih umjetničkih djela na manifestacijama od međunarodnog značaja				
Broj premijerno predstavljenih umjetničkih djela na manifestacijama od nacionalnog značaja				
Broj premijerno predstavljenih umjetničkih djela s objavljenom kritikom				
Autorstva inozemno izdanih knjiga				
Autorstva domaćih knjiga				

6. Mobilnost i međunarodna suradnja

a) Načini podupiranja unutarnje mobilnosti studenata; mogućnost prelaska studenata koji su završili druge srodne studijske programe

Diplomski studij Odjela otvoren je za upis studentima drugih odjela Sveučilišta u Zadru. Također, postoji mogućnost prelaska studenata Odjela na druge srodne studije na ostalim Sveučilištima u Hrvatskoj kao i mogućnost dolaska studenata s drugih srodnih studija na Odjel.

Studentica treće godine preddiplomskog studija u zimskom semestru akademske godine 2012./2013. ostvarila je mobilnost unutar Hrvatske te je semestar završila na Odsjeku za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku. U duhu poticanja interdisciplinarnosti studiranja studenti Odjela potiču se na upisivanje izbornih kolegija na drugim odjelima Sveučilišta, uz asistenciju mentora pri usmjerenom izboru, a nastavnici Odjela nude veći izbor kolegija studentima drugih odjela Sveučilišta, otvarajući im mogućnost izbora obveznih i izbornih predmeta.

b) Opis ciljeva međunarodne suradnje; oblici suradnje; procjena opsega i uspješnosti postojeće međunarodne suradnje

Ciljevi međunarodne suradnje tiču se promicanja mobilnosti nastavnika i studenata, upoznavanja s recentnim istraživačkim, znanstvenim i nastavnim radom u suradničkim institucijama, upoznavanja sa znanstveno-istraživačkim radom i nastavnim aktivnostima osoblja i studenata na inozemnim sveučilištima ili ustanovama te uključivanja renomiranih međunarodnih znanstvenika i nastavnika u Odjelne djelatnosti.

Oblici suradnje

Sveučilište u Zadru član je sljedećih međunarodnih sveučilišnih udruga: EUA – European University Association, DRC – Danube Rector's Conference, UniAdrion te AARC – Alps Adria Rector's Conference. Sveučilište u Zadru potpisalo je 65 bilateralnih ugovora o suradnji

(<http://www.unizd.hr/Me%C4%91unarodnasuradnja/Ugovoriosuradnji/tabid/->

[100/language/hr-HR/Default.aspx](http://www.unizd.hr/Me%C4%91unarodnasuradnja/Ugovoriosuradnji/tabid/-100/language/hr-HR/Default.aspx)) te sudjeluje u sljedećim programima razmjene: Fullbright, CEEPUS, ERASMUS i ERASMUS MUNDUS. U sklopu programa ERASMUS Sveučilište je potpisalo 119 ugovora sa 74 institucije u 20 zemalja članica EU. Sveučilište je počelo sudjelovati u programu ERASMUS akademske godine 2010./2011. i tada je bila moguća samo odlazna mobilnost, a od akademske godine 2011./2012. moguća je i dolazna mobilnost. Sudjelovanje u programu ERASMUS MUNDUS ostvareno je tijekom 2013. godine u projektu JoinEU-SEE > P.E.N.T.A. (kao pridruženi partner). Odjel ima do kraja 2012./2013. ugovornu suradnju sa sljedećim ustanovama:

- Sveučilište Karl-Franzens u Grazu, Austrija
- Pedagoška akademija u Eisenstadtu, Austrija
- Sveučilište u Vilniusu, Litva
- Sveučilište Borås, Švedska

Na inicijativu Odjela Sveučilište u Zadru potpisalo je ugovore o suradnji sa Sveučilištem Rutgers, Odjelom za informacije i komunikacije (SAD) i s University of California (UCLA), Institut for Information and Communication (Los Angeles, SAD)

(<http://www.unizd.hr/Me%C4%91unarodnasuradnja/Ugovoriosuradnji/tabid/-100/language/hr-HR/Default.aspx>).

Europski projekti

Europski projekti u kojima sudjeluju djelatnici Odjela opisani su u poglavlju 5-a. Mišljenje je nastavnika da treba timski osmisliti projekte s kojima će se Odjel kao nositelj projekta prijavljivati za potpore različitih europskih fondova, ali i dodatno raditi na uspostavi združenih poslijediplomskih studija na temelju već započete suradnje s nekim sveučilištima u Europi (npr. Parma, Italija).

Istraživačka suradnja

Individualnu istraživačku suradnju ostvarilo je nekoliko djelatnika Odjela. Rezultati te suradnje vidljivi su kroz nastupe na međunarodnim konferencijama te kroz objavljivanje publikacija u koautorstvu.

Boravci u inozemstvu, međunarodne stipendije i inozemni gostujući predavači

Studenti i nastavnici Odjela ostvarili su višestruke kraće i dulje boravke u inozemstvu. U razdoblju od akademske godine 2008./2009. do listopada 2013. godine studentska mobilnost uključila je 13 odlaznih studenata u okviru CEEPUS mreže, ERASMUS prakse, bilateralnog ugovora sa Sveučilištem u Grazu te odlaska na Ljetnu školu Bovec u Sloveniji. U istom razdoblju nismo imali dolaznih studenata iako gostujući strani studenti na Sveučilištu u Zadru upisuju izborne predmeta u ponudi Odjela. Nastavnička mobilnost u istom razdoblju uključivala je četiri dolazne mobilnosti (jednu u sklopu CEEPUS mreže, jednu u okviru Fullbright stipendije te dvije u sklopu ERASMUS). Isti je broj odlaznih mobilnosti (tri u okviru ERASMUS-a te jedna u okviru ERASMUS MUNDUS-a). Navedeni podatci dobiveni su od Ureda za međunarodnu suradnju koji provodi procedure i administrativno prati mobilnost. U dužem vremenskom razdoblju Odjel je imao i druge dolazne mobilnosti koje nisu bile financirane iz navedenih projekata i stipendija, nego iz sredstava projekata ili iz vlastitih sredstava gostujućih nastavnika. U proteklom razdoblju ukupno je bilo četiri takve aktivnosti (E. Peterson iz SAD-a, A. Dudas iz Mađarske, P. Sturges iz Velike Britanije i A. Gilliland iz SAD-a). Vezano uz kraće boravaka studenata inozemstvu (u trajanju manjem od mjesec dana), možemo navesti višestruke odlaske studenata na međunarodnu konferenciju BOBCATSSS (2009. – 2013.) te višestruke odlaske na studentsku praksu u Rim (za praksu u Rimu vidi poglavlje 5-l).

Studenti koji odlaze na međunarodnu studentsku konferenciju BOBCATSSS obvezno drže izlaganja (predavanja, poster i/ili radionice). Izlaganja se pripremaju u timovima i uz mentora, a u pravilu na konferenciju ide jedan član tima koji ujedno predstavlja rad. U nastavku se navodi popis konferencija s temama te broj studenata koji je sudjelovao.

- BOBCATSSS 2012 (Amsterdam, Nizozemska); Information in E-motion; 4 studenata
- BOBCATSSS 2011 (Szombathely, Mađarska); Finding new ways; 7 studenata
- BOBCATSSS 2010 (Parma, Italija); Bridging the digital divide: libraries providing access for all?; 11 studenata

- BOBCATSSS 2009 (Porto, Portugal); Challenges for the New Information Professional; 7 studenata
- BOBCATSSS 2008 (Zadar, Hrvatska); Providing access to information for everyone; većina studenata Odjela sudjelovala je u organizaciji konferencije

Organiziranje međunarodnih konferencija u Hrvatskoj

Odjel je u proteklom petogodišnjem razdoblju organizirao sljedeće međunarodne konferencije u Hrvatskoj:

- RAMS (Conference and School on Records, Archives and Memory Studies) 2013., (<http://ozk.unizd.hr/rams/>)
- LIDA (Libraries in the Digital Age), 2012., (<http://ozk.unizd.hr/lida/2012/>)
- Summer School in User Studies, 2012., (<http://ozk.unizd.hr/ssus/>)
- ELS (European Lisp Conference), 2012., (<http://ozk.unizd.hr/els2012/>)
- Summer School in Publishing, 2011., (<http://ozk.unizd.hr/publishing-summer-school/>)
- LIDA (Libraries in the Digital Age), 2010., (<http://ozk.unizd.hr/lida/2010/>)
- TEI (Text Encoding Initiative) – Members Meeting, 2010., (<http://www.tei-c.org/Membership/Meetings/2010/>)
- LIDA (Libraries in the Digital Age), 2009., <http://ozk.unizd.hr/lida/2009/>
- LIDA (Libraries in the Digital Age), 2008., <http://ozk.unizd.hr/lida/2008/>
- BOBCATSSS, 2008., <http://web.archive.org/web/20080116205947/http://www.bobcatsss2008.org/>

Sudjelovanje nastavnika na međunarodnim skupovima

Nastavnici Odjela sudjelovali su u proteklom petogodišnjem razdoblju na velikom broju konferencija, seminara, škola i sastanaka u inozemstvu. U nastavku se navode sudjelovanja koja su ili rezultat dulje suradnje ili ih smatramo posebno važnima u međunarodnoj suradnji.

- ASIS&T: godišnje konferencije – 2009., 2010., 2011. i 2012.
- iSchools Conference – SAD, 2009. i 2011.
- IFLA World Library and Information Congress, IFLA General Conference and Assembly – Helsinki, 2012., Puerto Rico, 2011., Gothenburg, 2010., Milano, 2009. i Quebec, 2008.
- IFLA-ine pretkonferencije vezane uz glavnu konferenciju
- European Conference on Information Literacy (ECIL) – Istanbul, 22. – 25. listopada 2013.
- Annual Conference of the European Libraries Automation Group – Ghent, 28. – 31. svibnja 2013.
- Fifth Belgrade International Open Access Conference – Beograd, 18. – 19. svibnja 2012.
- OpenAIRE Summit – Goettingen, 20. – 23. studenog 2012.
- The International UDC Seminar "Classification and ontology: formal approaches and access to knowledge" – Koninklijke Bibliotheek u Haagu, 19. – 20. rujna 2011.
- The International UDC Seminar "Classification at a Crossroads: multiple directions to usability" – Koninklijke Bibliotheek u Haagu, 29. – 30. listopada 2009.

Možemo zaključiti da Odjel ima izrazito razvijenu i raznovrsnu međunarodnu suradnju, kako po pitanju sklapanja međuinstitucionalnih ugovora, razmjene nastavnika i studenata tako i po pitanju organizacije međunarodnih konferencija u Hrvatskoj, po pitanju odlazaka nastavnika i studenata na međunarodne konferencije i po pitanju korištenja međunarodnih stipendija. Intenzivna međunarodna suradnja u velikoj je mjeri zaslužna za postignuća Odjela jer odlasci

nastavnika i studenata na inozemna sveučilišta i konferencije, kao i dolasci gostujućih predavača na međunarodne konferencije i radi sudjelovanja u nastavi, omogućuju poznavanje suvremenih zbivanja u znanstveno-istraživačkom području i nastavi te potiču aktivno sudjelovanje u njima.

c) Međunarodna udruženja srodnih institucija u koja Odjel uključen; opis načina aktivnog pridonosa zajedničkim ciljevima.

Djelatnici Odjela uključeni su u rad pojedinih tijela i sekcija IFLA-e, EUCLID-a, IRA-e/HČD-a.

1. EUCLID (<http://euclid-lis.eu/>) je nezavisna udruga europskih visokoškolskih obrazovnih ustanova cilj koje je promicanje europske suradnje u polju knjižnične i informacijske znanosti. Prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić predsjednica je udruge, a dr. sc. Drahomira Gavranović tajnica Upravnog vijeća EUCLID-a od 2008. godine. Odjel je već u dva navrata bio domaćin sastanaka Upravnog odbora, a 2008. godine BOBCATSSS konferencija organizirana je u Zadru.
2. ASIS&T (American Association for Information Science and Technology; 2013. godine naziv promijenjen u Association for Information Science and Technology) je značajno međunarodno znanstveno udruženje na čijim sastancima sudjeluju predstavnici Odjela i na čijim godišnjim konferencijama drže izlaganja. Godine 2010. prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić, članica ASIS&T-a, dobila je od tog udruženja nagradu Nastavnik godine.
3. IFLA je međunarodni savez knjižničarskih društava i ustanova (The International Federation of Library Associations and Institutions, <http://www.ifla.org/activities-and-groups>).
 - Prof. dr. sc. Mirna Willer obavlja više funkcija u IFLA-i: ISBD Review Group (predsjednica); ISBD Linked Data Study Group (članica); Namespaces Technical Group (članica); Permanent UNIMARC Committee (počasni član i konzultant).
 - Izv. prof. dr. sc. Ivanka Stričević bila je predsjednica Sekcije za knjižnice za djecu i mlade u dvama mandatima (2003. – 2007.), zatim je bila predsjednica Sekcije za pismenost i čitanje (2007. – 2011.), a danas je članica iste sekcije i članica programskog odbora Sekcije za pripremu godišnjih konferencija. U posljednjih pet godina kao predsjednica Sekcije za čitanje i pismenost pripremala je programe godišnjih konferencija, držala je uvodna izlaganja i radila na projektima Sekcije, što je rezultiralo nizom međunarodnih smjernica u IFLA-inim izdanjima (primjerice, Farmer & Stričević – *Using reserach to promote literacy and reading in libraries*, 2011) ili zbornicima radova (primjerice Stričević & Ksibi – *Intergenerational solidarity in libraries*, 2012).
4. Međunarodna čitateljska udruga (IRA – International Reading Association, <http://www.reading.org/General/LocalAssociations/EUROCouncil.aspx>)
 - Dr. sc. Drahomira Gavranović, djelatnica Odjela, predsjednica je Hrvatskoga čitateljskog društva (<http://www.hcd.hr/?sel=2>) koje je afilijacija IRA-e.

d) Opis oblika uključenosti Odjela u međuinstitucionalne suradnje kroz program ERASMUS i ostale europske projekte, bilateralne ugovore, zajedničke programe i sl.

Bilateralna suradnja Odjela ostvarena je ugovorno sa sveučilištima u Vilniusu (Litva), Grazu (Austrija), Lyonu (Francuska) i Boråsu (Švedska) te s Pedagoškom akademijom u Eisenstadtu (Austrija)

<http://www.unizd.hr/Me%C4%91unarodnasuradnja/Ugovoriosuradnji/tabid/100/language/hr-HR/Default.aspx>).

Oblici međuinstitucionalne suradnje i zajednički programi dijelom su opisani u prethodnom poglavlju 4-b, koje daje pregled međunarodne suradnje Odjela. Što se tiče doktorskog studija Društvo znanja i prijenos informacija, o ugovornoj suradnji sa sveučilištima u inozemstvu (Ljubljana, Rutgers, UCLA) također je bilo govora ranije (vidi poglavlje 2-c-III). U sklopu doktorskog studija redovito se održavaju ljetne škole u koje se uključuju inozemni predavači, bilo kao nastavnici na doktorskome studiju ili kao predavači koji dolaze u okviru svojih programa, projekata i stipendija.

U organizaciji konferencija Odjel surađuje s više stranih sveučilišta. Tako se u organizaciju konferencije LIDA uključuju inozemni stručnjaci i to kao suvoditelji, članovi programskog odbora, voditelji podtema i dr. Radi se najčešće o nastavnicima visokih učilišta iz SAD-a i Europe (Sveučilište Rutgers, New Brunswick, New Jersey, SAD; UCLA, Los Angeles, Kalifornija, SAD; University of North Carolina at Chapel Hill, Sjeverna Karolina, SAD; Syracuse University, Syracuse, New York, SAD; Istituto di Scienza e Tecnologie dell'Informazione Consiglio Nazionale delle Ricerche (CNR), Pisa, Italija; University of Parma, Parma, Italija). Vidi, primjerice, LIDA konferenciju 2012. godine (<http://ozk.unizd.hr/lida/2012/organization>).

e) Primjena međunarodnog iskustva nastavnika i suradnika s Odjela stečeno duljim boravcima na uglednim sveučilištima ili institutima u svijetu

Ni jedan nastavnik Odjela nije boravio godinu dana ili dulje na stranim visokim učilištima

f) Ocjena suradnje u razmjeni nastavnika i suradnika s drugim visokim učilištima iz inozemstva; mišljenja i komentari studenata o gostujućim nastavnicima

Gostujući nastavnici sudjelovali su u održavanju nastave (tijekom kraćih ili duljih razdoblja) te su sudjelovali u raspravama o izradi revidiranih studijskih programa diplomskog studija te su sudjelovali u oblikovanju programa doktorskog studija. U promatranom razdoblju u nastavi su sudjelovali sljedeći inozemni nastavnici:

- Chris Armstrong (Information Automation Limited – IAL, Aberystwyth, Velika Britanija); 2012./2013.
- Raphaëlle Bats (L'École nationale supérieure des sciences de l'information et des bibliothèques, ENSSIB, Lyon, Francuska); 2012./2013.
- Michael Buckland (UCLA, Los Angeles, SAD); 2012./2013.
- Mats Dahlstrom (Sveučilište Borås, Švedska); 2009./2010. i 2010./2011.
- Alen Doračić (Sveučilište Borås, Švedska); 2009./2010. i 2010./2011.
- Anikó Dudás (Institut za lingvistiku Filozofskog fakulteta Katoličkog sveučilišta Pázmány Péter, Piliscsaba, Mađarska); 2011./2012.
- Anne J. Gilliland (UCLA, Graduate School of Education & Information Studies, Los Angeles, SAD); ljetni semestar 2012./2013.
- Miha Kovač (Filozofski fakultet u Ljubljani, Slovenija); 2012./2013.
- Ray Lonsdale (University of Wales, Aberystwyth, Velika Britanija); 2012./2013.

- Kelvin Smith (University Oxford Brooks, Velika Britanija); 2012./2013.
- Paul Sturges (University of Loughborough, Velika Britanija); 2008./2009.
- Elaine Petersson (Montana State University, SAD); 2010./2011.

Djelatnici Odjela zadovoljni su ostvarenom međunarodnom suradnjom iako bi ona mogla biti intenzivnija u prihvatu dolaznih studenata te bi svakako trebala uključiti dulje studijske boravke suradnika i doktoranada na inozemnim sveučilištima.

Studentske ankete o kvaliteti nastave nisu provedene za nastavu gostujućih stranih nastavnika, no to će svakako biti učinjeno u ljetnom semestru kada će Odjel opet imati takvu suradnju.

g) Načini podupiranja izvođenja kolegija na engleskom ili nekom drugom svjetskom jeziku s ciljem privlačenja studenata iz inozemstva

Odjel nudi sljedeće predmete na engleskom jeziku: Information Technology II, Old Books Description and Access Systems, Organization of Bibliographic Information, Bibliometrics, Literacy in the digital age, Library services for children and young adults, Theory and practice of information organization, Principles of Information Retrieval, Archival Description and Access Systems, Logic, Introduction to Philosophy, Information Ethics, Statistics, Electronic Publishing and Bookselling, Basics of information activities, The use of information systems in education, Information Society, Users of information institutions: their rights and needs, Information services in educational institutions. Popis predmeta stranim je studentima dostupan na mrežnim stranicama Sveučilišta te na mrežnoj stranici Odjela (http://ozk.unizd.hr/wp-content/uploads/2013/12/predmeti_OIZ_engleski_13-14.pdf).

Održavanje nastave na engleskom jeziku, bilo u konzultativnom radu bilo uključivanjem stranih studenata u redovnu nastavu, zahtjeva dodatni napor i vrijeme nastavnika koji u kvantificiranim pokazateljima nigdje nisu vidljivi. S obzirom da su međunarodna suradnja i mobilnost jedan od programskih ciljeva Sveučilišta, Odjel snažno podupire aktivnosti koje taj cilj ostvaruju. Međutim, honoriranje rada u prekonormiranoj nastavi nije riješeno na Sveučilišnoj razini pa Odjel sam povremeno osigurava sredstva za to, što znači da financijsko poticanje rada nastavnika nije sustavno. Nastavnici su ipak spremni na ulaganja u te aktivnosti i kada one nisu honorirane na odgovarajući način jer smatraju da time pridonose kvaliteti nastavnog rada Odjela i učinkovitosti rada sa studentima.

h) Međunarodna suradnja studenata Odjela sa stručnog stajališta i sa stajališta udruživanja u svrhu promoviranja studentskih prava

Studenti Odjela sudjelovali su na više međunarodnih konferencija studenata knjižničarstva (vidi 6-b). Mobilnost odlaznih studenata nije značajna samo zbog mogućnosti studiranja prema inozemnim studijskim programima, a u području djelovanja Odjela, već i zbog novih iskustava koja studenti stječu živeći u drugim sredinama i upoznavajući život na drugim sveučilištima. Budući da se često ističe nespremnost studenata na Sveučilištu u Zadru za jače uključivanje u izvannastavne aktivnosti i akcije zagovaranja (budućih profesija i/ili studentskih prava), vjerujemo da iskustva koja naši studenti stječu studirajući na drugim sveučilištima u Europi mogu pridonijeti većoj osviještenosti o važnosti i potrebi uključivanja studenata u sve segmente života na sveučilištu. Do sada nismo imali primjer udruživanja naših studenata s inozemnima u

svrhu promoviranja studentskih prava, no činjenica da je BOBCATSSS, konferencija studenata knjižničarstva, na kojoj oni ne samo da drže izlaganja nego i vode programski i organizacijski odbor, 2008. godine održana u Zadru govori o tome da se i studenti Odjela uključuju u suradnju s inozemnim kolegama šire od samo stručnog dijela konferencije. Posebno valja istaknuti da su prethodno spomenuti BOBCATSSS 2008 zajednički organizirali studenti Odjela za informacijske znanosti i studenti iz Osijeka, Berlina i Potsdama.

i) Mogućnosti studenata Odjela da jedan dio svog studija provedu u inozemstvu; oblike institucijske potpore

Studenti Odjela u više navrata odlazili su na višemjesečni boravak na suradničkim institucijama (Graz, Eisenstadt i Vilnius) pri čemu su se koristile stipendije u sklopu programa CEEPUS i ERASMUS. S tim visokoškolskim ustanovama Odjel ima potpisan ugovor.

U akademskoj godini 2011./2012. studenti su boravili izvan Sveučilišta u sklopu studentske prakse, a u tom je slučaju Odjel dao i izravnu financijsku potporu (pomoć uz studentski džeparac). Vezano uz institucijsku potporu, valja istaknuti da Odjel, osim što distribuira informacije, posebice kad se radi o rezultatu izravne međunarodne suradnje pojedinih nastavnika, pruža svu administrativnu potporu vezanu uz priznavanje ECTS bodova.

j) Opis boravka stranih studenata na Odjelu (trajanje i sadržaj).

Do sada smo imali strane studente koji su upisivali izborne predmete na Odjelu, ali do ove akademske godine nismo imali studente koji bi proveli cijeli semestar na Odjelu (prva takva studentica došla je iz Francuske na Odjel u zimskom semestru akademske godine 2013./2014.). Sa studentima s drugih odjela koji na našem Odjelu upisuju izborne predmete provodi se u pravilu konzultativna nastava te ih se ovisno o predmetu povremeno uključuje u nastavu s drugim studentima.

k) Mjere zadovoljstva postojećim stanjem i prijedlozi mogućih poboljšanja

Nastavnici smatraju da je međunarodna suradnja iznimno pridonijela kvaliteti i dinamici rada na Odjelu jer ne samo da omogućuje učenje, usavršavanje i sudjelovanje u suradničkim projektima i zajedničkom publiciranju nego je tijekom svih godina njegova razvoja pridonijela i pozicioniranju Odjela na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Do sada je ostvarena opsežna i raznovrsna mobilnost studenata i nastavnika, u nešto većoj mjeri odlazna nego dolazna (vidi Tablice 6.1. i 6.2.). Djelatnici Odjela zadovoljni su ostvarenom suradnjom. U budućnosti bi se trebala povećati dolazna mobilnost studenata i nastavnika te bi se trebalo održati postojeće oblike suradnje. Također, u budućnosti bi se trebala povećati suradnja u smislu broja suradničkih institucija i znanstveno-istraživačkih suradnji.

Tablica 6.1. Mobilnost nastavnika i suradnika u posljednje tri godine

	Broj boravaka nastavnika i suradnika ovog visokog učilišta u inozemstvu			Broj boravaka inozemnih nastavnika na ovom visokom učilištu		
	1 - 3 mjeseca	3 - 6 mjeseci	6 i više mjeseci	1 - 3 mjeseca	3 - 6 mjeseci	6 i više mjeseci
Znanstveni	-	1	-	-	-	-
Umjetnički	-	-	-	-	-	-
Nastavni	1	2	-	-	3	-
Stručni	-	-	-	-	-	-

Tablica 6.2. Mobilnost studenata u posljednje tri godine

	Broj studenata u međunarodnoj razmjeni		
	1 - 3 mjeseca	3 - 6 mjeseci	6 i više mjeseci
Studenti ovog visokog učilišta	5	4	-
Strani studenti	-	-	--

Tablica 6.3. Mobilnost nenastavnog osoblja u posljednje tri godine

Broj stručnih boravaka nenastavnog osoblja ovog visokog učilišta u inozemstvu

1-3 mjeseca

-

3-6 mjeseci

-

6 i više mjeseci

-

7. Resursi: stručne službe, prostor, oprema i financije

a) Broj administrativnog, tehničkog i pomoćnog osoblja u odnosu prema broju zaposlenih nastavnika i suradnika, broju studenata, prostoru za nastavni proces, tehničke i druge opreme za održavanje i financijskih mogućnosti Odjela

Odjel, kao sastavnica Sveučilišta, pri obavljanju redovne djelatnosti koristi sve administrativne, tehničke i pomoćne službe Sveučilišta u Zadru pa je procjena potencijala kvalitete ljudskih i materijalnih resursa usko vezana uz Sveučilište u cjelini. Od administrativnog osoblja na Odjelu je zaposlena tajnica koja, budući da Odjel izvodi jednopredmetne studije, obavlja sve administrativne poslove, vodi protokol i arhivu Odjela, obavlja upise studenata u prvu i više godine obje razine studija, ažurira sve podatke u sustavu ISVU i u ostalim informatičkim sustavima Studentske službe, izdaje studentima potvrde, vodi evidencije studenata, priprema dokumentaciju za obavljanje završnih ispita i obrane diplomskih radova, priprema za tisak diplome i dopunske isprave o studiju (za preddiplomski i diplomski studij), organizira prvostupničke promocije, sudjeluje u izradi odjelnih akata, sudjeluje u ažuriranju mrežnih stranica Odjela, informira studente o promjenama u radu Odjela i uvjetima studiranja te obavlja sve ostale potrebne poslove po nalogu pročelnika i zamjenika pročelnika (ti poslovi pretežno se odnose na organizacijske poslove vezane za nastavu, ali i na sve poslove utvrđene Pravilnikom i drugim općim aktima Odjela). Dio poslova obavlja u suradnji sa sveučilišnim uredima i službama (Služba za preddiplomske i diplomske studije, Služba za administrativne i opće poslove, Ured za primjenu ECTS-a i akademsko priznavanje, Ured za međunarodnu suradnju i dr.). Povremeno se za obavljanje administrativnih poslova u tajništvu kao pomoć angažiraju studenti. Dio navedenih poslova obavljaju pročelnik i zamjenik pročelnika, kao i nastavno osoblje na temelju zaduženja koje dodjeljuje pročelnik (npr. izrada rasporeda sati, organizacija simpozija, gostujućih predavanja, izvannastavnih događanja i sl.), a u skladu sa sveučilišnim Pravilnikom o poslovima, obvezama i pravima djelatnika u znanstveno-nastavnim, umjetničko-nastavnim, nastavnim i suradničkim zvanjima, Članak 4., stavci 4. i 5.

[http://www.unizd.hr/Portals/0/doc/PRAVILNIK_O_POSLOVIMA, OBVEZAMA I PRAVIMA DJE LATNIKA.pdf](http://www.unizd.hr/Portals/0/doc/PRAVILNIK_O_POSLOVIMA,_OBVEZAMA_I_PRAVIMA_DJE_LATNIKA.pdf).

Odjel ima odjelnog ECTS koordinatora, a s obzirom na broj djelatnika ista osoba je i koordinator za ERASMUS i sustav MOZVAG. Od 2005. godine u nastavi se koristi sustav za e-učenje Moodle, koji za Odjel već dugi niz godina održava osoba u znanstveno-nastavnom zvanju, pa je potrebno na razini Sveučilišta ponuditi integrirano rješenje takvog sustava koji bi održavala osoba iz Sveučilišnog računalnog centra.

b) Kvalifikacijska struktura nenastavnog osoblja i mogućnosti njihova stručnog usavršavanja

Stalno zaposlena tajnica diplomirani je ekonomist, što odgovara potrebnoj kvalifikacijskoj strukturi. Od srpnja 2013. godine tajnicu tijekom porodiljnog dopusta zamjenjuje magistrica razredne nastave s iskustvom u radu u studentskoj službi. Kontinuirano stručno usavršavanje potrebno je posebice zbog razvoja informacijskih sustava koji se koriste u radu u studentskoj službi, no s obzirom na obujam posla svaki prekid u radu tajništva bitno narušava poslovanje što

može biti problem u slučaju odsutnosti tajnice zbog stručnog usavršavanja. Povremeno tajnica radi prekovremeno (subota/nedjelja) jer se nastava na izvanrednom studiju izvodi vikendima i tada se za te studente mora osigurati rad administrativne službe. Stalno zaposlena tajnica sudjelovala je u okviru TEMPUS projekta Jednake mogućnosti za sve studente na sveučilištima u Hrvatskoj u edukaciji o pristupu i radu sa studentima s invaliditetom te o mogućnostima i načinima prilagodbe akademskog okruženja ovim studentima.

c) Stanje i zadovoljstvo postojećim prostorom predavaonica i laboratorija/praktikuma za nastavu

Za potrebe izvođenja nastave Odjel na Novom kampusu koristi dvije predavaonice (NK119 i NK123), dvije računalne učionice (NK39 i NK41), od čega jednu dijeli s drugim odjelima (35% vremena učionicu koristi Odjel), te povremeno koristi multimedijalnu dvoranu Novog kampusa (NK117) (5% vremena koristi ju Odjel). Navedeno znači da Odjel za nastavu koristi ukupno 244 m² predavaonica. Po upisanom studentu osigurano je prosječno 1,28 m², što u potpunosti zadovoljava prostorne uvjete prema uvjetima izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditacije visokih učilišta. Budući je Sveučilište u Zadru integrirano Odjel prema dogovoru može koristiti i prostorije ostalih sastavnica.

Broj sjedećih mjesta, tjedna iskorištenost i opremljenost vidljivi su u Tablici 7.2. S obzirom na navedene pokazatelje iskorištenosti postojećih prostora (kvadratura, broj sjedećih mjesta i broj studenata), vidljivo je da su prostorni uvjeti za izvođenje nastave zadovoljavajući. Pri utvrđivanju upisnih kvota Odjel nastoji kvote prilagoditi uvjetima i mogućnostima izvođenja nastave. Važno je napomenuti da se dio nastave izvodi na daljinu (Moodle), što dodatno odtirečuje fizičku zauzetost predavaonica. S obzirom na obvezni predmet Praktični rad na svim razinama studija, dio nastave izvodi se i u radilištima (Tablica 7.4.) pa je i te prostorne kapacitete potrebno uzeti u obzir pri procjeni izvodivosti nastave s obzirom na raspoloživi prostor.

d) Stanje i funkcionalnost računalne opreme koja se koristi u nastavi

Predavaonice su opremljene računalnom opremom potrebnom za predavanja, seminarsku nastavu i vježbe. Za predavanja se koriste računala povezana s LCD projektorima, u udaljenoj nastavi osim sustava Moodle koristi se Skype i drugi sustavi za održavanje videokonferencijskih veza (multimedijalna dvorana NK117). U računalnim učionicama (NK39 i NK41) studentima su na raspolaganju računala i skeneri, a povremeno se u nastavi koriste i ostale vrste prijenosnih uređaja poput pametnih telefona, pločastih računala (tablet), e-čitača itd.

S obzirom na dinamičan razvoj informacijskih i komunikacijskih tehnologija, koje su u informacijskim znanostima nužan alat, potrebno je stalno osuvremenjivanje opreme koje, s obzirom na raspoloživa financijska sredstva, nije uvijek zadovoljavajuće. Stoga je potrebno povećati ulaganje financijskih sredstava u računalnu opremu.

Studenti imaju slobodan pristup predavaonicama i raspoloživim resursima i izvan nastave, no, s obzirom na odaziv studenata, ta mogućnost nije dovoljno iskorištena. U svim prostorima koji se koriste za nastavu, kao i u svim prostorima Sveučilišta, osigurana je bežična internetska veza.

e) Interna politika nabave i načina uporabe računalne opreme

Nabava informatičke (računalne) opreme obavlja se propisanim postupkom na razini Sveučilišta u Zadru, a prema iskazanim potrebama na razini Odjela. Pri tome Odjel u nabavu opreme nerijetko ulaže i vlastita sredstva. Postupak nabave provodi se u pravilu jednom godišnje, ali u slučaju nepredviđenih situacija ili kvarova oprema se nabavlja po potrebi, no isključivo preko mjerodavne sveučilišne službe. Studenti koriste informatičku opremu za rješavanje problemskih zadataka na vježbama, rješavanje ispitnih zadataka, pisanje, obradu i prezentaciju seminarskih radova/projekata, pronalaženje relevantnih podataka u online bazama podataka i na internetu, u svrhu međusobne komunikacije i komunikacije s nastavnicima putem sustava za učenje na daljinu i e-pošte, za pristup e-kolegijima i nastavnim materijalima, za uvid u tijek studija, razinu prava, prijavu i odjavu ispita te za studentsku evaluaciju nastavnog procesa kroz Informacijski sustav visokih učilišta.

f) Nastavnički kabineti, njihova brojnost i funkcionalnost

Odjel raspolaže s četirima nastavničkim kabinetima (Tablica 7.6.) koje dijele od dva do četiri nastavnika/suradnika uz prosječnu površinu od 4,4 m² po nastavniku/suradniku, što zadovoljava trenutne potrebe. Zasižno bi manji broj nastavnika/suradnika u pojedinim kabinetima pridonio učinkovitosti i kvaliteti rada jer se ponekad istodobno u istoj prostoriji odvijaju sastanci sa studentima ili gostima što može ometati rad drugih nastavnika. Radna mjesta opremljena su stolnim ili prijenosnim računalima uz četiri mrežna pisača i skenere. Opremljenost kabineta računalnom opremom je zadovoljavajuća, no nedostaje sustavna nabava audiovizualne opreme (oprema za snimanje i reprodukciju slike i zvuka).

Odjelu nedostaje jedna prostorija za zajedničke radne sastanke djelatnika, sastanke s vanjskim suradnicima, gostujućim profesorima i dr. pa se sastanci nerijetko odvijaju u kasnim satima kada su predavaonice slobodne.

Dva kabineta nisu opremljena klimom što otežava rad tijekom ljetnih mjeseci.

g) Veličina i opremljenost prostora koji se koristi samo za znanstveno-istraživački ili umjetnički rad te procjena iskorištenosti prostora

Odjel nema prostor koji bi bio namijenjen samo za znanstveno-istraživački rad pa se sve aktivnosti vezane uz znanstvenu djelatnost i projekte, kako one u koje su uključeni samo nastavnici tako i znanstveno-istraživačke aktivnosti sa studentima, obavljaju u postojećim predavaonicama kada u njima nema nastave ili u nastavničkim kabinetima. Dio znanstvenih aktivnosti odvija se u osobnim prostorima znanstveno-nastavnog i suradničkog osoblja, u partnerskim institucijama u zemlji i inozemstvu te u Sveučilišnoj i Znanstvenoj knjižnici, Državnom arhivu i Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici.

Vjerujemo da će problem nedostatka prostora za znanstveno-istraživački rad biti riješen izgradnjom Novog kampusa jer bi tada bilo moguće uspostaviti računalni laboratorij koji je Odjelu potreban za istraživanja u polju informacijskih znanosti (razvoj i primjena računalnih sustava, procesuiranje znanstvenih informacija, istraživanja informacijskih ponašanja i dr.).

h) Knjižnica: prostor, radno vrijeme, broj knjiga i časopisa (domaćih i inozemnih) u knjižnici te iznos sredstava koja se svake godine troše za nove knjige i časopise

Kapaciteti Sveučilišne knjižnice opisani su u Samoanalizi Sveučilišta u Zadru. Studenti Odjela za informacijske znanosti za pribavljanje i korištenje nastavne literature koriste se ponajprije ogrankom Sveučilišne knjižnice - Knjižnica Novi kampus, a koji se nalazi u blizini Odjela. Radno vrijeme Knjižnice je odgovarajuće (od 8.00 do 20.00 sati, a tijekom ispitnih rokova do 21.00 sat). Knjižnica je opremljena računalima i ima čitaonički prostor. Prije početka akademske godine Odjel iskazuje potrebu za nastavnom literaturom koju Knjižnica potom nabavlja, ali često s obzirom na cijene, posebice stranih knjiga, u nedovoljnom broju primjeraka. Odjel u nabavu knjiga ulaže i vlastita sredstva (iz sredstava za redovitu djelatnost kao i iz sredstava izvanrednog i poslijediplomskog doktorskog studija).

Budući da je Knjižnica za studente knjižničarstva i radilište, sa stajališta Odjela kvaliteta rada Knjižnice nije bitna samo u kontekstu nabave i korištenja znanstvene i stručne nastavne literature nego i u kontekstima pribavljanja, obrade i davanja građe i informacija na korištenje te obrazovanja korisnika. U tom smislu ostvarena je dobra suradnja jer studenti dio praktične nastave obavljaju u Knjižnici, neki djelatnici Knjižnice bili su uključeni i u stručne projekte koje je Odjel provodio sa studentima (primjerice, uređenje samostanske knjižnice u Rimu opisano u poglavlju 5-I). U okviru suradnje Odjela i Sveučilišne knjižnice razvijen je i provodi se za sve studente Sveučilišta (osim za studente Odjela za informacijske znanosti) izborni predmet Informacijska pismenost. U izvođenju tog predmeta osim nastavnika Odjela sudjeluju i četiri knjižničara (predmet se izvodi od ljetnog semestra akademske godine 2011./2012.). Navedeni predmet studente osposobljava za učenje i istraživački rad u akademskom okruženju, a obrazovna uloga Knjižnice ne ostaje samo na individualnoj razini rada sa studentima nego je sustavno uključena i u akademski kurikulum.

U budućem razvoju Odjel Knjižnicu vidi kao ključnog nositelja izgradnje sveučilišnog repozitorija, o čemu je na Odjelu izrađen nacrt elaborata i upućen Upravi Sveučilišta na razmatranje.

i) Stupanj informatizacije knjižnice te dostupne računalne baze podataka i način njihova korištenja

Stupanj informatizacije Sveučilišne knjižnice opisan je u Samoanalizi Sveučilišta u Zadru. Pristup citatnim i bibliografskim bazama te bazama s punim tekstovima, a koje su relevantne za studij informacijskih znanosti, zadovoljavajući je. S obzirom na ulogu knjižnice u odvijanju znanstvenog i nastavnog rada na Sveučilištu, potrebno je osigurati veći broj suvremenih računala za studente. Budući da se u okviru izgradnje Novog kampusa kao središnji objekt planira izgraditi nova sveučilišna knjižnica, vjerujemo da će ona pružati bitno povoljnije radne uvjete (bolja raspoloživost suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija znanstveno-nastavnom i suradničkom osoblju i studentima, više prostora za znanstveni rad, individualno učenje i grupnu edukaciju u području informacijske pismenosti i sl.).

j) Uredski prostori za rad stručnih službi

Odjel od stručnih službi ima samo tajništvo, dok se sve ostale službe koriste u okviru integriranog Sveučilišta. Prostor tajništva je 19 m², što odgovara potrebama, no poželjno je osigurati dodatni prostor za arhivu koja sada dijelom opterećuje tajništvo i smanjuje prostor za rad sa studentima. Problem apsolutno nedostatnog prostora tajništva riješen je početkom 2013. godine kada Odjel dobiva četvrti nastavnički kabinet (do akademske godine 2012./2013. isti su ured dijelile tajnica i pročelnica Odjela).

Tajništvo je smješteno u istoj zgradi gdje su i predavaonice i nastavnički kabineti pa je fizički lako dostupno. Opremljeno je adekvatnom informatičkom opremom (stolno računalo, pisač, skener i dr.) i uredskim namještajem. Tajništvo sa studentima radi tri sata dnevno, no nerijetko, posebice u vrijeme upisa, otvoreno je studentima tijekom cijelog radnog vremena.

k) Omjer proračunskih (nastavnih, znanstvenih i umjetničkih) i tržišnih prihoda visokog učilišta te stupanj autonomnosti i fleksibilnosti koje visoko učilište ima u financijskom poslovanju

Odjel je pravno i financijski dio integriranog Sveučilišta u Zadru pa je raspolaganje financijskim sredstvima ograničeno. Pročelnik raspolaže sredstvima do 30.000,00 kuna, a sve račune potpisuje rektor (prorektor u odsutnosti rektora). Stoga je autonomnost odjela u financijskom poslovanju ograničena. Odjel ima podračun (mjesto troška) pa može kontinuirano pratiti prihode i rashode. Po potrebi se otvaraju financijske kartice za pojedine namjene. Odjel ima financijsku karticu za prihode iz proračunskih sredstava za redovite studente (prvi upis) i školarine (uključuju uplate redovitih studenata koji nemaju pravo na subvenciju i ostalih troškova koji se naplaćuju studentima i školarine izvanrednih studenata na diplomskom studiju). Na financijskim karticama bilježe se i rashodi koji se prate s obzirom na propisane moguće rashode financijskih sredstava dobivenih prema Ugovoru o punoj subvenciji participacije redovitih studenata u troškovima studija u akademskim godinama 2012./2013., 2013./2014. i 2014./2015. koji je Sveučilište potpisalo s Ministarstvom u okviru pilot programskih ugovora, a prema propisanim stavkama (do 35% za plaćanje prekonormirane nastave i autorskih honorara, do 30% za materijalne troškove nastave i 35% za unaprjeđenje nastave).

Osim navedenih financijskih kartica Odjel ima i otvorene kartice za prihode i rashode terenske nastave (prihod od sredstava Sveučilišta i Odjela), poslijediplomskog doktorskog studija (školarine doktorskih studenata), za prihode i rashode doktorskih ljetnih škola (sredstva dobivena na natječajima MZOS-a i Ministarstva kulture te sredstva od kotizacija) i međunarodne konferencije LIDA (sredstva dobivena od kotizacija i mogućih donacija). Navedene financijske kartice omogućavaju kontinuirano praćenje stanja u okviru pojedine djelatnosti i daju odgovarajuće podatke za financijske izvještaje institucijama koje su financirale pojedinu djelatnost/projekt. Za raspolaganje sredstvima znanstvenih projekata koji su se provodili do kraja 2013. godine bili su odgovorni voditelji projekata.

Prihodi koje Odjel ostvaruje dobivanjem proračunskih sredstava prema broju redovitih studenata prvog upisa studijske godine (MZOS) dijele se između Odjela i Sveučilišta u omjeru 50% : 50%. Sredstva od školarina dijele se u omjeru 45% za Sveučilište, a 55% za Odjel. Sredstva dobivena za posebne aktivnosti ili projekte troše se namjenski, o čemu se podnose izvještaji

financijerima. Sredstva dobivena od školarina troše se za unaprjeđenje nastavne i znanstvene djelatnosti Odjela (znanstveno usavršavanje nastavnika, razni oblici potpore studentima i njihovim aktivnostima, dodatnu nabavu knjiga i opreme, financiranje kulturnih i javnih aktivnosti, troškove gostujućih profesora, promotivne materijale i dr.).

Zbog navedenog načina financijskog poslovanja u okviru integriranog Sveučilišta, prihodi i rashodi iskazani su u Tablici 7.11. u Samoanalizi Sveučilišta u Zadru, a zahtijevane parametre i iznose nije moguće prikazati na razini Odjela.

l) Struktura izvora tržišnih prihoda (naplata školarine od studenata, istraživački projekti, usluge, ostale djelatnosti) visokog učilišta

Odjel za informacijske znanosti raspolaže školarinama od izvanrednog diplomskog studija u iznosu od 55%. Izvanredni diplomski studij u području knjižničarstva potreban je ne samo zbog mogućeg zanimanja nekih pojedinaca za prekvalifikaciju nego ponajprije zbog odredbi Zakona o knjižnicama iz 1997. godine koji od osoba zaposlenih u knjižnicama zahtijeva zvanje diplomiranog knjižničara, danas magistra knjižničarstva. No, stav je djelatnika Odjela da je nedopustivo komercijalizirati svoju djelatnost da bi se moglo podmirivati troškove poslovanja te da se postojeći ljudski i materijalni kapaciteti ne smiju preopteretiti zbog želje za pribavljanjem financijskih sredstava. Stoga se svake godine odlučuje o mogućnostima upisa nove generacije izvanrednih studenata, uzimajući pri tom u obzir intenzitet napredovanja prethodne generacije. Dijelom prihoda od tih školarina plaća se prekonormirani rad, a dio se ulaže u razne oblike unaprjeđenja nastave i u znanstveno usavršavanje djelatnika. Jednak je odnos i prema doktorskom studiju u kojem glavnina sredstava pokriva troškove inozemnih profesora angažiranih u nastavi (studij se izvodi s partnerskim sveučilištima od kojih su tri iz stranih zemalja) te troškove doktorskih ljetnih škola.

Prihodi od znanstvenih i stručnih projekata, za koje se vode posebne financijske kartice unutar odjelnih sredstava, namjenski su i troše se prema ugovorima s institucijama koje ih (su)financiraju.

m) Način upravljanja prihodom od tržišnih usluga s ciljem unaprjeđenje kvalitete djelatnosti (*overheads*)

Sredstva od tržišnih prihoda, ukoliko se ne radi o onima koji su namjenski dobivena za pojedinu aktivnost/projekt i ugovorom je ograničena njihova potrošnja, troše se za unaprjeđenje nastavne i znanstvene djelatnosti, primjerice, za znanstveno i stručno usavršavanje nastavnika, nabavu stručne literature, posebice inozemne, dodatnu nabavu računalne opreme, za sufinanciranje nakladničke djelatnosti, organizaciju skupova, popularizaciju znanosti, stručne projekte sa studentima, za dodatno financiranje troškova terenske nastave i sudjelovanja studenata na konferencijama, za podmirivanje dodatnih troškova studentske i nastavničke mobilnosti, za izvannastavne aktivnosti studenata, gostujuća predavanja i slično.

n) Postotna struktura trošenja tržišnih prihoda i procjena u kojoj mjeri smanjenje ili nedostatak tih sredstava može utjecati na funkcionalnost visokog učilišta i realizaciju njegove osnovne djelatnosti

Kako Odjel nema značajne mogućnosti ostvarivanja tržišnih prihoda i smatra da bi usmjerenost djelovanja prema takvim prihodima mogla ugroziti kvalitetu osnovne djelatnosti, a Sveučilište je integrirano pravno i financijski, udio tržišnih sredstava na razini Sveučilišta je relativno mali i nije ga moguće izražavati u postotnoj strukturi jer se niz troškova može smatrati zajedničkim. Navedeno treba pratiti unutar ukupne strukture prihoda i rashoda Sveučilišta (vidi Samoanalizu Sveučilišta u Zadru, Tablica 7.11.).

o) Prioritet u slučaju povećanoga proračunskog financiranja visokog učilišta

U slučaju povećanja proračunskog financiranja Sveučilišta, koje bi se odrazilo na prihode Odjela, prioriteti su vidljivi iz Razvojnog plana Odjela u kojem su istaknuti poslanje i vizija razvoja za razdoblje do 2015. godine. Moguća povećana sredstva utrošila bi se na znanstvene djelatnosti u kojima bi značajnije sudjelovali studenti, ponajprije za uspostavu i razvoj istraživačkog laboratorija za razvoj i primjenu računalnih sustava, procesuiranje znanstvenih informacija i istraživanja informacijskih ponašanja, koji bi objedinio znanstveni rad osoblja i nastavne i izvannastavne aktivnosti studenata, posebice darovitih studenata. Navedeno također korespondira s ciljevima u Pilot programskim ugovorima ("povećan broj studenata u informatičko-komunikacijskom području" i "internacionalizacija obrazovanja"). Zbog toga su potrebna ulaganja u modernizaciju informatičke infrastrukture, u razvoj integriranog sustava za e-učenje na razini Sveučilišta te u odlazak nastavnika i studenata na međunarodne znanstvene konferencije. Odjel sam ne može rješavati problem nedostatka mladog suradničkog kadra, ali bi se u slučaju povećanih sredstava na razini Sveučilišta zasigurno ulagalo u područje koje je prioritetno i s obzirom na Pilot programske ugovore pa bi to ojačalo kadrovske kapacitete Odjela.

p) Zadovoljstvo postojećim stanjem i prijedlozi mogućih poboljšanja

S obzirom da se Odjel u proteklih deset godina od njegova osnivanja razvijao iznimno dinamično, kako u pogledu kvalitetnih studijskih programa i stalnog unaprjeđivanja nastave tako i u kadrovskom osnaživanju u smislu kontinuiranih napredovanja u zvanjima koja su odraz znanstvenog rada, možemo biti zadovoljni sadašnjim stanjem. No, postoji još ciljeva istaknutih u Politici razvoja Odjela i u ovoj Samoanalizi koji su dijelom postignuti ili nisu postignuti. Problemi se ponajprije odnose na opće okruženje na koje Odjel ne može djelovati ili može djelovati minimalno. Nedostatak suradničkog osoblja za pojedine oblike nastave i opterećenje nastavnika administrativnim poslovima umanjuje mogućnosti bavljenja znanstvenim radom i jačim uključivanjem studenata u znanstveno-istraživački rad. Također, potrebno je omogućiti značajniji angažman kvalitetnih vanjskih suradnika i privlačenje vrhunskog kadra iz drugih sredina što bi pozitivno djelovalo na smanjenje opterećenja nastavnika i omogućilo njihov pojačan angažman na znanstvenim aktivnostima i usavršavanju. Navedeno je povezano s financijskom situacijom koja ne osigurava dostatno financiranje redovne djelatnosti i

osiguravanje novih radnih mjesta te plaćanje kvalitetnih vanjskih suradnika iz zemlje i inozemstva. Odjel zadovoljava uvjete za djelovanje, no za dugoročno planiranje i razvoj potrebna su stabilna financijska sredstva koja će omogućiti optimalno korištenje znanstvenih i nastavnih kapaciteta koje Odjel ima, daljnji razvoj međunarodnih mreža suradnika koje je Odjel stvorio i veću vidljivost Odjela u međunarodnoj akademskoj zajednici.

Tablica 7.1. Zgrade visokog učilišta

Identifikacija zgrade	Lokacija zgrade	Godina izgradnje	Godina dogradnje ili rekonstrukcije	Ukupna površina prostora za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja u m ²	Ukupna površina prostora za provedbu znanstvenih istraživanja u m ²
Novi kampus (NK)	Ulica dr. Franje Tuđmana 24i	n/p bivša vojarna	(R) 2000.	2.099	

Tablica 7.2. Predavaonice Odjela za informacijske znanosti

Identifikacija zgrade	Redni broj ili oznaka predavaonice	Površina (u m ²)	Broj sjedećih mjesta za studente	Broj sati korištenja u tjednu	Ocjena opremljenosti* (od 1 do 5)
Novi kampus Franje Tuđmana 24i	NK39*	77	25	23	4
	NK41	57	25	50	4
	NK117**	220	196	2,5	5
	NK119	74	50	60	4
	NK123	75	50	60	4

* Odjel koristi oko 35% vremena

** Odjel koristi oko 5% vremena

Tablica 7.3. Laboratoriji/praktikumi koje u nastavi koristi Odjel

Identifikacija zgrade	Interna oznaka prostorije laboratorija/praktikuma	Površina (u m ²)	Broj radnih mjesta za studente	Broj sati korištenja u tjednu	Ocjena opremljenosti (od 1 do 5)
Novi kampus	NK39	77	25	23	4
	NK41	57	25	50	4

Tablica 7.4. Nastavne baze (radilišta) za praktičnu nastavu

Identifikacija zgrade	Naziv nastavne baze (radilišta)	Broj studenata koji pohađaju pojedinu nastavnu bazu	Broj sati nastave (tjedno) koja se održava u pojedinoj nastavnoj bazi
Gradska knjižnica Benkovac Gradska knjižnica Biograd Gradska knjižnica Novalja Gradska knjižnica Zadar Knjižnica Arheološkog muzeja Zadar Knjižnica Državnog arhiva Zadar	Obvezna studentska praksa	Svi studenti svih studijskih godina	<i>Preddiplomski studij:</i> 1. godina: jedan sat tjedno 2. godina: dva sata tjedno 3. godina: tri sata tjedno <i>Diplomski studij:</i> 2. godina: dva sata tjedno 2. godina: dva sata tjedno

Knjižnica Ekonomsko-birotehničke i trgovačke škole, Zadar Knjižnica Gimnazije Franje Petrića, Zadar Knjižnica Gimnazije Jurja Barakovića, Zadar Knjižnica HAZU, Zadar Knjižnica Klasične gimnazije Ivana Pavla II., Zadar Knjižnica Medicinske škole, Zadar Knjižnica Osnovne škole Krune Krstića, Zadar Knjižnica Osnovne škole Petra Preradovića, Zadar Knjižnica Osnovne škole Šime Budinića, Zadar Knjižnica Poljoprivredne, prehrambene i veterinarske škole Stanka Ožanića, Zadar Knjižnica Prirodoslovno-grafičke škole, Zadar Knjižnica Strukovne škole Vice Vlatkovića, Zadar Znanstvena knjižnica Zadar			
---	--	--	--

Tablica 7.5. Opremljenost računalnih učionica

(Podatci o računalima u računalnim laboratorijima/praktikumima koji se koriste u nastavi)

Broj novijih računala (do 3 godine)	Broj računala starijih od 3 godine	Ocjena funkcionalnosti (od 1 do 5)	Ocjena održavanja (od 1 do 5)	Ocjena mogućnosti korištenja izvan nastave (od 1 do 5)
15	20	4	4	4

Tablica 7.6. Nastavnički kabineti

Identifikacija zgrade	Broj nastavničkih kabineta	Prosječna površina u m ²	Ocjena opremljenosti (od 1 do 5)	Prosječna površina u m ² po stalno zaposlenom nastavniku/suradniku
Novi kampus	4	16,51	4	4,4

Tablica 7.7. Prostor koji se koristi samo za znanstveno-istraživački rad *

Identifikacija zgrade	Interna oznaka prostorije ili oznaka laboratorija	Površina (u m ²)	Broj sati korištenja u tjednu	Ocjena opremljenosti (od 1 do 5)

*Odjel nema poseban prostor za znanstveno-istraživački rad. Svi kabineti nastavnika i predavaonice, kada su slobodne, koriste se i za znanstveno-istraživački rad.

Tablica 7.8. Prostor koji se koristi samo za stručni rad *

Identifikacija zgrade	Interna oznaka prostorije ili oznaka laboratorija/radionice	Površina (u m ²)	Broj sati korištenja u tjednu	Ocjena opremljenosti (od 1 do 5)

* Odjel nema poseban prostor za stručni rad. Svi kabineti nastavnika i predavaonice, kada su slobodne, koriste se i za znanstveno-istraživački rad.

Tablica 7.9. Kapitalna oprema *

Naziv instrumenta (opreme)	Nabavna vrijednost	Godine starosti

* Odjel nema kapitalnu opremu.

Tablica 7.10. Opremljenost knjižnice ****

Ukupna površina (u m ²)	Broj zaposlenih	Broj sjedećih mjesta	Broj studenata koji koriste knjižnicu	Postoji li računalna baza podataka vaših knjiga i časopisa

Broj naslova knjiga	Broj udžbenika *	Ocjena suvremenosti knjiga i udžbenika (od 1 do 5)	Broj naslova inozemnih časopisa	Broj naslova domaćih časopisa	Ocjena funkcionalnosti kataloga knjiga i časopisa	Ocjena opremljenosti (od 1 do 5)**	Ocijenite kvalitetu i dostupnost elektroničkih sadržaja (od 1 do 5)***

* Broj udžbenika podrazumijeva sve udžbenike bez obzira na broj primjeraka.

** Mogućnosti kopiranja za nastavnike i studente, nabava kopija iz drugih knjižnica, katalogi radova nastavnika itd.

*** Pod elektroničkim se sadržajima podrazumijevaju elektronička izdanja knjiga, časopisa, baze podataka, ali i katalogi vlastite i vanjskih knjižnica.

**** Podatci o Sveučilišnoj knjižnici dani su u Samoanalizi Sveučilišta zbirno; Odjel ne raspolaže svojom knjižnicom.

Tablica 7.11. Financijska evaluacija*

		N-2 kalendarska godina	N-1 kalendarska godina
	PRIHODI		
1.	PRIHODI IZ DRŽAVNOG PRORAČUNA		
1.1.	Plaće za zaposlene		
1.2.	Troškovi poslovanja (uključivo i terenska nastava)		
1.3.	Vanjska suradnja u nastavi		
1.4.	Domaći znanstveni projekti		
1.5.	Međunarodni znanstveni projekti		
1.6.	Međunarodna suradnja		
1.7.	Organizacija znanstvenih skupova		
1.8.	Nabava časopisa		
1.9.	Tekuće održavanje		
1.10.	Izgradnja i investicijsko održavanje		
1.11.	Oprema		
1.12.	Ukupno ostale vrste prihoda (specificirati)		
2.	PRIHODI IZ PRORAČUNA OSTALIH JAVNIH IZVORA		
2.1.	Prihodi i pomoći od jedinica lokalne uprave i samouprave (grad, županija itd.)		
2.2.	Prihodi i pomoći ostalih subjekata (primjerice Nacionalna zaklada za znanost)		
2.3.	Ukupno ostale vrste (specificirati)		
3.	PRIHODI OD KAMATA		
4.	PRIHODI OD VLASTITE DJELATNOSTI		
4.1.	Školarine – poslijediplomske specijalističke		
4.2.	Školarine – poslijediplomske doktorske		
4.3.	Znanstveni projekti		
4.4.	Stručni projekti		
4.5.	Prihodi od najma		
4.6.	Ukupno ostale vrste prihoda (specificirati)		
5.	PRIHODI PO POSEBNIM PROPISIMA		
5.1.	Školarine – preddiplomske, diplomatske, stručne		
5.2.	Dodatna provjera posebnih znanja, vještina i sposobnosti (ako se provodi uz ispite državne mature)		
5.3.	Naknade za upis		
5.4.	Izdavačka djelatnost		
5.5.	Naplate studenskih molbi, potvrdnica, diplome, indeksi itd.		
5.6.	Ukupno ostale vrste prihoda (specificirati)		
6.	OSTALI (NESPOMENUTI) PRIHODI (specificirati)		
A	UKUPNO PRIHODI POSLOVANJA		

		N-2 kalendarska godina	N-1 kalendarska godina
	RASHODI		
1.	RASHODI ZA ZAPOSLENE		
1.1.	Plaće za zaposlene		
1.2.	Vanjska suradnja u nastavi		
1.3.	Ukupno ostalo (specificirati)		
2.	RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU		
2.1.	Uredski materijal i ostali materijalni rashodi		
2.2.	Laboratorijski materijal		
2.3.	Energija		
2.4.	Materijal i dijelovi za tekuće i investicijsko održavanje		
2.5.	Sitni inventar		
2.6.	Ukupno ostalo (specificirati)		
3.	RASHODI ZA USLUGE		
3.1.	Telefon, pošta, prijevoz		
3.2.	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja		
3.3.	Promidžba i informiranje		
3.4.	Komunalne usluge		
3.5.	Zakup, najam		
3.6.	Intelektualne i osobne usluge (ugovori o djelu, honorari)		
3.7.	Računalne usluge		
3.8.	Ukupno ostalo (specificirati)		
4.	RASHODI ZA NEFINANCIJSKU IMOVINU		
4.1.	Poslovni objekti		
4.2.	Računalna oprema		
4.3.	Laboratorijska oprema		
4.4.	Uredska oprema		
4.5.	Komunikacijska oprema		
4.6.	Ostala oprema		
4.7.	Literatura		
4.8.	Ulaganja u postrojenja, strojeve i ostalu opremu		
4.9.	Dodatna ulaganja na građevinskim objektima		
4.10.	Ukupno ostalo (specificirati)		
5.	NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA		
5.1.	Službena putovanja		
5.2.	Stručna usavršavanja		
5.3.	Ukupno ostalo (specificirati) uključujući i troškove prijevoza		
6.	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA		
6.1.	Premije osiguranja		
6.2.	Reprezentacija		
6.3.	Članarine		
6.4.	Bankarske i usluge platnog prometa		
6.5.	Kamate		
6.6.	Ostali financijski izdatci		

B	UKUPNO RASHODI POSLOVANJA		
C	Preneseno stanje iz prethodne godine		
	UKUPNO STANJE 31.12. (A - B + C)		

* S obzirom da Odjel nije pravna osoba i nema financijsku samostalnost i računovodstvo, traženi podatci dani su na razini Sveučilišta u Samoanalizi Sveučilišta u Zadru

Prilozi

Svi prilozi dostupni na sljedećoj URL adresi:

<http://goo.gl/bW1Lk0>